

MEZŐKOVÁCSHÁZA VÁROS

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI FELÜLVIZSGÁLT KONCEPCIÓJA

2023.

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓRÓL RÖVIDEN

A koncepció arra hivatott, hogy kijelölje azokat az irányokat, amelyek alapján a szolgáltatási stratégiák, operatív programok, fejlesztési projektek megfogalmazódnak. Meghatározza azt a fő szakmai, gazdasági irányt, melyhez kapcsolódnia kell a programoknak, feladata, hogy megjelöljön felfogásmódot, nézőpontokat, elgondolásokat, a teljes rendszert nézve, annak fontosabb színtereit meghatározva.

A koncepció meghatározza azokat az értékeket, amelyek mentén a települési szociálpolitika érvényesül, melyeknek meg kell valósulniuk a szociális szolgáltatások során.

Meghatároz célokat, amelyek a szolgáltatások biztosítására, a fejlesztésekre irányulnak, illetve amilyen irány felé vinni szeretné az önkormányzat az ellátás rendszerét. Megfogalmazódnak azok az elképzelések, amelyek meghatározzák, hogy az új típusú intézmények biztosítása érdekében milyen lépéseket tesz az önkormányzat.

Feladata, hogy láthatóvá tegye a város szociális rendszerének hiányosságait, ez alapján kijelölje a fejlesztés irányát, ütemét, valamint hogy adatokkal alátámasztva elősegítse a döntéseket, és előrevetítse a tendenciák jövőben várható alakulását.

Kijelöli azokat a célterületeket, célcsoportokat, amelyek a településen fokozott figyelemben kell, hogy részesüljenek, amelyek helyzetüknél fogva prioritást élveznek.

Felméri a település ellátórendszerének helyzetét, valamint rámutat azokra a pontokra, ahol együttműködés lehetséges, szükséges, más települési önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, és egyéb, nem önkormányzati intézményfenntartókkal. A kistérség többi települése koncepciójának ismeretében az együttműködési lehetőségek feltárása kezdődhet meg.

A Képviselő-testület a fentiek alapján elkészített koncepciót 2003. évben elfogadta. Azóta számos ellátás jött létre, fejlődött és alakult át, illetve szűnt meg. Jelen dokumentum harmadik felülvizsgálata az eredeti koncepciónak, melyben a legutóbbi felülvizsgálat óta megfogalmazott célokat, irányvonalakat kívánjuk aktualizálni, illetve az azóta bekövetkezett változásoknak megfelelően újraértelmezni.

A koncepció legfontosabb tartalmi elemeit törvény határozza meg:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít.**

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCSM. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 111/A. § (5) bekezdése alapján a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

Mezőkovácsháza város szociális szolgáltatástervezési koncepció célja a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatások és ellátási formák megszervezésének, módjának meghatározása.

Tartalmát Mezőkovácsháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete fogadja el, és két évente felülvizsgálja, aktualizálja.

A Rendelet 111/A. § (1) bekezdése meghatározza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a koncepciónak tartalmaznia kell. Ezek a következők:

- a) a lakosság szám alakulása, a korösszetétel, a szolgáltatások iránti igények,

- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete, ütemterv a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai, az esetleges együttműködés keretei,
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségessége,
- e) a szolgáltatások iránti igények alakulása, a várakozók száma, korösszetétele, legfontosabb szociális jellemzői,
- f) a szolgáltatások iránt jelentkező szükségletek alapján az intézményrendszer korszerűsítésének irányai.

A Mezőkovácsháza Város Önkormányzat koncepciója tartalmazza még:

- a) a fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,
- b) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait.

A szolgáltatástervezési koncepciót és annak felülvizsgálatát az önkormányzat **az elfogadást megelőzően véleményezteti az intézményvezetőkkel és a nemzetiségi önkormányzatokkal**. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi (Rendelet 111/A. § (4) bekezdése szerint).

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerinti kötelezettségnek eleget téve a Képviselő-testület 2013-ban megalkotta, majd 2015., 2017. évben felülvizsgálta a Mezőkovácsháza Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: HEP), 2019. évben pedig újat alkotott. A 2019. évben megalkotott HEP felülvizsgálata 2021. évben megtörtént. A jogszabályi környezet változása indokolta, hogy 2022. évben ismét új HEP került elfogadásra.

A vonatkozó jogszabály kimondja, hogy minden koncepciónak, összhangba kell kerülnie a HEP-pel, ezért jelen Koncepció 2023. évi felülvizsgálata ezt is figyelembe veszi.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja (Rendelet 111/A. §. (5) bekezdés).

A koncepció felülvizsgálata a koncepcióhoz képest a település sajátosságaira, azok alakulására koncentrál. **Tartalmazza** különösen:

- a) a koncepció tartalmi elemeiben bekövetkezett változásokat,
- b) az ellátórendszer változását,
- c) a koncepcióban vállalt feladatok teljesülését, illetve az újabb terveket.

A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció felülvizsgálatának elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat ügyfeleik számára.

A koncepció felülvizsgálatának érdekében az adatok, vélemények és javaslatok megismerése céljából megkerestük a Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatalát, valamint a település szociális ellátásában szerepet vállaló egyházi és civil szervezeteket is.

I. MEZŐKOVÁCSHÁZA VÁROS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ KONCEPCIONÁLIS ALAPJAI

1.1. Helyi településpolitikai, társadalmpolitikai célok

A jogállamiság elve alapján az Alaptörvény (Magyarország Alaptörvénye, 2011. április 25. – a továbbiakban: Alaptörvény) deklarálja az állampolgárok szociális biztonsághoz való jogát. („Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.” (XIX. cikk (1) bek.) Az Alaptörvény szerint Magyarország a szociális biztonságot a rászorulóknak esetében „a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.” (XIX. cikk (2) bek.) A garanciális szabályok között azonban a korábbiaknál nagyobb hangsúlyt helyez az állami szerepvállalásra és egy erőteljesebb szabályozási felelősségre. („Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.” (XIX. cikk (3) bek.) „Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.” (XIX. cikk (4) bek.)

Városunk egy egységként tekint a település lakosainak támogatására, az intézményrendszer szolgáltatásaira, melyek kiegészítik egymást. Így fokozott hangsúlyt fektet az ágazatközi egyeztetésekre, összhangra, együttműködésre. Ez alapján a szociális koncepció kialakításának fontos eleme az egészségügy, a gyermekvédelem, a lakás-, és a foglalkoztatáspolitikai helyzete, kapcsolódási pontjai a szociális ellátás rendszeréhez.

1.2. Alapelvek

A Koncepció felülvizsgálatának alkalmával fontos az alapelvek megfogalmazása, a tapasztalatok alapján.

A modern szociálpolitika alap gondolata, hogy társadalmunk alrendszereinek működése során az egyén vagy egyének kisebb-nagyobb közösségei, csoportjai számára adódhatnak olyan helyzetek, problémák, amelyek miatt átmenetileg vagy véglegesen (betegség, megváltozott munkaképesség, fogyatékoság, munkanélküliség, a család hiánya, a családi körülmények változása, a jövedelemhiány, illetve alacsony jövedelem, a lakhatási problémák, a hajléktalanság stb.) képtelenné válnak elfogadható szinten gondoskodni saját magukról. A szociális gondoskodás feladata e társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzetek feltárása és a jog által biztosított keretek között reagálni erre, az egyén szabadságának és személyiségi jogai tiszteletben tartása mellett oly módon, hogy a közösség védelme is megvalósuljon. Az állami feladatvállalás meghatározó elve e területen összekapcsolódik egyrészt a szubszidiaritás elvével, másrészt a rászorultsággal – kiegészülve a helyi szociálpolitika öngondoskodásra ösztönző törekvéseivel.

A Képviselő-testület a társadalmpolitikai célok elérése érdekében *alapelveket fogalmaz meg*, az alábbiak szerint:

- A településről való elvándorlás megelőzése, a lakosság szám növekedésének elősegítése.
- A település egységességének megőrzése.
- A kohéziót segítő szerveződések támogatása.

Az általános alapelvekre építve a szociálpolitikai célkitűzések megvalósításában *további elvek* fogalmazódnak meg:

- Jog az emberhez méltó életre.
- A szociális biztonsághoz való jog.
- A rászoruló joga az ellátáshoz való hozzájutás vallási, felekezeti, etnikai, nemi, fizikai és mentális helyzete alapján való megkülönböztetés/megkülönböztettség nélkül.
- Az ellátások igénybevételekor a mindennemű állampolgári jogok szem előtt tartása.
- Az életfeltételek, életkörülmények javítása érdekében tett segítségnyújtás folyamatában az egyén autonómiájának, képességeinek hangsúlyozása, támogatása.
- A segítségnyújtás során a támogatott egyének aktív részvétele.
- Az ellátások megszervezésekor a hatékonyság és a hatásosság lehető legmagasabb foka, mely elősegíti az egyenlőtlenségek csökkentését, és az ellátáshoz való hozzáférhetőség növelését.
- A szociálpolitikai célkitűzések megvalósítási folyamatában a források felhasználásának összehangoltsága.
- Ember közeli ellátórendszer.

Az alapelveket alátámasztó értékek:

- *Biztonság:* a rászorulóknak hozzá kell jutniuk az őket megillető ellátásokhoz, valamint cél, hogy a váratlan élethelyzetbe, krízishelyzetbe került családok, egyének életszínvonalának lehetőség szerinti megőrzése. Mindennek a lehető legnagyobb hatékonyság és hatásosság elérése mellett kell megvalósulnia. Fontos, hogy amennyiben a juttatások köre, összege változik, azt körültekintő, alapos döntés előzze meg.
- *Egyénpontosság:* az ellátás központjában az egyén, illetve a család áll, a jogszabályi keretek között személyre szabottan.
- *Egyenlőség:* a szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításában, az ezek által megteremtett lehetőségekben.
- *Szabadság:* az ellátási forma és a segítő szakember személyének megválasztásában, az adott intézmény lehetőségeihez mérten, működési elveihez igazodva.
- *Innovativitás.*
- *Minőségi ellátás:* törekedni kell a minél magasabb színvonalú ellátás biztosítására.

1.2.1. Intézmények, ellátások fejlesztése

Alapvető cél, hogy az adott év szociális ellátásának szintje érje el, esetleg haladja meg az előző évi ellátások színvonalát.

Fokozatosan ki kell egészíteni a szolgáltatási formákat, az igények, illetve a jogszabályi kötelezettségek megjelenésével, valamint e mellett törekedni kell felmerülő szükségletek alapján a még hiányzó ellátási formák megvalósítására, kialakítására. A fejlesztések irányát elsősorban valódi igényekre való reagálás adja meg.

Mezőkovácsháza az Szt., valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) által kötelezően előírt feladatait kettő intézménye, a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ és a Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde útján teljesíti. Az intézményrendszer hatékonyságának növelése érdekében az intézmények, szolgáltatások közötti együttműködés - a kompetenciahatárok megtartásával -, továbbra is folyamatos feladata a szolgáltatások biztosításában résztvevőknek. Ez a településen eredményesen működik.

A fenntartó és az intézmények közötti aktív kapcsolat megtartása, erősítése, mélyítése szükséges az átlátható, ellenőrizhető rendszer fenntartásához, valamint a szakmai tevékenység eredményes támogatásához.

1.2.2. Az önkormányzat által biztosított szociális igazgatási feltételek

Az önkormányzatokra több olyan feladat is hárul, melyet önerőből megvalósítani nem tudnak, vagy melyekre a településen nem mutatkozik akkora igény, hogy azt fenntartani célszerű és gazdaságos lenne. Ez megnöveli a szociális ellátásban részt vevő más szervezetekkel való együttműködés szerepét és szükségességét.

A civil szervezetekkel, egyházakkal való együttműködés során az önkormányzat koordinatív szerepe kerül előtérbe, azok függetlenségének tiszteletben tartásával.

Törekedni kell arra, hogy a fenti célok megvalósítása az igényekhez igazodjon, és ezáltal csökkenjen azok száma, akik nem, vagy csak részben jutnak hozzá azokhoz az ellátási formákhoz, amelyekre szükségük lenne.

Az említett célok nemcsak megfogalmazódnak, hanem az önkormányzat végre is hajtja őket: ellátásra kötöttünk megállapodást 2008. május 1. napjától határozatlan időre a Magyar Ökomenikus Segélyszervezet Orosházi Családok Átmeneti Otthonával a családok átmeneti otthona szolgáltatás nyújtására, az Adományok Háza Egyesülettel a helyi társadalmi kohéziót erősítő rendezvények mellett karitatív tevékenységekre. További törekvés az együttműködés bővítése, egyházi fenntartókkal, civil szervezetekkel szerződés kötése.

1.3. A helyi szociálpolitika célcsoportjai, a szociális kirekesztettség enyhítése

A szociálpolitika célcsoportjainak meghatározásakor fontos, hogy a szociálpolitika ne legyen egyenlő a szegénypolitika fogalmával, így ne csak az anyagi szempontból leghátrányosabb csoportok, társadalmi rétegek támogatottsága valósuljon meg. Természetesen a szegénység elleni küzdelem alapvető feladat, hiszen a szegénység egyéb problémákat is maga után von, mint például családi krízisek, egészségi problémák, mentális zavarok, az oktatáshoz való hozzájutás megnehezedése.

1.3.1. A települési szociálpolitika alrendszerei:

1. . Szegényügy: hagyományos szegénygondozást, a jövedelmi szegénység enyhítését célzó karitatív, vagy más, segélyezés körébe tartozó eseti vagy rendszeres, önkormányzat által működtetett támogatások együttese.

A mélyszegénységben, periférián élők:

- a jövedelem nélkül élők, illetve azok, akiknek nincs lehetőségük jövedelemforrás létesítésére (pl. a feltételek meglétének hiányában társadalombiztosítási ellátásra nem jogosult idősök, betegek),
- hajléktalanok.

2. Munkanélküliek ellátása: a legnagyobb feladatot ellátó szociálpolitikai alrendszer, mely közreműködik igazgatási, közvetítői feladatok ellátásában azon aktív korú, tartósan álláskereső személyek esetében, akik külső támogatás, segítség nélkül nem, vagy csak nagyon nehezen lesznek újra a munkaerőpiac tagjai.

3. A szociális helyzetük, életvezetési problémáik miatt adósságot felhalmozó családok.

4. Gyermekeiket egyedül nevelők, akik egy jövedelemből vagy szociálpolitikai ellátásokból tartják fenn családjukat; illetve gyermekeiket.

5. Nagycsaládosok, ahol az egy főre jutó jövedelem alacsony, a szülők kereső tevékenysége esetén is.

6. Időskorúak, kiemelve az egyedülállókat, akik a település sajátosságai alapján általában családi házat tartanak fenn alacsony nyugdíjuktól, és egyéb (egészségügyi) hátrányokkal is küzdenek. Az Idősek ellátása széles szolgáltató és segítő palettán teljesedik ki. Az időskori biztonság érdekében pénzbeli, természetbeni és az otthon közeli, személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások sorolhatók ide.

7. A fogyatékkal élők, tartós betegségben szenvedők, pszichiátriai betegek, akik speciális élethelyzetük miatt speciális ellátásokat igényelnek, és az őket segítő hozzátartozóik. Fogyatékkal élőket támogató ellátások az életminőséget, rehabilitációt, ápoló – gondozó szolgáltatásokat, állampolgári méltóságot védő jogokat, pénzbeli és természetbeni juttatásokat jelenti.

8. Gyermekek. Gyermekejóléti ellátások, gyermekek védelme az összes olyan gyermekvédelmi ellátás és szolgáltatás, pénzbeli és természetbeni támogatás, mely gyermekek védelmét, jólétét és jogait védő intézkedés.

1.3.2. A szociális források és feladatok mértékének, egymáshoz való arányának alakulása

A társadalmi igények növekedésének gyors üteme a szociális ellátások területein is újabb igényeket vet fel, és újabb kapcsolódási pontokat teremt más ágazatokkal, illetve ágazaton belül egyaránt. A helyi szociálpolitika talán akkor a legeredményesebb, ha célja elsődlegesen társadalmivá válik, a rossz élethelyzetek javítása, problémák megoldása közösségi érdekként fejeződik ki, azok a teljes település számára elfogadhatóvá lesznek. A felhalmozódó szociális problémák, devianciák kizökkenthetik a társadalmi egyensúlyt, melyre a helyi szociálpolitikának, helyi intézkedéseknek, intézményeknek reagálnia kell. A 2020. évben új jelenséggel találta szembe magát az emberiség. A COVID-19 betegség új kihívások elé állította a településeket, az egészségügyi és szociális ellátó rendszert. Az járványt követően az orosz-ukrán háború kapcsán kialakult gazdasági válság és magas infláció nagy kihatással bír az önkormányzati működésre és a lakosság élethelyzetére.

Mindemellett a különböző ellátotti csoportok számának növekedése a mennyiségi igények megnövekedését is eredményezi:

A magyar társadalom jellemzője az előregedés (az időskori életszakasz kitolódása, az igen idősök számarányának növekedése), így az idősgondozás lehetséges ellátottjainak száma a településen is várhatóan egyre növekszik. Bár az előregedés a teljes magyar társadalomra jellemző tendencia, Mezőkovácsháza mutatói ezen a téren még a járási átlagnál is rosszabbak. Így nemcsak a jelenlegi ellátások kapacitásnövekedése lenne indokolt, hanem újabb ellátási formák bevezetése is, valamint a jelenleg elérhető szolgáltatások, ellátások igazítása a valódi igényekhez. Az idős lakosok számának növekedése újabb szükségleteket generál a szociális szolgáltatásokra felmerülő igényeken

kívül az egészségügyben, valamint az alacsony jövedelmű, egyedül élő időseknél a lakhatáshoz kapcsolódó problémák számának emelkedését eredményezi.

A településen két terület került kijelölésre, mely szegregátum illetve szegregációval veszélyeztetett terület. Felmérve a település részek sajátosságait megállapítható, hogy elsősorban lakókörnyezeti szegregátumról beszélhetünk, az alacsony népsűrűség, a lakatlan, elhagyott ingatlanok száma miatt, mely a település elöregedését támasztja alá. A Képviselő – testület által megfogalmazott egyik alapelv az elvándorlás megelőzése, a lakosságszám növekedésének elősegítése, mely a település elöregedési folyamatát is megállítaná. Ezért fontos, hogy a helyi lakáspolitikai széles körben vizsgálja annak lehetőségét, hogy mivel érheti el a fiatalok itthon tartását, családok beköltözését, mely hosszútávon kihatással bírhat az oktatásra, egészségügyre és foglalkoztatásra.

A születésszám 2019. évben ugrásszerűen megnőtt, majd stagnált, 2022. évben azonban az előző évihez képest felére csökkent. A település elöregedésének folyamatát aktív családpolitikával lehetne kedvező irányba fordítani.

Településünkön a regisztrált hajléktalanok száma alacsony (5-6 fő), akik szerencsére ténylegesen nem az utcán élnek. A hajléktalanok ellátása nem megoldott. A lakhatási nehézségekkel élő személyek tartós vagy átmeneti lakhatását ez idáig az önkormányzat a tulajdonában lévő lakásokkal orvosolta. Az egyre inkább halmozódó társadalmi hátrányok és az alacsony iskolai végzettségből eredő munkanélküliség, jövedelemnélküliség miatt és a gyenge munkaerő-piaci pozíciók eredményezhetnek azok körében mutatószám emelkedést, akik az alapvető létbiztonságuk elvesztése mellett elégtelen lakókörnyezetben élnek, vagy lakhatásuk nem biztosított.

A településen fogyatékkal élő személyek segítése érdekében Mezőkovácsháza Város Önkormányzata nem kötelező feladatellátásként biztosítja a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ keretei között a támogató szolgáltatás igénybevételének lehetőségét. A szolgáltatás célja, hogy a fogyatékkal élő személy lakókörnyezetében, a kiemelés elkerülése mellett történjen meg a személy segítése oly módon, hogy a speciális segítségnyújtás mellett a személy autonómiája megtartásra kerül. A Támogató Szolgálat a Mezőkovácsházi Járás településeiből négy településen végzi a fogyatékos személyek társadalmi integrációját elősegítő tevékenységét.

A fogyatékkal élő személyek készség és képesség fejlesztése egy hiányzó szolgáltatás, már a korai fejlesztés lehetőségét is csak több mint 20 kilométeres távolságban vehetik igénybe. A tankerületi, állami fenntartásban lévő, fejlesztést biztosító intézmények kevés kapacitással bírnak éppen az ellátási területük nagyságából, illetve a szakemberi óraszámok alacsonyágából eredően, ezért fejlesztést, gyógytornát alacsony óraszámokban tudnak biztosítani. A fejlesztések hiánya, elmaradása a jelenleg gyermekkorú, fiatalokú fogyatékkal élők esetében szinte garantálják a későbbiekben az alacsony munkaerő-piaci státuszt, az alacsony egzisztenciát. Ennek eredménye, hogy a települési segélyezési igények növekedése várható.

Míndez arra enged következtetni, hogy a források megosztásának folyamatosan alkalmazkodniuk kell a különböző ellátások kapcsán felmerülő igényekhez. Ez esetleg új rész-szolgáltatások bevezetését eredményezheti, mely a források átcsoportosítását teheti szükségessé. Mindebben alapvető szempont az ellátórendszer egy egységben való kezelése, melyben az egyik területen keletkezett megtakarítások a szférán belül maradvá továbbra is szociálpolitikai célt szolgálnak.

1.3.3. A nem-állami fenntartók Mezőkovácsháza szociálpolitikájában

A piacon egyre több szereplő jelenik meg a szociális szolgáltatások ellátása terén, ez által az önkormányzatok felé a kínálat bővül arra vonatkozóan, hogy milyen úton valósíthatják meg ellátási kötelezettségüket. Mindez egyrészt versenyhelyzetet teremt elősegítve a szolgáltatások színvonalának emelkedését, másrészt választási lehetőséget ad az igénybevevők számára.

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata szívesen fogadja az olyan nem állami szereplők, civil, egyházi kezdeményezéseit, amelyek a település ellátórendszerét kiegészítik, színesítik, teljesebbé teszik. Mivel az egyházaknak komoly szerepük van a társadalmi összefogásban, a hatékony kommunikációban, ezért fontos a településen működő egyházakkal való szoros, partneri kapcsolat kialakítása és fenntartása.

Az Önkormányzat célja olyan együttműködések kialakítása, melyek a még le nem fedett ellátási területeket célozzák meg, a felmerült szakember hiányból eredő szükségletek kielégítésében segítik a város szociálpolitikáját.

A szerződések megkötésekor elv a lakosok igényeinek, ellátásának kihangsúlyozása, előtérbe helyezése.

2014 júliusától a működési engedélyeket és azok módosítását egy webes felületen keresztül kell igényelni, mely az eljárás egyszerűsítését, gyorsulását és a papírmentes ügyintézkést eredményezte.

1.4. A megoldandó szociálpolitikai szakmai feladatok

A társadalmi környezet, annak változása, amely meghatározza egy adott településen működő szociális ellátórendszer létjogosultságát, valamint annak fejlesztési irányait. A hatékony fejlesztés szempontjából szükséges a megoldásra váró feladatok, célok ismételt áttekintése, rendszerezése.

A fejlesztések szempontjából kiindulópontot jelentenek a helyi szociálpolitikának a pozitív törekvései és értékközpontú alapelvei. Ezek között érdemes megemlíteni a legfontosabbakat, mint a szociális biztonság megteremtésére való törekvés, a prevenció elsődlegessége a negatív következményekkel járó helyzetek kialakulásának megelőzésére, a differenciált és egyénre szabott szociális szolgáltatás elve, lehetőleg a rászoruló személy saját környezetében (otthonában) történő gondozása, a szubszidiaritás, továbbá a szolgáltatások és ellátások szektorsemlegessége és a partnerségi elv érvényesítése az állami, nem állami, egyházi és civil szervezetek esetében. A szociális ellátórendszer helyi elemei között találunk olyanokat, amelyek a település minden lakosa számára hozzáférhető, illetve olyanokat is, amelyek célzottan, egy adott vagy speciális problémára, szociális szükséglet kielégítésére szelektíven elérhető.

1.4.1. A szociálpolitika intézményeinek és eljárásainak fejlesztése

a) Az egyes ellátási formák konkrét szakmai tartalmának meghatározása

A racionális gazdálkodás alapja, hogy átlátható legyen az ellátások tartalma, minősége, mennyisége, hogy ezekhez alkalmazkodhasson a hosszú távú célkitűzés, azon belül az éves költségvetés.

A kormányzat felismerte, hogy az önkormányzatok finanszírozásának egyértelművé kell válnia, a finanszírozás elvének a szociális ellátások terén is a feladatalapú támogatás felé kell elmozdulnia. Ezt szakmai összefogás is erősíti, előtérbe helyezi. Elmozdulás látható ebbe az irányba egyes ellátási formák esetében, de a teljes szférában még nem valósult meg, továbbá a feladatfinanszírozás bevezetése még nem minden szakterületen hozta

magával azt a várt eredményt, hogy a finanszírozás igazodott volna a valós költségekhez, a valós ellátási szükségletekhez. Az ellátások tartalmának meghatározásához előfeltétel a feladat pontos meghatározása, és ez alapján a teljesítmény ellenőrizhetőségnek kialakítása. Azokon a területen, ahol a finanszírozás a feladatellátást célozza, ez megvalósult. 2012-től a szociális és gyermekvédelmi intézmények egy országos internetes portálon, a Tevékenység Adminisztrációs Rendszer és a Központi Elektronikus Nyilvántartás - Szolgáltatás Igénybevétel rendszer használatával nyilvántartják az ellátottakat, az igénybe vett szolgáltatásokat, és napi rögzítéssel a napi igénybevételt. A rendszer TAJ alapú nyilvántartás, mely lehetővé teszi a pontos és egységes nyilvántartást, mely a tényleges és teljes körű feladatfinanszírozás megvalósításának alapját képezi. A pénzbeli és természetbeni ellátások egy részét szintén központi felületen kell rögzíteni (PTR). Ezek a folyamatok azt vetítik előre, hogy egyre inkább megvalósulni látszik az, hogy azon ellátások esetében, ahol nincs mérlegelési jogkör, valóban egyenlő feltételrendszerű legyen a hozzájutás. A személyes gondoskodás terén az Szt. és az ahhoz kapcsolódó rendeletek módosításai is e felé haladnak.

b) Súlypontok a hagyományos szociálpolitikai ellátások között

Folyamatosan szükséges annak áttekintése, hogy a hagyományos, megszokott ellátási formák közül melyek azok, amik jelen formájukban, minőségükben, mennyiségükben megfelelnek a lakossági igényeknek, szükségleteknek, valamint hogy melyek azok, amelyek a megszokottól kissé eltérő módszer, szemlélet alkalmazásával, vagy a rendszer új dimenziókba helyezésével átalakíthatók, fejleszthetők.

E témakörben kiemelten fontos az egészségügy és a szociális ellátások határterületeinek rendezése, mely elsősorban a fogyatékos-, a kisgyermek-, és az idősellátás területén jelentkezik.

A korábban elfogadott szakmai elveket a hangsúlyeltolódás jellemzi. A szakellátás, intézményi elhelyezés prioritását hangsúlyosan átvette az ellátottak otthonában történő ellátása (elsősorban az idősek és fogyatékosok házi gondozása kapcsán), amely új igényeket is felszínre hoz. Ennek kapcsán fontos az egészségüggyel történő szoros együttműködése, az innováció, valamint az újszerű ellátások, módszerek bevezetése a gyakorlatba. Mindez azért is fontos, mert a tartós elhelyezési formák biztosítása nem a település, hanem vármegyei, állami feladat, területenként ennek alakulására kevés befolyása van. A vármegyei/állami fenntartású tartós elhelyezést biztosító intézményekben a férőhelyek kihasználtsága szinte teljes, a bentlakásos elhelyezést biztosító intézmények várólistája magas létszámú. A magas ellátási/gondozási szükséglettel elhelyezésre várók ellátása így a települési alapellátásra marad, ezért annak megerősítésére lenne szükség.

c) Az ágazatközi együttműködés erősítése

A fent leírt szakmai elvek, változások egyre inkább megkövetelik a szociális ellátást nyújtóktól az egészségüggyel, oktatással, gyermek- és ifjúságvédelemmel, lakás - és foglalkoztatáspolitikával, foglalkozókkal való együttműködést. A célok elérése általában több területet érintő alapokra vezethetők vissza, ezért fontos az együttműködés az ágazatok között.

Az együttműködés pontos kompetencia-meghatározást is igényel, ami elősegítheti a nem fedett területek felszínre kerülését, illetve csökkentheti - finanszírozás szempontjából is - a többszörösen ellátott feladatok nagyságát. Növelhető a szociális ellátórendszer hatékonysága az egyértelmű szakmai feladatmegosztással, azok egyértelművé tételével, az ellátások egymásra épülésével, egymás kiegészítésével.

1.4.2. A szegénység, marginalizálódás és kirekesztettség enyhítése

A szegénység, marginalizálódás megelőzése érdekében szükséges közös projektek megfogalmazása. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához hosszabb távon gondolkodva a kulturális tőke biztosítása, egészségügyi prevenció és munkavégzésre való alkalmasságunk megőrzése szükséges. Testi, lelki és mentális állapotunk egészségének birtokában vagyunk képesek munkavégzésre, azaz ezáltal jutunk szükséglet kielégítéshez rendelhető jövedelemhez. Fizikai vagy mentális akadályozottság esetén átmenetileg vagy tartósan akadályozottá válunk, így szükségleteink kielégítésében ennek megfelelően szorulunk segítségre. A környezeti, gazdasági és társadalmi viszonyaink mellett fontos szerepe van az egyén személyes felelősségének, illetve a település egészségügyi rendszerének hozzáférhetősége és minősége meghatározó. Fizikai, lelki és mentális egészségünk megőrzése, helyreállítása személyes és társadalmi érdek, melyhez a prevenció elengedhetetlen.

Ennek megvalósításában elsődleges, kiemelkedő szerepe az oktatási és egészségügyi intézményeknek van, valamint a települési család – és gyermekjóléti szolgálat és a család- és gyermekjóléti központ preventív tevékenységének és mentális gondozásának. Az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a megelőzésre, és a szűrő tevékenységekre. Az önkormányzat évi egy-két alkalommal szervez a település lakosai számára Egészségnapot, és évente több alkalommal kerül sor szűrőnap megtartására, ahol tájékoztatók, bemutatók, programok mellett ingyenes szűrővizsgálatok, szakorvosi tanácsadások várják az érdeklődőket; felhívva a figyelmet az egészséges életmód fontosságára.

A védőnők gondozási tevékenysége kiterjed az anyán és a csecsemőn túl az egész családra az életszakaszoknak megfelelően prevenció célból, azonban 2023. július 1. naptól állami feladatellátásba került a területi védőnői szolgálat biztosítása, így az önkormányzatnak csökkent a ráhatása a működésre. A Család- és Gyermekjóléti Központ is folyamatosan biztosít prevencióra irányuló programokat. Településünkön Egészségfejlesztési Iroda működik, melynek elsődleges feladata szintén az egészségügyi prevenció.

A szegénység csökkentése munkahelyteremtéssel, munkahelymegtartással is segíthető. E probléma kiemelten sújtja a megváltozott munkaképességűeket, nyugdíjkorhatárhoz közel állókat, az alacsony iskolai képesítéssel vagy a munkaerőpiac számára értéktelen képesítéssel rendelkezőket, valamint a munkába visszakerülőket (gyermeknevelési támogatások igénybevétele után, ápolási díj megszűnését követően). Az ő segítségük érdekében eszköz lehet – alkalmazásuk esetén – a munkaadóknak járó kedvezmények körének növelése, de ez túlmutat az önkormányzatok kompetenciáján. Ugyan megjelent a munkaerőhiány, mégis jellemző a munkanélküliség azok körében, akiknek mentális, fizikai állapota megnehezíti a munkavállalást. A munka és jövedelem nélkül élő emberek szociális kizáródással, tétlenséggel társadalmi problémát jelentenek, illetve a település költségvetését jelentősen megterheli a felmerülő segélyelváras.

Mindezek mellett a szegénység csökkentésének – a támogatottak számára – legkézzelfoghatóbb, krízishelyzetben azonnali segítséget nyújtó eszköze a segélyezés. A pénzbeli és természetbeni támogatások rendszere nagymértékben átalakult, egyre inkább egy-egy adott problémára fókuszál, megfigyelhető továbbá a jogosultsági feltételek szigorítása.

2013. évtől a járási hivatalok felállásával a Polgármesteri Hivatalokban a jegyző hatáskörében intézhető szociális és gyermekvédelmi ügyek köre csökkent. Ez Mezőkovácsháza település esetében, járasszékhely településként a lakosság körében nem okoz problémát, hisz mind a Polgármesteri Hivatalban, mind a Járási Hivatalban elérhető, hozzáférhető valamennyi szolgáltatás.

2010-től az egészségügyi rendszerrel együttműködve az ellátást nyújtó intézmény feladata lett a gondozási szükséglet megállapítása, valamint a házi segítségnyújtás, étkezés és tartós bentlakást nyújtó intézmény esetében a jövedelem illetve vagyonvizsgálat elvégzése. A korábbi szakértői bizottság a helyi, tényleges szükségletek és lehetőségek ismerete nélkül állapította ezt meg, így sok esetben az igényelt vagy szükséges ellátáshoz nem jutottak hozzá, vagy csak egy lassabb eljárási folyamatot követően a segítséget igénylők. Az Szt. 2015. évi módosítása érintette a gondozási tevékenységek körét, és a ponthatár módosításával a jogosultsági feltételeket, az ellátást és finanszírozását szükséglethez igazodóvá, célzottá tette. 2016-tól a házi segítségnyújtás keretében két altípust különböztet meg a törvény: a szociális segítséget és a személyi gondozást.

a) A támogatások nyújtásának fejlesztése

A törvényi szabályozások gyakori változása, átalakulása nem segítette a pusztán szociálpolitikai támogatásból élők alapvető biztonságérzetét az elmúlt években. Ennek ellenére, – vagy éppen ezért, az ellátórendszer feladata annak elérése, hogy a támogatásokból élők céljává váljon a munkába állás, érdekük fűződjön a munkavállaláshoz. Elkerülendő az a helyzet, amelyben a minimálbérért foglalkoztatottak anyagilag hátrányba kerülnek a támogatásból élő családokkal szemben.

Aktív szociálpolitikai eszközök elősegítik az álláskereső munkaeöpiacra történő belépését, illetve visszailleszkedését, ide sorolhatók az álláskereső kompetenciáit növelő képzések, tréningek, melyekre az önkormányzat pályázati tevékenysége során is nagy hangsúlyt fektet.

Fontos aktív eszköznek tekinthetők az állami támogatások, kedvezmények bevezetése, amelyek a munkaadókat ösztönzik arra, hogy például pályakezdő vagy fogyatékkal élő munkanélkülit foglalkoztasson.

A foglalkoztatásban való részvételt növelheti, ha a munkavállalás kezdeti időszakában támogatás nyújtható, illetve a munkáltató is támogatást élvezhet. Ez elsősorban finanszírozási kérdés, mely törvényi szabályozással valósítható meg. Jelenleg erre vannak programok, tervek: a közfoglalkoztatás, foglalkoztatást elősegítő támogatások, GYES-ről visszatérők munkáltatói járulékának kedvezménye, a GYED extra program. Az önkormányzat és intézményei is törekednek a foglalkoztatás során a célcsoportba tartozó személyek előnyben részesítésére (pályakezdők, egészségkárosodott, nyugdíj előtt állók). 2013-tól egyes ellátási formák a Kormányhivatalok hatáskörébe kerültek: időskorúak járadéka, ápolási díj, közgyógyellátás, egészségbiztosításra való jogosultság, gyámhatósági, gyámhivatali feladatok.

Az Szt. 1993. évi elfogadása óta a helyi önkormányzatok szabályozási szerepe átalakult, bizonyos esetekben nagyobb szabadsággal ruházta fel a törvény a települési szociálpolitika alakítása során. A települési önkormányzat az elmúlt időszakban a többszintű jogi szabályozási folyamatban rá háruló folyamatos szabályozási kötelezettséget a felmerülő szükségleteknek megfelelően teljesítette. Egyrészt követnie kellett az Szt. változásait, másrészt a helyi szociálpolitikával szemben megfogalmazódó gazdasági, társadalmi kihívásokra is válaszolnia kellett.

Mezőkovácsháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról a felülvizsgálat időszakában is többször került módosításra.

b) A munkahelyteremtés lehetőségei

Az önkormányzatoknak nincs nagy lehetősége a munkahelyteremtésben, korlátozottak az eszközei a foglalkoztatáspolitikai alakításában, végrehajtásában, azonban meg kell keresni azokat a szeleteket a területnek, ahol részt vállalhat. Nem elhanyagolható körülmény, hogy a település adottságai miatt (multinacionális vállalatok hiánya) az Önkormányzat az intézményeivel és a Polgármesteri Hivatallal a legnagyobb számú foglalkoztatók közé tartozik.

Az Önkormányzat esetében a foglalkoztatással összefüggésben annak van nagy szerepe, hogy hogyan viszonyul a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így a munkahelyek számának növekedéséhez, és a tőke beáramlásához a településre.

Az álláskereső ellátásának rendszerében 2009 óta átmeneti időre, a munkaerőpiac világába való visszakerülés elősegítése érdekében lehetőség van közfoglalkoztatásra. A munkaadók úgy foglalkoztathatnak álláskeresőket, hogy foglalkoztatásuk jelentős részben állami költségvetésből finanszírozott. Az önkormányzat és intézményei megragadja ezt a lehetőséget, jövedelemhez juttatva a családokat, és a munkavállalás nagyobb esélyét biztosítva az álláskereső számára.

A településen a közfoglalkoztatásban résztvevők száma a felülvizsgálati időszakban mérsékelten csökkent. Fokozott figyelemmel kell lenni a foglalkoztatottsági tényezőkre, mert ezek szoros összefüggést mutatnak az ellátások szükségleteivel, a szegénység csökkenésével vagy növekedésével.

Az Önkormányzat eszköze lehet a munkanélküliség kezelésében a foglalkoztatást segítő programok, melyeknek alapvető célja a munkáltatói oldal és a munkát keresők egymáshoz közelítése, kezdeményezések támogatása, az intézményrendszeren keresztül a munkanélküliek megtalálása, támogatása.

Az önkormányzat Start gazdaságélénkítő közfoglalkoztatási mintaprogram keretében biztosított lehetőséget 2 fő állandó munkavállaló akár hosszú távú foglalkoztatására a mezőgazdasági tevékenység végzéséhez szükséges szezonális munkavállalók foglalkoztatása mellett.

Mára a településen a munkanélküliség mellett, a munkaerőhiány is problémát okoz.

c) Fiatalok, gyerekek - képzés, oktatás

A szegénység újratermelődésének megakadályozásában, az esélyek növelésében fontos szerepe van a gyermekek és fiatalok oktatásának, képzésének. Az iskola, oktatás szerepének tekintélye az alacsony iskolázottságú szülők esetében csekély, értéke inkább az azonnali eredménnyel járó munkába állásnak van.

Fontos feladat ezért már egészen kisgyermekkoról a hozott értékrend megváltoztatása annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, szegény családok gyermekei számára a tanulás igényé, értéké, szükségletté váljon.

A fentiekből következik, hogy ki kell építeni annak eszközrendszerét, milyen módon valósítható meg legalább az iskolaköteles korig tartó tanulás, iskolába járás „kikényszerítése”. Ennek egyik bevezetett eszköze a korábbi hiányzásból eredő szabálysértés mellett az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése.

A halmozottan hátrányos helyzethez kötött támogatások pont azt az érintett réteget célozzák meg, ahol a családnak nemcsak az anyagi helyzete teremt rászorultságot, hanem a szülő alacsony (8 osztály) iskolai végzettsége is.

A köznevelési intézmények, valamint a szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai kapcsolata, együttműködése a problémák feltárásának, orvoslásának alapja. E problémák időben történő feltárását és megoldását elősegíti, hogy 2018. szeptember 01. napjától a Család és Gyermekjóléti Központok által kötelező az óvodai- és az iskolai szociális segítő tevékenység biztosítása a köznevelési intézményekben.

Ezen területeknek ki kell egészíteniük egymás tevékenységét a gyermekek érdekében folytatott munkában.

d) Város rehabilitáció, lakásügy és szegénység

Egy adott család lakáskörülményei nagymértékben befolyásolják élethelyzetét, és ez által szociális körülményét is. A lakás, lakókörnyezet minősége életforma, életvitel alakító tényező, mely behatárolja kapcsolatainkat, kihat iskolai és munkahelyi teljesítményre is, a rossz lakáshelyzet konzerválja a rossz társadalmi és szociális helyzetet. A szociális lakások léte a szociális élethelyzettel összefüggő alapvető kérdés. Probléma nemcsak a lakhatás megteremtése, hanem a lakás megőrzése is. Ennek segítésére az Önkormányzat a Család és Gyermekjóléti Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ, egyes segítségnyújtási formáin keresztül próbál a megoldáshoz vezető folyamathoz hozzájárulni, a lakásfenntartást segítve.

Az Önkormányzat a Képviselő-testület által elfogadott Lakáspolitikai koncepciójában elérendő célokat fogalmazott meg.

Az Önkormányzat bérlakás állománya jelenleg 63 lakás, melyek közül szociális jelleggel 26 lakást, szolgálati jelleggel 24 lakást, piaci jelleggel 13 lakást hasznosít.

A Lakáspolitikai koncepcióban foglaltak alapján szociális jellegű bérlakásokat kell kijelölni és biztosítani azoknak a szociálisan rászoruló családoknak, akik önhibájukon kívül, alacsony jövedelemmel rendelkeznek, és lakhatásukat önerőből megoldani képtelenek.

A szociális bérlakás állomány folyamatos csökkenést mutat, bár az igény folyamatosan növekvő. A polgármester hatáskörében a krízis helyzetbe került lakosok számára ún. krízislakást utalhat ki, amely elhelyezés célja, hogy átmeneti megoldást nyújtson a váratlanul lakhatási megoldás nélkül maradt személyek, családok részére.

A Lakáspolitikai koncepcióban megfogalmazott cél a lakások állapotának folyamatos helyreállítása, állagának megőrzése.

Az életminőséget a lakáshelyzet mellett a lakókörnyezet is nagymértékben befolyásolja, hiszen életminőségünk és alapvető biztonságunk központi tényezője a lakás/lakhatás. Az Önkormányzat ennek érdekében Európai uniós források bevonásával szociális célú város rehabilitációt valósított meg 2016 – 2021 közötti években, melynek következtében három lakóingatlan korszerűsített, közösségi teret alakított ki, a város épített környezetének fejlesztéséhez járult hozzá. A TOP_Plusz-1.2.2-21-BS1-2023-00010 azonosító számú projektben egy újabb ingatlan felújítása történik meg, a felújítás során két bérlakás kerül kialakításra. 2023. februárban adtuk be, támogatói döntéssel rendelkezik.

1.4.3. Az előrelépések érdekében szükséges teendők

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a meglévő együttműködéseit fenntartja, mely konkrét ellátások biztosításában is megmutatkozik és igyekszik ezeket ápolni, fejleszteni. Ennek elősegítéseképpen szívesen fogadja azon kezdeményezéseket, amelyek egy-egy téma, ellátási terület kapcsán az együttműködést, az információátadást, a tapasztalatcserét szorgalmazza, ellátások egységesítésére törekszik.

Az intézményi ellátás területén az intézményrendszer kibővítésére, a meglévők tevékenységének minél nagyobb összehangoltságára törekszik, a kapacitások

leggazdaságosabb és legtöbb segítséget nyújtó kihasználása érdekében. Fontos feladatként említhető a szociálpolitikán belüli területek, illetve a szociálpolitikához közeli ágazatok együttműködésének erősítése, fejlesztése, mely a jelenleg is aktív kapcsolat fenntartásával, további bővítésével érhető el.

A pénzbeli ellátások formáinak, elveinek, a segélyezési típusoknak folyamatosan a rászorulóknak igényeihez mérten kell alakulnia. Ezért fontos a visszacsatolás, a visszajelzések értékelése, és a pénzügyi lehetőségekhez mérten ezek beépítése a rendeleti szabályozásba, és a segélyezés gyakorlatába. Ezek alapján került sor új települési támogatási formaként a lakhatást veszélyeztető adósság kezelésének támogatása és a gyógyszertámogatás bevezetésére 2022. évben, 2023. évben pedig az iskolakezdési támogatás nyújtásának feltételeit is megteremtette a Képviselő-testület.

Az ellátások eljuttatásának a rászorulókhöz egyik eszköze az információk eljuttatása, amit minden lehetséges módon meg kell tenni.

II. STATISZTIKAI ADATOK

A statisztikai adatok összehasonlító adatok, illetve Mezőkovácsháza település adatai. A koncepció készítésekor a táblázatok a 2022-ben elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program adatait is tartalmazzák.

A Koncepció terjedelmének kordában tartása végett egyes táblázatok visszamenőleg csak az elmúlt 5 évre tartalmaznak adatokat.

A lakosság számának, összetételének vizsgálta megmutatja, milyen társadalmi-demográfiai folyamatok történnek a településen, ami segít meghatározni a szolgáltatások fejlesztésének irányait.

2.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai

1. sz. táblázat Mezőkovácsháza népesség száma, népsűrűsége (lakónépesség)

Év eleje	Lakónépesség		Egy km ² -re jutó lakónépesség (fő)
	Fő	változása az előző évhez képest	
2018	5787	-112	92,5
2019	5734	-53	91,6
2020	5613	-121	89,7
2021	5592	-21	89,3
2022	5335	-257	85,2

A lakosságszám folyamatos csökkenése figyelhető meg a településen, mely 2022. évben jelentősen megugrott.

2. sz. táblázat Vándorlások

	állandó és ideiglenes jellegű odavándorlás	állandó és ideiglenes jellegű elvándorlás	egyenleg
2018	305	339	-34
2019	317	325	-8
2020	273	316	-43
2021	363	328	+ 35
2022	326	319	+7

A belföldi vándorlások mindkét folyamata jelen van a településen. 2018 óta – a 2020. évet kivéve – emelkedik a településre történő bevándorlás, mely az utóbbi 2 évben meg is haladta az elvándorlás mértékét.

3. sz. táblázat A népmozgalmi események Mezőkovácsházán

Időszak	Házasságkötés	Válás	Élve-születés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás	Egy éven aluli meghaltak
Szám						
2018	34	6	34	108	-12,66	0
2019	44	10	53	109	-9,7	0
2020	51	5	49	123	-13	0
2021	34	11	50	119	-12,3	0
2022	25	11	30	114	-15,1	0

A házasságkötések száma a 2018-as évtől számottevően növekedett, majd 2021-2022 években csökkenés mutatkozik, mely a világjárvány következményeinek tudható be. Az élve születések száma a teljes idősort tekintve alig változott, a mélypont 2018-ban és 2022-ben az élve született gyermeknél volt, az élve születések legmagasabb száma 2019-ben 53 fő volt. A halálozás tekintetében megfigyelhető, hogy a 2020-as év kiugró adatai után 2022-ig csökkenő tendenciát mutat a halálozás, azonban mértéke még sem állt vissza a pandémia előtti szintre. A 2020-as évben 12,84 %-os emelkedés mutatkozik a halálozások számában, ami vélhetően a pandémiának tudható be. A település lakosságára természetes fogyás jellemző, ami átlagosan – 9 körül mozgott évente az előző felülvizsgálati időszakban. A mostani felülvizsgálat időszakában ez 12,55-re emelkedett, részben a pandémia miatti magas halálozás, részben a születésszám csökkenés miatt. A világjárvány, a háború és ezek társadalmi és gazdasági következményei megmutatkozik városunk demográfiai mutatóiban. Pozitívum, hogy a vizsgált 5 évben csecsemőhalálozás nem volt.

4. sz. táblázat A lakónépesség megoszlása korcsoportonként

Életkor	2018	2019	2020	2021	2022
0-14	600	638	620	659	692

	65 év feletti állandó (fő)	15-64 éves aktív korú lakosok száma	Függőségi ráta (%)
2018	1174	4003	29,33
2019	1193	3900	30,59
2020	1217	3821	31,85
2021	1279	3654	35,00
2022	1237	3406	36,32

5/b. sz. tábla Öregedési mutató

Év	Öregedési mutató
2018	255,52
2019	251,24
2020	202,58
2021	194,08
2022	178,76

6. sz. táblázat Eltartottsági ráta

	0-14 éves lakosok (fő)	korú száma	65 év feletti lakosok száma (fő)	Aktív lakónépesség	Eltartottsági ráta
2018	655		1173	3780	48,36
2019	674		1186	3705	50,20
2020	660		1212	3610	51,85

2021	659	1279	3654	53,04
2022	692	1237	3406	56,64

Mezőkovácsháza lakossága a vizsgált 5 éves periódusban folyamatosan csökkent és az országos tendenciáknak megfelelően lakossága öregszik. Az eltartottsági ráta szintén az országos átlaghoz közelít, tehát egy aktívkorú lakosra nagyjából két „eltartott” lakos jut. A lakosság szám csökkenés elsősorban a folyamatosan negatív vándorlási mutatóból adódik, melyet a pandémia átmenetileg megállított, azonban az elvándorlás ezt követően ismételtelen felgyorsult. A demográfiai adatokból következő a település az idősök ellátását tekintve folyamatosan növekvő igényekre számíthat, ami egyrészt abból adódik, hogy az időskorú lakosság száma folyamatosan bővül, másrészt abból, hogy az aktív korú réteg, aki ezen feladatok egy részét át tudta vállalni a szociális ellátó rendszertől folyamatosan csökken. Az összlakosságban a 65 feletti, tehát az idősödők és az idősök aránya, létszáma növekszik. Ez az átlag életkor növekedését jelenti.

A népesség öregedésének mérésére alkalmazott másik jelzőszám az időskori függőségi ráta (5. sz. táblázat), amely az aktív korú (munkaképes, 15–64 évesek) népességre jutó idősök (gazdaságilag általában inaktív 65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A mutatószám a népesség korösszetételéről nyújt információt, amelynek a társadalmi ellátó rendszerekben (pl. nyugdíjrendszer, egészségügy) van jelentősége. A mutató mértéke és változásának iránya azt jelzi, hogy mekkora, és hogy növekvő vagy csökkenő terhet jelent a munkavállalási korú népességnek az időskorúak eltartása. 2018 és 2022 között a mutatószám a korábbi időszakhoz mérten is nagyobb mértékben, folyamatosan emelkedik, vagyis növekszik az aktívkorú népesség „terhe” az időskorúak eltartása irányába.

Településünk másik fontos beazonosított demográfiai problémája a fenti mutatószámok alapján az aktív népesség nagymértékű folyamatos csökkenése. Ezek a mutatók további feladatok elé állítja az önkormányzatot, az ellátórendszert.

2.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai

A munkanélküliségi ráta, illetve a foglalkoztatottak aránya más eredményt mutat – többek között a regisztrált álláskeresők, és a valódi munkanélküliek száma közti különbség miatt – így a munkaerőpiac változásáról ezen adatok pontos képet nem adnak. E mellett Mezőkovácsháza Város esetében a településen belüli üres álláshelyek száma, és a munkanélküliek száma vethető össze. Pontos adatok a településen állandó lakóhellyel rendelkező, regisztrált álláskeresők számáról, megoszlásáról állnak rendelkezésre.

7. sz. táblázat Álláskeresők Mezőkovácsházán

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma	1 éven túl nyilvántartott álláskeresők	Megváltozott munkaképességű álláskeresők száma
2018	166	83	41	8
2019	192	94	55	11
2020	229	125	69	11
2021	214	132	96	9
2022	194	109	83	11

9. sz. táblázat Álláskeresők száma korosztályok szerint

nyilvántartott álláskeresők száma összesen	év	2018	2019	2020	2021	2022
	fő	166	192	229	214	194
20 éves és fiatalabb	fő	7	10	9	9	14
	%	4,21	5,21	3,93	4,21	7,22
21-25 év	fő	20	19	28	23	13
	%	12,05	9,89	12,23	10,75	6,7
26-30 év	fő	13	22	24	23	17
	%	7,83	11,46	10,48	10,75	8,76
31-35 év	fő	9	13	21	10	12
	%	5,42	6,77	9,17	4,67	6,19

36-40 év	fő	20	23	19	20	15
	%	12,05	11,98	8,3	9,35	7,73
41-45 év	fő	22	20	25	24	17
	%	13,25	10,41	10,52	11,21	8,76
46-50 év	fő	18	21	22	18	22
	%	10,84	10,94	9,61	8,41	11,34
51-55 év	fő	12	21	21	18	16
	%	7,23	10,94	9,17	8,41	8,25
56-60 év	fő	17	14	20	19	15
	%	10,24	7,29	8,73	8,88	7,73

A pályakezdő, 20-25 év közötti korosztályban folyamatos az álláskereső számának csökkenése, örülhetnénk ha ennek az oka a pályakezdők munkaerőpiacon való megjelenése lenne, de a demográfiai mutatók alapján inkább az valószínűsíthető, hogy elhelyezkedés hiányában közülük kerül ki az aktív korú elvándorló lakosság. Ebben a korosztályban 2018-hoz viszonyítva 2022-re megfeleződik az álláskereső aránya.

10. sz. táblázat Mezőkovácsházán állandó lakóhellyel rendelkező regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők év végi záró létszáma

Év	Regisztrált munkanélküli/álláskereső	Ebből pályakezdő	Regisztráltak a lakónépesség arányában (%)
2018	166	8	2,87
2019	192	15	3,35
2020	229	16	4,08
2021	214	13	3,83
2022	194	18	3,64

11. sz. táblázat Regisztrált gazdasági szervezetek száma, Mezőkovácsházán

	Egyéni	Jogi személyiségű társas	Jogi személyiség nélküli társas	Összes	KFT	BT
	vállalkozás					

2017	268	107	0	375	66	35
2018	274	99	0	373	59	34
2019	282	98	0	380	58	34
2020	278	101	0	379	64	31
2021	294	96	0	390	66	24
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A pandémia az egyéni vállalkozók és a társas vállalkozások számát a településen jelentős mértékben nem befolyásolta, a vállalkozás formájában figyelhető meg elmozdulás. A betéti társaságok jelentős csökkenése mellett növekedett a korlátolt felelősségű társaságok és az egyéni vállalkozások száma.

11/b. sz. táblázat Regisztrált őstermelők Mezőkovácsházán

Év	Őstermelők száma
2017	581
2018	564
2019	557
2020	549
2021	531
2022	n.a.

Az őstermelők száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

2.3. A szociális szolgáltatás, ellátás alakulásának mutatói

Mezőkovácsházán a szociális rászorultság miatt megállapítható ellátások jellemzője, hogy azok általában pénzbeli ellátások.

A személyes gondoskodás formái közül a legkorábban kiépült rendszer az idősgondozás, ezek közül lakosságszámtól függetlenül, illetve lakosságszámtól függően Mezőkovácsháza a település lakosainak biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, az Idősek Nappali ellátását és a családsegítést, feladat ellátási szerződés alapján, nem kötelező feladatként Mezőkovácsházán és további három településen a támogató szolgáltatást. Az ellátotti létszám az étkeztetést igénybe vevők között a legmagasabb.

2016. január 1-től, a családsegítő szolgáltatás összevonásra került a gyermekjóléti szolgáltatással és a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központban működik.

Az ellátások iránti szükségleteket, igényeket nehéz reálisan látni, hisz lehetséges, hogy sokakhoz az ellátások lehetősége sem jut el, holott rászorulók, jogosultak, szükségük van a segítségnyújtásra. Vannak olyan igénylők is, akik akkor is igénybe vesznek egy ellátást, amikor arra már valódi szükségük nincs, problémájuk megoldására már megfelelő segítséget kaptak. Ezen diszfunkció kiküszöbölése az intézmények és a hivatal feladata. Célunk az, hogy az ellátások lehetősége a lakosság minél szélesebb köréhez elérjen, valamint, hogy a hozzájutás szabályozása úgy történjen, hogy az ellátásokat a valóban

rászorulókat vegyük igénybe. Ennek egyik eszköze pl. a nyugdíjas szervezeteken keresztül az idős és idősödő korosztály tájékoztatása, házi orvosokkal való rendszeres konzultáció, helyi médiákban való tájékoztatók megjelentetése.

2.3.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások

A Mezőkovácsházán élők szociális biztonságát egy komplex ellátórendszer hivatott biztosítani, amely több szereplő hatékony együttműködésén keresztül érheti el célját.

Mezőkovácsháza szociális ellátó rendszere:

- Mezőkovácsháza Város Önkormányzata
- Mezőkovácsházi Polgármesteri Hivatal
- az Önkormányzat által fenntartott költségvetési szervek
- egyházi, civil szervezetek

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata partneri, valamint fenntartói kapcsolatban áll a szociális ellátórendszer tagjaival a szociális biztonság megteremtése céljából.

A kapcsolati háló bővítése, az együttműködések erősítése mind az Önkormányzat, mind a partnerek, mind a lakosság érdekeit szolgálják.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások a településen

Szt. által meghatározott ellátások:

- időskorúak járadéka
- aktív korúak ellátása: foglalkoztatás helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- közgyógyellátásra való jogosultság
- gyermekek otthongondozási díja
- ápolási díj
- tartós ápolást végzők időskori támogatása
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
- köztemetés

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata Képviselőtestületének a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelete alapján:

- rendszeres települési támogatás (lakhatási támogatás, gyógyszer-támogatás, lakhatást veszélyeztető adósság kezelésének támogatása)
- rendkívüli települési támogatás
- természetbeni települési támogatás:
 - köztemetés
 - egyéb természetbeni települési támogatás: élelmiszer, tűzifa

12/a. sz. táblázat A rászorultak pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek)-2018.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg	
	száma	Felhasznált keret e Ft
Lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatás	118	3.836.000

Rendkívüli települési támogatás	163	2.939.522
---------------------------------	-----	-----------

12/b. sz. táblázat A rászorultak pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek)-2019.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg	
	száma	Felhasznált keret e Ft
Lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatás	103	3.344.000
Rendkívüli települési támogatás	194	2.674.738

12/c. sz. táblázat A rászorultak pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek)-2020.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg	
	száma	Felhasznált keret e Ft
Lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatás	100	3.284.000
Rendkívüli települési támogatás	195	2.745.672

12/d. sz. táblázat A rászorultak pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek)-2021.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg	
	száma	Felhasznált keret e Ft
Lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatás	76	3.452.000
Rendkívüli települési támogatás	305	4.753.730

12/e. sz. táblázat A rászorultak pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek)-2022.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg	
	száma	Felhasznált keret e Ft
Lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott rendszeres települési támogatás	55	3.902.000
Rendkívüli települési támogatás	380	5.574.490

A lakhatási támogatást igénylők számában jelentős mértékű csökkenés figyelhető meg 2018-tól, amely összefüggésbe hozható a normatív alapon járó pénzbeli szociális ellátások összegének növekedésével (ápolási díj), valamint magas összegű, új ellátás bevezetésével (gyermek otthongondozási díja). Ugyanakkor a rendkívüli települési támogatást igénybe vevők száma folyamatosan növekvő tendenciát mutat, 2021. évben

jelentősen megugrik.

13. sz. táblázat Rászorultságtól függő egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások (2018-2022)

év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező
2018	218
2019	233
2020	219
2021	146
2022	192

év	Köztetetésben részesültek száma
2018	6 fő
2019	3 fő
2020.	5 fő
2021	8 fő
2022	8 fő

év	Tűzifa/gallyfa támogatásban részesültek száma
2018	218
2019	233
2020.	219
2021.	150
2022.	188

A gallyfatámogatásban részesülők száma nem feltétlen tükrözi a felmerülő igényeket, hiszen az függ a kiosztható gallyfa mennyiségétől.

A pénzbeli és természetbeni ellátások közül a Kormányhivatal hatáskörébe tartoznak az alábbi ellátások:

- időskorúak járadéka,
- aktív korúak ellátása: foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- gyermekek otthon gondozási díja,
- Szt. 41. (1) és 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díj,
- Szt. 50. § (1) és (2) bekezdése szerinti közgyógyellátás,
- Szt. 54. § -a szerinti egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- Hdt. tv. szerinti hadigondozotti ellátás,

Az önkormányzati segílyt - 2015. március 1. napjától - felváltó rendkívüli települési támogatás szintén igénybe vehető akár a gyógyszerköltséghez, akár a rezsiköltséghez való hozzájárulásként.

2.3.2. A szociális alapszolgáltatások

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást szintén a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelete az alábbi formákban biztosítja az Önkormányzat. Az alapszolgáltatások formái:

- a) étkeztetés
- b) házi segítségnyújtás
- c) család és gyermekjóléti szolgálat: családsegítés
- d) támogató szolgálat- önként vállalt feladat
- e) nappali ellátás: idősek
- f) gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde
- g) család és gyermekjóléti központ

14. sz. táblázat Szociális alapellátás (2018 – 2022)

év	étkeztetésben részesül (fő)	házi segítségnyújtásban részesül (fő)	étkeztetésben és házi segítségnyújtásban részesül (fő)	Idősek nappali ellátása férőhely
2018	207	84	39	30
2019	234	87	56	30
2020	244	88	44	30
2021	218	83	47	30
2022	241	75	41	30

15. sz. táblázat Az étkeztetésben foglalkoztatottak száma

év	foglalkoztatottak száma	Egy főre jutó igénybe vevők
2018	2	103,5
2019	2	102
2020	2	106,5
2021	2	109
2022	2	120,5

16. sz. táblázat A házi segítségnyújtásban foglalkoztatottak száma

év	foglalkoztatottak száma	szakképzett
2018	8	8
2019	8	8
2020	8	8
2021	8	8
2022	8	8

A házi segítségnyújtás, nappali ellátás, illetve az étkeztetés területén foglalkoztatottak szakképesítésének aránya a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ esetében 100 %-ban megfelel a jogszabályi előírásoknak. 2023. augusztus 1-től 2 fő szakmai létszámmal bővült a terület.

Az alapellátás minden területe, kiemelten a pandémiás időszak alatt túlterhelt volt. Nemcsak azért, mert a szolgáltatások elterjedésével az igény is növekszik, hanem mert az idő múlásával új jogszabályi kötelezettségek, lakossági igények jelentkeznek, valamint cél a szolgáltatások egyre magasabb színvonalon való működtetése. Ennek azonban elsődleges akadálya a helyi költségvetési lehetőségek mellett az, hogy nincs alkalmas, szakképzett munkaerő. A szakmai létszám az ellátások biztosítása során optimális esetben elegendő, azonban szabadság, tartós távollét esetén komoly szervezési munkát igényel a helyettesítés és az ellátás zavartalan biztosításának kidolgozása. Az intézmény szakmai egységei közötti szoros együttműködés, egymás segítése alapozza meg azt, hogy az egységek egymást helyettesítik, gyakran a mindennapok során is segítik egymás munkáját, ezzel az ápolási és gondozási feladatok komplexitása is megvalósul.

2.3.3. Gyermekvédelmi ellátás helyzete

A gyermekvédelmi gondoskodás intézményrendszere részben saját fenntartásban, részben szerződéskötés útján kerül ellátásra. A család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálattal közös intézményben működik.

Az intézmény célja, jogszabályi feladata a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés biztosítása. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekét védő speciális személyes szolgáltatás, amelynek célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzése, a már kiemelt gyermek családjába történő visszagondozása a szociális munka eszközeivel (lásd Gyvt. 39).

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás (lásd az Szt. 64 §).

17. sz. táblázat A család – és gyermekjóléti szolgálatnál foglalkoztatottak száma munkakörönként

év	foglalkoztatottak száma	szakképzett
2018	1	1
2019	1	1
2020	1	1
2021	1	1
2022	1	1

18. sz. táblázat A család- és gyermekjóléti központnál foglalkoztatottak száma munkakörönként

év	vezető	esetmenedzser	tanácsadó	óvodai-iskolai szociális segítő	szociális asszisztens

2018	1	8	1	-	1
2019	1	7	1	1	2
2020	1	7	1	2	2
2021	1	6	1	2	1
2022	1	5	1	2	1

19. sz. táblázat –Nappali ellátást nyújtó intézmények-idősek nappali ellátása (2018 – 2022)

év	idősek nappali ellátása	
	egységek száma	férőhelyek száma
2018	1	30
2019	1	30
2020	1	30
2021	2	20 - 10
2022	2	20 - 10

Az idősek nappali ellátása (Idősek Klubja) 2021. január 1-ig egy telephelyen működött, 30 fő férőhellyel. 2021-től a Fáy utcai telephely 20 fő, a Táncsics utcai telephely 10 fő ellátott befogadására alkalmas. Az idősek száma, ahogy a helyi társadalmunkban, a településünkön is növekszik, egészségi állapotuk, fizikai erőnlétük a kor előre haladtával egyre gyengébb. Egyre nő azon idősek száma, akik az elmagányosodás miatt, akik az egészségügyi rendszer átalakulása miatt kisebb - nagyobb beavatkozásokat, esetleg roboráló kezeléseket követően rövid időn belül otthonukba bocsátanak és az ellátórendszerre szorulnak. Gyakran az idősek hanyatló fizikai állapotát egy hanyatló mentális állapot is kíséri, ezért örülünk, hogy a TOP 4.2.1-15 számú infrastruktúra fejlesztési projekt keretén belül megvalósult a Táncsics u 19. szám alatt egy újabb telephely kialakítása, megnyitása, ahol kisebb ellátotti létszámmal történhet meg a személyes gondoskodás azon igénybevevőkről, ahol a fizikai képességek stabilizálása mellett a kognitív képességek megtartása, szinten tartása is célzottan hangsúlyt kaphat. Önkormányzatunk sikeres pályázatot nyújtott be a TOP-PLUSZ-3.3.2-21 kódszámú, Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése című felhívásra, így a „Házi segítségnyújtás infrastrukturális fejlesztése Mezőkovácsházán” megnevezésű projekt keretében 69,72 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesült.

A beruházás keretében a Táncsics Mihály utca 19. szám alatti épület további felújítása és belső átalakítása valósul meg. A meglévő terasz helyén kialakításra kerül egy tálalókonyha, egy ebédlő és egy ételhulladék tároló helyiség.

A gyermekvédelmi gondoskodás intézményrendszere részben saját erőből, részben szerződéskötés útján kerül ellátásra. A család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálattal közös intézményben, önkormányzati fenntartásban működik. A gyermekek átmeneti otthonának igénybevételére közvetlenül a településen nincs lehetőség. Amennyiben az ellátási forma szükségessé válik a Család és Gyermekjóléti

Központ munkatársai segítenek megtalálni, felkeresni azt a befogadó intézményt, ahol nincs várólista, van a felvételre szabadkapacitás. Mezőkovácsháza tekintetében a legközelebbi Gyermek Átmeneti Otthona a Békéscsabai Családok és Gyermek Átmeneti Otthona és a Dévaványai Gyermekláncfü Alapítvány által működtetett Gyermekláncfü Gyermek Átmeneti Otthona. Kimondottan erre az ellátási formára túlzott igény még nem mutatkozott, annál inkább a gyermekek szülővel történő elhelyezésre, a Családok Átmeneti Otthonára. Az ellátási formára Mezőkovácsháza szerződést kötött 2008. május 1-től határozatlan időre a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Orosházi Családok Átmeneti Otthona intézményével a családok átmeneti otthona szolgáltatás nyújtására. Az ellátás nem csak a járásban, de a megyei szinten is nagy szükségletként jelentkezik, az érvényben lévő szerződés miatt ugyan krízis helyzetben elsőbbséget élvezünk, de sok esetben a Családok Átmeneti Otthonai „teltházások”, néhány esetben a kiskorúak családból történő kiemelése elkerülhetővé válna ezzel a szolgáltatásnyújtással. Itt célszerű lenne további befogadó intézménnyel szerződéskötést kezdeményezni.

20. sz. táblázat Gyermek átmeneti otthonában elhelyezett gyermekek száma (2018-2022)

Év	Gyermekek száma
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

2018-tól a felmerült szükséglet más gyermekvédelmi intézkedéssel került megoldásra, a település tekintetében az ellátási forma igénybevétele nem megoldott, ebben az esetben ellátási szerződéskötés lenne indokolt.

21. sz. táblázat Családok átmeneti otthonában elhelyezett gyermekek száma (2018-2022)

év	Családok száma	Gyermekek száma
2018	2	9
2019	1	2
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Nem a település által működtetett vagy a szerződés szerinti elhelyezés szerinti igénybevétel történt, hanem az Országos Krízis Központon keresztül, bántalmazás, családon belüli bántalmazás, erőszak miatt. A Családok Átmeneti Otthonának települési, járási szintű kialakítása a legindokoltabb, hisz több esetben az elégtelen lakáshelyzet miatti kiemelések is elkerülhetőek lennének. Az elmúlt két évben erre az ellátási formára is merült fel igény és szükséglet, az ellátási forma hiányában a gyermek családból történő kiemelésére került sor. Sem abban az intézményben, mellyel az önkormányzatnak

szerződése van, sem más elérhető befogadó intézményben a telítettség és kapacitáshiány miatt elhelyezésre nem volt lehetőség.

22. sz. táblázat A gyermekvédelmi szakellátásban levő kiskorúak gondozási hely szerinti megoszlása (2018 – 2022)

Év	Kiskorúak összesen	Gyermekotthonban lévő	Nevelőszülői hálózat	Hivatásos nevelőszülő	Ápolási-, gondozási int. lévő
2018	23	0	0	23	0
2019	24	1	0	23	0
2020	29	1	0	28	0
2021	29	0	0	29	0
2022	27	0	0	27	0

23. sz. táblázat A gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók létszáma gondoskodási forma szerint

	Nevelésbe vett gyermek (fő)	Ideiglenes hatályú elhelyezés	Gyermekotthonban elhelyezett nevelésbe vett gyermek (fő)	Hivatásos nevelőszülőn él elhelyezett gyermek (fő)
2018	22	1	0	23
2019	21	2	1	23
2020	23	5	1	28
2021	27	2	0	29
2022	23	4	0	27

24. sz. táblázat A bölcsődei ellátás adatai

Év	Telephely	Működő férőhely	Beíratott gyermekek száma	Kisgyermek nevelő	Beíratott gyermekek napi átlagos száma a férőhelyek arányában
2018	40	34	3	0	0
2019	36	35	4	0	0
2020	36	36	3	1	0
2021	36	36	36	7	34

2022.01.01. - 2022.08.31.	36	36	36	7	36
2022.09.01. -	38	38	32	7	30

25. sz. táblázat A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

A gyermekjóléti alapellátás biztosítását Mezőkovácsháza Város Önkormányzata 2012-től önkéntes feladatként vállalta fel. A feladat ellátás működtetését a Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde végzi. A bölcsőde 2011-ben uniós forrásból épült, 2012. november 01-től működési engedélyünk 4 bölcsődei csoportra, 40 férőhelyre szólt. A bölcsődénk korszerű, uniós tárgyi és infrastrukturális feltételekkel rendelkezik. A személyi és tárgyi feltételeink megfelelnek a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai-ágazati szabályainak. A fogyatkozó gyermeklétszámhoz és igénybevételhez igazodva, 2017. május 15-től jelenleg két gondozási egységben 3 bölcsődei csoportban 36 férőhelyen, 6 fő kisgyermeknevelő, 2 fő bölcsődei dajka, 1 fő szakmai vezető, foglalkoztatásával biztosítjuk az ellátást. A kisgyermeknevelők közül 4 fő az elmúlt években diplomát szerzett. A dajkák rendelkeznek a bölcsődei dajka képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyammal. A bölcsődét igénybevevők száma a 2012.évi bázis szinthez viszonyítva folyamatosan növekszik. A jelenlegi 3 csoporttal történő működtetés úgy tűnik elégséges. Ha a nevelési évvége (április, május) körül telítődnek a

férőhelyek, szülői hozzájárulással az óvodába irányítjuk át a harmadik életévüket betöltő, szobatiszta gyermekeket. Várólistán, éves szinten 2-3 gyermek van, akinek az ellátását nem tudjuk biztosítani. Más településről bejáró gyermekek száma szintén 2-3 fő.

2.3.4. Az egészségügyi ellátás helyzete

A jogszabályokban az önkormányzat számára kötelező feladatként meghatározott **egészségügyi alapellátási szolgálatok** elérhetőek és működnek Mezőkovácsházán, melyek az alábbiak:

- házi orvos
- házi gyermekorvos
- fogászati alapellátás
- iskolaorvos
- iskolavédőnői szolgálat

A felülvizsgálat időszakában állami feladatellátásba került, de Mezőkovácsházán továbbra is elérhető egészségügyi alapellátási szolgálatok:

- területi védőnői szolgálat
- központi orvosi ügyeleti ellátás

2017. december 01-től 4 *háziorvosi* körzetből 2 összevonásra került, ezáltal 3 felnőtt körzet került kialakításra, melyből a II. sz. háziorvosi körzet 2 telephelyen végzi tevékenységét. Körzetek betöltöttek, városunkban élő háziorvosok és körzeti ápolók látják el a betegeket. 2 körzet esetében a háziorvos saját ingatlanában kialakított rendelőben-, 1 körzet esetében, pedig az önkormányzat által biztosított ingatlanban történik a feladatellátás. Önkormányzati ingatlanon 2019. évben infrastrukturális fejlesztés történt, valamint eszköz és bútorzat beszerzése valósult meg pályázati forrásból.

Rövid- és középtávon megvalósítandó:

Az idősödő háziorvosok 3-5 éven belül nyugdíjba vonulhatnak, akik feladatukat saját ingatlanban is végezték. Kockázatként merül fel az önkormányzat tekintetében, hogy az ellátás biztosításához tud-e azonnal reagálni, megfelelő rendelőhelyiséggel. Pályázati megvalósítás keretében kialakításra kerül praxisközösség működésére alkalmas ingatlan a TOP Plusz 3.3.2-21 pályázaton belül, tervek szerint 2024. december 31-ig.

Házi gyermekorvosi körzet 1 működik városunkban, mely ellátási területe kiterjed a város közigazgatási területére. Feladatát saját ingatlanában végzi, ahol a beteg gyerekek ellátása és egészséges gyermekek részére is történik tanácsadás.

A házi gyermekorvos látja el az *iskolaorvosi*- és a gyermekjóléti alapellátásba tartozó bölcsődében is a gyermekorvosi feladatokat.

Fogászati alapellátást 2 szolgálat végzi, melyből jelenleg az egyik praxis betöltetlen, helyettesítéssel ellátott. Fogászati rendelőben részleges felújítás és eszköz beszerzés 2019-ben valósult meg pályázati- és önkormányzati forrásból. Az I. sz. fogászati alapellátást végző rendelőbe kezelőegység beszerzése és telepítés valósult meg az önkormányzat saját forrásából 2021. évben.

Rövid- és középtávú cél: lakosság fogmegtartásának elősegítése fokozott prevenciók tevékenységgel, betöltetlen praxis betöltése, felmerülő igényeknek megfelelően magánrendelések lehetőségének megteremtése.

Központi orvosi ügyeleti ellátás 2023. május 1-jét követően az ügyelet szervezését az állam az Országos Mentőszolgálaton keresztül biztosítja, melyhez az önkormányzat térítésmentesen adott át eszközöket.

Városunkban *mentőállomás* több mint 20 éve működik és biztonsággal elérhető.

Védőnői szolgálat 2 területi védőnői körzetének feladatát a Békés Vármegyei Központi Kórház biztosítja jogszabály alapján, mint állami feladatot 2023. július 01-től. A feladathoz térítésmentes használatba adásra került a felújított védőnői szolgálat épülete és valamennyi eszköz és bútorzat, mely az önkormányzat tulajdonában maradt továbbra is. A feladat ellátás során felmerülő költségeket a központi kórház viseli.

1 fő iskolaorvos és 1 fő iskola védőnő biztosítja az iskola egészségügyi ellátást az általános iskola- és gimnázium tanulói részére. A védőnők szakmai feladataikat önállóan végzik, a területileg illetékes mentorvédőnő szakmai koordinálásával, házi gyermekorvossal, iskolaorvossal, köznevelési intézményekkel, bölcsődével és család- és gyermekjóléti szolgálattal együttműködve a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai.

Járóbeteg szakellátás is elérhető városunkban, melyet 2 szolgáltató biztosít egészségügyi ellátási szerződés keretében. Az önkormányzat, vállalt feladatát, átadta az egészségügyi szolgáltatóknak, melyhez az épületet térítésmentesen biztosítja. Az épület 2008-2011 között infrastrukturális fejlesztésen esett át pályázat keretében, egyúttal nagy értékű eszközök, is beszerzésre kerültek. 2019-ben az egyik szolgáltató pályázati lehetőséggel élve további eszközbeszerzéseket, infrastrukturális fejlesztéseket valósított meg. A többszörösen megújult járóbeteg szakellátó intézetben több mint 20 féle szakellátás érhető el. Az intézet tömegközlekedéssel, betegszállítással jól megközelíthető.

Rövid- és középtávú cél: kapacitások megfelelő kihasználásának ösztönzése, olyan szakellátás struktúra kialakítása, mely alkalmazkodik a lakosság igényeihez, morbiditási- és mortalitási mutatóihoz és az egészségügyi ellátórendszer folyamatos változásaira reagál. Javasolt annak a megvizsgálása, hogy nem közfinanszírozott ellátásra van-e igény a lakosság körében.

2013. december 01. óta érhetőek el városunk-, és a mezőkovácsházai járás lakosai számára az *Egészségfejlesztési Iroda* szolgáltatásai és programjai. Az iroda létrejöttével lehetőség adódott a lakosság részére olyan egészségmegőrző és betegség megelőző programokat, tanácsadásokat, figyelem felhívó kampányokat megvalósítani, mely a lakosság egészségben töltött éveinek növeléséhez hozzájárul.

Mozgásprogramok valamennyi korosztályra fókuszálnak (pl.: ovitorna, köredzések gyerekeknek-, felnőtteknek, gyógytestnevelés, aerobik, idősek mozgásprogramja), fejlesztő Ayres-torna 1 éves kor alatti gyermekeknek. Célcsoport a krónikus betegségben szenvedők, családot tervező- és gyermekes családok, dohányzók és alkoholfüggők, idősek, továbbá a teljes lakosság lelki- és mentális állapota. Eltelt évek során sok- és sokféle program valósult meg. Egészségnap, tanácsadások, előadások, munkahelyi egészségfejlesztés, állapotfelmérések során mindig a figyelemfelhívás és az adott problémára a megoldás megtalálása a cél. Az irodának általában 2 munkatársa van, akik egészségügyi szakirányú végzettséggel rendelkeznek és Mezőkovácsházán lévő irodában bármikor felkereshetőek.

2.4. A település lakáshelyzete

A település lakáshelyzetére jellemző, hogy új lakások, lakóházak évek óta nem létesülnek a városban. 2019-ben épült három új lakás, amelyet költségvetési szerv épített,

valószínűleg a fogyatékkal élő bentlakásos otthonban élők kiszervezésével összefüggésben.

A meglévő lakóházak közül több felújításra, korszerűsítésre került, azonban nagyobb hányaduk korszerűtlen energetikailag nem hatékony, alapterületükre nézve nagy. Sok lakóházban idős egyedülálló személy lakik, akik számára a lakhatással összefüggő kiadások viselése megterhelő lehet, jövedelmük jelentős hányadát kell erre fordítaniuk. A tömbszerűen elhelyezkedő lakások alapterülete kisebb, azonban ezek az épületek energetikai korszerűsítése sem valósult, valósul meg.

Az önkormányzat bérlakás állományának egy része szintén a korszerűtlen tömbházakban helyezkedik el. A 2000-es években épült Orosházi úti könnyűszerkezetes piaci alapú bérlakások, valamint a Dózsa utcai és Táncsics utcai szociális bérlakások műszaki jellemzői jobbak, de az új, korszerű energetikai követelményektől elmaradnak.

Pályázati forrásból három szociális bérlakásként hasznosított családi ház korszerűsítése, felújítása valósult meg

26. sz. táblázat Az új lakások megoszlása Mezőkovácsházán

			..201	..2018	..2019	2020	2021	2022
..Épített lakások száma						0	1	0
....Épített lakások száma szobaszám szerint /db								
..1 szobás lakások			0	0	0	na	na	na
..2 szobás lakások			0	0	0	0	0	0
..3 szobás lakások			0	0	0	0	0	0
..4 és több szobás lakások			0	0	0	0	0	0
..5 és több szobás lakások együtt			0	0	3	0	0	0
....Szobaszám szerint %								
..1 szobás lakások			0	0	0	0	na	0
..2 szobás lakások			0	0	0	0	na	0
..3 szobás lakások			0	0	0	0	na	0
..4 szobás és több szobás lakások			0	0	0	0	na	0
..5 és több szobás lakások együtt			0	0	3	0	na	0
..Felszereltség szerint/ db								
..Közüzemi vízvezetékkel			0	0	3	0	1	0
..Közcsatornával			0	0	3	0	1	0
..Vezetékes gázzal			0	0	3	0	0	0
..Építettők szerint /db								
..Gazdasági szervezet által			0	0	0	0	0	0
Természetes személy által			0	0	0	0	1	0
Költségvetési szerv által			0	0	3	0	0	0
Lakásmegszűnés a megszűnés oka szerint /db								
avulás miatt megszűnt			0	0	0	0	3	2
elemi csapások miatt megszűnt				0	0	0	0	0
..településrendezés miatt			0	0	0	0	0	0
..lakásépítés miatt megszűnt			0	0	0	0	0	0
..a lakás műszaki megosztása miatt megszűnt			0	0	0	0	na	na
..lakás összevonás miatt megszűnt			0	0	0	0	0	na
..egyéb ok miatt megszűnt			0	0	0	0	0	0
..összesen			0	0	0	0	3	2

III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉG ÁLTALÁNOS TARTALMA

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmaguk, családjuk, helyi közösség tevékenységén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

Az Szt., valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény szerint a lakosság ellátásának meghatározó részét az önkormányzatok biztosítják. 2015. március 01. napjával módosult az Szt., ezzel teljes mértékben átalakult a támogatások rendszere. A módosítása célja egy igazságosabb, átláthatóbb elosztási rendszer kidolgozása, valamint a korábban gyakran tapasztalt segélyekkel való visszaélések visszaszorítása volt. Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai egyértelműen elváltak egymástól. Az állami felelősségi körbe tartozó ellátások járási hatáskörbe, az önkormányzati ellátások képviselő-testületi hatáskörbe kerültek. Az Szt. Csak az állam által kötelezően nyújtott ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Az új Szt. széles körű szabályozási lehetőséget biztosított az önkormányzatok számára, hogy a rászorultsági szintek a helyi viszonyok figyelembevételével kerüljenek meghatározásra, hiszen a helyi önkormányzatok, közösségek rendelkeznek leginkább azzal az ismerettel, hogy megállapítsák ki jogosult támogatásra és ki nem. A segélyezési rendszer költségvetési hatását tekintve lényeges különbség, hogy 2015. évig az önkormányzat lakosságszám alapján normatívát kapott, azonban ez megszűnt, azóta saját forrásból finanszírozottak az önkormányzat által nyújtott települési támogatások.

A települési támogatás egyes típusait és a jogosultság feltételeit az Önkormányzat rendeletben határozza meg.

Mezőkovácsháza Képviselő-testülete az ellátások szabályozására megalkotta szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 5/2015. (II. 27.) önkormányzati rendeletét.

A szociális igazgatás általános szabályai

- az Szt.-ben meghatározottak alapján:

6. § *A hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte.*

7. § (1) *A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak rendkívüli települési támogatást, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.*

(2) Az ellátást biztosító követelheti az (1) bekezdés alapján kifizetett rendkívüli települési támogatás megtérítését a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervtől.

32/A. § (1) *A kérelmet - ha e törvény másként nem rendelkezik - az a szociális hatáskört gyakorló szerv bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakóhelye, vagy ha a kérelmező életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye van.*

Pénzbeli ellátások

-az Szt. II. fejezet I. cím alapján:

25. § (1) A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására, illetve a különös méltánylást érdemlő személyes élethelyzetére figyelemmel pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2) A különös méltánylást érdemlő személyes élethelyzetre figyelemmel nyújtható pénzbeli szociális ellátás a tartós ápolást végzők időskori támogatása.

(3) Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal - az e törvényben meghatározott feltételek szerint -

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,

ad) gyermekek otthongondozási díját,

ae) a 41. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, a 43. § szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: kiemelt ápolási díj), a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: emelt összegű ápolási díj);

b) a képviselő-testület - az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint - települési támogatást állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).

Természetben nyújtott szociális ellátások

-az Szt. III. fejezet alapján:

47. § (1) Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal

a) az 50. § (1) bekezdése szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve az 50. § (2) bekezdése szerinti normatív közgyógyellátást, és

b) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg.

A pénzbeli és természetbeni ellátások esetében 2015. január 1. napjától törvénymódosítás történt, mely alapján a támogatási típusok és azok tartalma, az odaítélés módja is változott.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások a településen

-időskorúak járadéka

-aktív korúak ellátása

-közgyógyellátásra való jogosultságot

-gyermekek otthongondozási díja

-ápolási díj

-köztemetés

-egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

-tartós ápolást végzők időskori támogatása

-rendszeres települési támogatás

➤ lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez,

-rendkívüli települési támogatás

Szociális szolgáltatások

-az Szt. IV. fejezet alapján:

Az ellátások formái

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) *A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.*

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

- a) *a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,*
- b)
- c) *az étkeztetés,*
- d) *a házi segítségnyújtás,*
- e) *a családsegítés,*
- f) *a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,*
- g) *a közösségi ellátások,*
- h) *a támogató szolgáltatás,*
- i) *az utcai szociális munka,*
- j) *a nappali ellátás.*

(2) *A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást*

- a) *az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,*
- b) *a rehabilitációs intézmény,*
- c) *a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),*
- d) *az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),*
- e) *a támogatott lakhatás,*
- f) *az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.*

A személyes gondoskodás megszervezésére köteles szervek

-az Szt. IV. fejezet IV. cím alapján:

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások közül köteles biztosítani a családsegítést, az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a nappali ellátások közül az idősek nappali ellátását, valamint a többi szociális szolgáltatáshoz való hozzáférést.

Az önkormányzat ellátási kötelezettsége a település lakosságára, valamint a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra terjed ki.

86. §- (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

- a) *a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,*
- b) *étkeztetést,*
- c) *házi segítségnyújtást,*
- d) *állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,*
- e) *az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.*

(2)- *Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén*

- a) *
- b) *háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,*

IV. AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, SZOLGÁLTATÁSOK HELYZETE, TERVEZETT FELADATOK, TENNIVALÓK, CÉLOK

4.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

- az Szt. 32. § (1) bekezdése szerint:

Ha e törvény másként nem rendelkezik, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet

a) a járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátás esetén a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott önkormányzati szervnél,

b) a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó ellátás esetén az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél kell előterjeszteni.

Ezekre az ellátási formákra a rendelet a Mezőkovácsháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének Ügyrendi, Kulturális és Szociális Bizottságát jelöli ki.

2013. január 1. napjától a pénzbeli és természetbeni ellátások közül a Kormányhivatal hatáskörébe kerültek az alábbi ellátások:

- időskorúak járadéka,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- gyermekek otthon gondozási díja,
- Szt. 41. (1) és 43/A § (1) bekezdése szerinti ápolási díj,
- Szt. 50. § (1) és (2) bekezdése szerinti közgyógyellátás,
- Szt. 54. §a szerinti egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- Hdt. tv. szerinti hadigondozotti ellátás,

valamint gyermekvédelmi ellátások- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kivételével- a gyámhatósági tevékenység.

2015. március 1-jétől pedig az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása is átkerült a Kormányhivatal hatáskörébe. - Szt. 33 §.

Járási hivatal hatáskörébe tartozó támogatások

4.1.1. Időskorúak járadéka

-az Szt. 32/B. § - 32/C. §-a alapján:

Fogalom:

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás, mely a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén jár.

Az időskorúak járadékának havi összege jövedelemmel nem rendelkező jogosult esetén egyéb feltételek fennállásától függően a nyugdíjminimum 85 és 135 %-a között lehet. Jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az imént említett összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete, de legalább 1.000 – Ft.

Helyzetkép:

Az időskorúak járadéka azon időskorú személyek részére nyújtott támogatási forma, akik jövedelemmel nem rendelkeznek, vagy alacsony jövedelmük miatt nem biztosított a megélhetésük. Az elmúlt 5 évben 9-4 fő részesültebben a támogatási formában. A járadék havi összege az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegéhez viszonyítva kerül megállapításra. A 75 év feletti egyedülálló személyek magasabb összegű támogatást kapnak. Amennyiben a kérelmező rendelkezik jövedelemmel, e jövedelem kerül kiegészítésre a jogszabályban meghatározott összegre. A vizsgált időszakban a városban időskorúak járadékában részesülők száma és az erre fordított összeg csökkent.

Adatok:

27. sz. táblázat- időskorúak járadékában részesülők száma Mezőkovácsházán:

év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (e Ft kerekítve)
2018	9	4049
2019	8	3687
2020	6	2883
2021	5	2293
2022	4	1830

Feladatok:

2013. január 1-jétől a Kormányhivatal hatáskörébe tartozik a támogatás odaitélése.

4.1.2. Aktív korúak ellátása – egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás és foglalkoztatást helyettesítő támogatás

az Szt. 33. §. 37/B. § - alapján:

Fogalom:

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő- piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- *aki munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, aki legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy*
- *aki vakok személyi járadékában részesül, vagy*
- *aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy*
- *akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, nyugdíj előtti álláskeresői segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy*
- *akinek estében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a*

keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy

- *aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy*
- *akinek esetében a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díja, a Cst. Szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet folytat.*

Azt, hogy a család megélhetése biztosított-e, jövedelemhatár határozza meg.

Az aktív korúak ellátására való jogosultság az álláskeresési ellátás időtartamának kimerítésétől, a keresőtevékenység megszűnésétől, a rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

Aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult, kivéve, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, a másik személy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás feltételeinek felel meg.

Helyzetkép:

A Szolgáltatástervezési Koncepció megalkotása óta a rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályozás több alkalommal változott.

Az Szt. módosulása nyomán sor került az aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülők együttműködési kötelezettségének újraszabályozására és a támogatási forma is sok változáson ment keresztül.

2015. március 1. napjától a rendszeres szociális segélyt az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás váltotta fel.

Feladatok:

Az ellátással kapcsolatos probléma a kellő motiváció hiánya, valamint, hogy az egyébként munkaképes korúak esetében, ha egészségügyi alkalmatlanságot állapítanak meg, nem egyértelmű, hogy ki, mikor kezdeményezze ennek felülvizsgálatát. Így előfordul, hogy az egyébként munkára alkalmas aktív korú személy nem vállal munkát, holott képzettségének megfelelő munka biztosított lenne a közfoglalkoztatás kereti között.

A jogosultság iránti kérelem elbírálására a Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatala bír hatáskörrel.

4.1.2.1. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Helyzetkép:

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás azon személy számára folyósítható, aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani. (Szt. 37. § (1) a.)- b.) pontja)

28. sz. táblázat- Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma Mezőkovácsházán

Év	Ellátásban részesülők száma/fő	Az ellátásra fordított összeg (e Ft-ra kerekítve)
2018	28	11638
2019	28	10585
2020	24	9246
2021	21	7769
2022	17	5585

4.1.2.2. Foglalkoztatást helyettesítő támogatás**Helyzetkép:**

A támogatás azok számára nyújtható, akik az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködtek, vagy akinek esetében az egyéb rendszeres ellátás folyósítása megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködtek.

2015. március 01. napjától kezdődően azok az ügyfelek is foglalkoztatást helyettesítő támogatásra szereztek jogosultságot, akik korábban életkorukból fakadóan, vagy a települési önkormányzat rendeletében előírt feltételek miatt rendszeres szociális segélyben részesültek és a 2015. január, február hónapban lefolytatott felülvizsgálat során vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak számára előírt együttműködést.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege a szociális vetítési alap összegének 80 %-a (22.800 Ft).

Meg kell szüntetni annak a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személynek az aktív korúak ellátására való jogosultságát, aki az állami foglalkoztatási szervvel való együttműködés keretében számára felajánlott munkalehetőséget nem fogadja el, vagy aki az aktív korúak ellátására való jogosultság feltételeinek vagy az annak keretében megállapított pénzbeli ellátás összegének felülvizsgálatára irányuló, eljárást akadályozza. (Az Szt. további megszüntetési okokat is felsorol.)

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma az utóbbi években csökkenést mutatott, azonban a 2020. évi koronavírus (Covid 19) tömeges megbetegedést okozó humánjárvány terjedésének következménye okán, a munkaviszonyok megszűnésével a támogatásban részesülők száma növekedést mutat.

Adatok:

29. sz. táblázat – Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (korábban rendelkezésre állási támogatásban) részesülők száma Mezőkovácsházán (nem halmozott időponti adat)

Év	Ellátásban részesülők száma/fő	Az ellátásra fordított összeg (e Ft-ra kerekítve)
2018	48	16984
2019	57	19504
2020	58	18969
2021	60	18634
2022	57	15648

30. sz. táblázat – Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők megoszlása (halmozott adat)

	18-29 éves	30-44 éves	45-65 éves	összesen
2018. év				
Férfi	7	16	11	34
Nő	10	9	14	33
Összesen	17	25	25	67
2019. év				
Férfi	6	11	19	36
Nő	13	11	14	38
Összesen	19	22	33	74
2020. év				
Férfi	6	16	17	39
Nő	7	15	18	40
Összesen	13	31	35	79
2021. év				
Férfi	21	20	19	60
Nő	10	13	24	47
Összesen	31	33	43	107
2022. év				
Férfi	16	11	25	52
Nő	14	14	19	47
Összesen	30	25	44	99

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma 2018. évtől folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. A legtöbben a 45-65 éves korosztályból veszik igénybe ezt a támogatást, 2018-ban a legnagyobb mértékű csökkenés ebben a korosztályban volt érzékelhető, de azóta az igénybe vevők száma ismét emelkedik. A 30-44 éves korosztályban az igénybevevők száma 2020. évben emelkedett nagyobb, valószínűleg a pandémiás helyzet ezt a korosztályt érintette leginkább. A pandémiát követő időszakban, 2022. évben számuk jelentősen visszacsökkent. A nemek között 2020-ig nincs releváns különbség a támogatásban részesülők között, 2021-ben viszont a férfiak száma jelentősen megemelkedik, ezen belül is a változás a pályakezdő korosztályt érinti.

4.1.3. Ápolási díj, ápolási támogatás

az Szt. 40-44. §-ai alapján

Fogalom:

Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi és (2019. 01. 01. napjától) az ápolat személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

Helyzetkép:

Az ápolási díj azon családoknak kíván segítséget nyújtani, akik hozzátartozójuk ápolását otthonukban végzik, illetve azon személyeknek, akik kereső tevékenységüket az ápolási teendők ellátás miatt nem tudják folytatni. Mindez esélyt jelent a családok egybetartására, és a betegek állapotának szinten tartására, javítására.

2013. január 1. napjától az alanyi jogon járó ápolási díj megállapítása a jegyző hatásköréből a kormányhivatal hatáskörébe került.

2015. március 01. napjától a méltányossági ápolási díjat, a települési támogatás keretében nyújtható ápolási támogatás váltotta fel, ugyanazon jogosultsági feltételekkel.

A 2019. 01. 01. napjától bevezetett gyermekek otthongondozási díja okán az ápolási díjban részesülők száma csökkent, de a két ellátást figyelembe véve összességében emelkedést mutat.

2019. 01. 01. napjától az ápolási díj tekintetében változtak a szakértő kirendelésének részletszabályai, a szakértőnek – kivéve a kiemelt ápolási díjra jogosultak – egy pontozási rendszer alapján, az ápolat **ápolási, gondozási szükségletét** kell vizsgálnia. Az ápolási díj havi összege mindig a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegetől és a százalékos arány változásától függ. A 2019-2020-as évben az ápolási díj alap-, emelt-, és kiemelt összege is emelkedett, a százalékos arányok is változtak. Bővült az ellátottak köre. Az ápolási díj iránti kérelem benyújtására szolgáló formanyomtatványon az ápolási díj megállapítása egyidejűleg több jogcímen is kérhető. Az ápolási díj összege 2023. január 1. napjától jelentősen emelkedett. Alapösszege bruttó 45665 Ft lett, emelt összege bruttó 68500 Ft, a kiemelt pedig 82.200 Ft.

Adatok:

31. sz. táblázat – Ápolási díjban – gyermekek otthongondozási díjában részesülők száma Mezőkovácsházán

Év	Ápolási díjban részesülők száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (e Ft)	Gyermekek otthongondozási díjában részesülők száma (fő)	Támogatásra felhasznált összeg (e Ft)
2018	41	25434	-	-
2019	26	17415	14	18950
2020	24	17424	17	27833
2021	26	19118	18	33724
2022	27	18093	20	44461

Feladatok:

Az ellátás célja, funkciója a betegek otthonukban való ápolása, gondozása; az emiatt munkából kieső családtag jövedelmének kompenzálása. Az ápolási díjra való jogosultság időszaka szolgálati időként van elismerve, ami biztonságot nyújt az ápoló számára.

A jogosultság iránti kérelem elbírálására a Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatala bír hatáskörrel.

4.1.4. Gyermekek otthongondozási díja (lsd. 33. sz. táblázat)

-az Szt. tv. 38.39/C. §-a alapján:

2019. január 1. napjával bevezetésre került a gyermekek otthongondozási díja (a továbbiakban: GYOD).

Fogalom:

Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő (zen alcím vonatkozásában a továbbiakban együtt: szülő) , aki

a) a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbefogadott gyermekéről (ezen alcím vonatkozásában a vér szerinti és az örökbefogadott gyermek a továbbiakban együtt: gyermek), vagy

b) a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

Helyzetkép:

A GYOD azon vér szerinti szülőknek (örökbefogadó szülőknek) kíván segítséget nyújtani, akik gyermekük ápolását otthonukban végzik, illetve, akik kereső tevékenységüket az ápolási teendők ellátása miatt nem tudják folytatni. Mindez esélyt jelent a családok egybetartására, és a betegek állapotának szinten tartására, javítására. A GYOD nagyobb anyagi segítséget nyújt a családnak, valamint lehetősége van a szülőnek több beteg, önellátásra képtelen gyermek után is igénybe venni a támogatást.

A GYOD havi összege a 2023. évben jelentősen 232.000 Ft-ra emelkedett. A 2019. évet követően a gyermekek otthongondozási díjának havi összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. A lefolytatott

vizsgálat alapján, ha szülő több olyan gyermekéről is gondoskodik, akire tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága megállapítható lenne, számára – e feltételek fennállásának időtartama alatt – az Szt. 39/A § (1) bekezdésében foglalt havi összegének másfélszeresében megállapított ellátást kell folyósítani. Egyazon gyermekre tekintettel csak egy szülő számára állapítható meg a gyermekek otthongondozási díja.

Feladatok:

A Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatala Hatósági és Gyámügyi Osztályának 2019. év eleji munkáját igen nagymértékben befolyásolta, mivel 2019. 01. 10. napjáig minden olyan esetben, ahol szülő ápolt gyermeket, hivatalból eljárást kellett indítani. A 2018. december 31. napján ápolási díjban részesülő szülő jogosultsága 2018. december 31. napjával meg lett szüntetve és egyidejűleg 2019. január 01. napjától hivatalból GYOD-ra való jogosultság került megállapításra.

Az új kérelmezők esetében a GYOD iránti kérelmet benyújtó ügyfelek esetében – kivéve a kiemelt ápolási díjra jogosultak – szakértőt kell kirendelni, aki vizsgálja az ápolt (gyermek) **önellátási képességét**.

A jogosultság iránti kérelem elbírálására a Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatala bír hatáskörrel.

4.1.5. Tartós ápolást végzők időskori támogatása

az Szt. 44/A. § - alapján:

Fogalom:

Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják - ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását -, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

a) súlyosan fogyatékos a gyermek, ha a 41. § (3) bekezdés a) pontja szerint súlyosan fogyatékosnak minősül,

b) tartósan beteg a gyermek, ha a 41. § (3) bekezdés b) pontja szerint tartósan betegnek minősül.

E § alkalmazásában

a) súlyosan fogyatékos a gyermek, ha a 41. § (3) bekezdés a) pontja szerint súlyosan fogyatékosnak minősül,

b) tartósan beteg a gyermek, ha a 41. § (3) bekezdés b) pontja szerint tartósan betegnek minősül.

A tartós ápolást végzők időskori támogatásának havi összege 50 000 forint. A támogatás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. A támogatás a jogosultság kezdő hónapjára tekintettel is teljes összegben jár.

A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem minősül nyugellátásnak.

Helyzetkép és adatok

Ezen ellátás 2018. január 1. napjától került bevezetésre, mint egy nyugdíjkiegészítő juttatás. Célja, hogy anyagi segítséget nyújtson az öregségi nyugdíjkorhatárt elért szülő részére, aki legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta fogyatékos, tartósan beteg gyermekét, ezért keresőtevékenységet nem, vagy csak korlátozott mértékben tudtak végezni, ezért számukra alacsonyabb mértékű nyugellátás állapítható meg. A támogatás bevezetésével az esetlegesen alacsonyabb összegű nyugellátást lehet kiegészíteni. A támogatás összege egységesen havi 50.000 Ft, az elmúlt időszakban nem emelkedett.

Feladatok

A jogosultság elbírálására és folyósítására a Magyar Államkincstár bír hatáskörrel.

4.1.6. Közgyógyellátás

az Szt. 49. – 53. §-a alapján:

Fogalom:

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

A közgyógyellátási igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány) rendelkező személy – külön jogszabályban meghatározottak szerint – térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott egyes gyógyszerekre, gyógyászati segédeszközökre, rehabilitációs célú gyógyászati ellátásra,

Alanyi jogon közgyógyellátásra jogosult – többek között –

- *az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú,*
- *az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy,*
- *a pénzellátásban részesülő hadigondozott és nemzeti gondozott,*
- *a rokkantsági járadékos,*
- *aki rokkantási ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatósági komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,*
- *aki rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,*
- *aki öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy*
- *az öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült*
- *az aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.*
- *Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége a szociális vetítési alap összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap összegének 105%-át, egyedül élő esetén 155%-át.*

Helyzetkép és adatok:

A közgyógyellátás az egészségi állapot megőrzéséhez, helyreállításához kapcsolódó

gyógyszerek támogatásával kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Jelentős változás következett be a közgyógyellátás szabályozásában azóta, hogy az Szt. 2006. július 1. napi hatállyal átalakította a közgyógyellátás rendszerét. 2013. január 01. napjától az Szt. 50. § (1-2) bekezdésben foglalt alanyi és normatív jogcímen igényelhető közgyógyellátás tekintetében a járási hivatal dönt.

2020. 01. 01. napjától az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot négy évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot két évre kell megállapítani, korábban az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot két évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot egy évre kellett megállapítani.

Jelenleg a gyógyszerkeret két részből tevődik össze: a rendszeres gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és az akut megbetegedésből eredő gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló eseti keretből.

Az egyéni gyógyszerkeretnél alsó és felső korlát került beépítésre a rendszerbe, ennek megfelelően az Szt. 50. § (1) bekezdésnél (alanyi jogcím) csak havi 1.000 – Ft feletti gyógyszerköltség esetében lehet egyéni keretet megállapítani, míg az Szt. tv. 50. § (2) bekezdésnél (normatív jogcím) a rendszeres gyógyító ellátás költségnek meg kell haladnia az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 10%-át (2020. évben: 2.850- Ft), a gyógyszerkeret felső határa pedig nem lehet több havi 12.000 Ft-nál. Az egyéni gyógyszerkeret összegéről az egészségbiztosítási pénztár az orvos által dokumentált krónikus betegségek kezelésére alkalmazott terápia alapján nyilatkozik.

Az eseti keret éves összege 6.000 Ft.

A közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontja – főszabály szerint – a jogosultságot megállapító határozat meghozatalát követő 15. nap.

32. sz. táblázat: Közgyógyellátásban részesülők száma Mezőkovácsházán (2016-2020)

XII. 31-én érvényes igazolvánnyal rendelkezők száma, ebből-				
Év	Alanyi jogon	Normatív alapon	Méltányosságból	Összesen
2018	204	14	0	218
2019	211	22	0	233
2020.	198	21	0	219
2021.	126	20	0	146
2022.	178	14	0	192

Az alanyi jogon közgyógyellátásra jogosultak száma jelentősen 2019-ig emelkedik, ezzel szemben a normatív alapon jogosultak száma csökkenő tendenciát mutat.

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy erre a támogatási formára nagy szükség van.

Feladatok:

A jogosultság iránti kérelem elbírálására a Békés Vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházai Járási Hivatala bír hatáskörrel.

4.1.7. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

- az Szt. 54. §-a alapján:

Fogalom:

A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 120%-át, vagy aki egyedül élő és jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

Helyzetkép és adatok:

33. sz. táblázat – Egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyek száma Mezőkovácsházán

Év	Ellátásban részesülők száma
2018	33
2019	37
2020.	35
2021	65
2022.	59

Feladatok:

2013. január 1-től a jogosultság megállapítása a jegyző hatásköréből a járási hivatal hatáskörébe került.

A Mezőkovácsháza Város Önkormányzata által biztosított ellátások

A törvény által szabályozott, kötelező támogatások közül kikerült két lakhatással kapcsolatos támogatási forma, a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás, valamint a méltányossági közgyógyellátás. Azonban a jogalkotó (az Szt. 45. §-a alapján) lehetőséget biztosít minden települési önkormányzat részére, hogy a megszűnt támogatások pótlására települési támogatást állapítson meg. A települési támogatási formákról és azok jogosultsági feltételeiről az önkormányzat szabadon dönthet, azokról rendeletet alkot.

Az Szt. módosításának hatályba lépésekor a már megállapított ellátásokat a módosítás hatálybalépése előtti szabályok szerint továbbra is nyújtani kellett. A 2014. évben az egy évre megállapított lakásfenntartási támogatások és a 2015. február 28. napjáig megállapított adósságkezelési szolgáltatások még kifizetésre kerültek. Kifizetésük után azonban már csak a helyi rendelet szabályai szerinti támogatási formák voltak megállapíthatóak.

Jellemző, hogy a támogatások mindegyike kérelemre indul.

4.1.8. Rendszeres települési támogatás

az Szt. 45. § (1) bekezdése alapján:

Fogalom:

A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján – pénzbeli vagy természetbeni formában – települési támogatást nyújt.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- *a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,*
- *a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,*
- *a gyógyszerkiadások viseléséhez,*
- *a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.*

5/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet 8. §-a alapján:

4.1.8.1 Lakhatási támogatás

8. §

(1) A lakhatás elősegítése érdekében az arra jogosult igénylőnek bejelentett lakcímmel, a nevén fogyasztási mérővel (adott esetben előre fizető mérőórával) rendelkező igénylőnek települési támogatásként természetbeni formában közüzemi díjtámogatás állapítható meg e rendeletben foglaltak szerint.

(2) Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek

- a) az egy háztartásban élők egy főre jutó jövedelme három- vagy többszemélyes háztartás esetében nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 150 %-át (42.750 Ft), egyedül élő vagy kétszemélyes háztartás esetén a 200 %-át (57.000 Ft),*
- b) az adott ingatlanban bejelentett lakcíme vagy tartózkodási helye van és*
- c) nevén fogyasztási mérőóra van.*

(3) A támogatás iránti kérelemhez csatolni kell az egy háztartásban élők jövedelemigazolását, annak a szolgáltatónak az utolsó havi teljes számlamásolatát, amire a támogatást kéri.

(4)^[3]

(5)^[4]

(6)^[5]

(7) Az (1) bekezdés szerinti közüzemi díjtámogatás az alábbi formákban állapítható meg:

- a) Önkormányzati lakás esetében: lakbértámogatás az önkormányzat által megbízott szolgáltatóhoz való közvetlen utalással*
- b) Vízfogyasztás esetében: szolgáltatóhoz való közvetlen utalással*
- c) Villanyfogyasztás esetében: a szolgáltatónk való közvetlen utalással*
- d) Gázfogyasztás esetében a szolgáltatónak való közvetlen utalással.*

(8) A támogatás mértéke: egységesen 6.000,- forint/hó/lakás.

(9) A támogatást 12 hónapra kell megállapítani oly módon, hogy a tárgy hó 15-ig beérkezett kérelem esetében az adott hónap első napjától, míg a 15-e után érkezett kérelem esetében a kérelem beérkezését követő hónap első napjától kell megállapítani. Nem állapítható meg lakhatási támogatás arra az időszakra, amelyben a kérelmező lakásfenntartási támogatásban részesül.

(10) A támogatás megszűnik a jogosult kérelmére, vagy amennyiben a jogosultsági feltételekben bekövetkezett változást 15 napon belül nem jelenti be. Ebben az esetben a jogosulatlanul felvett támogatást köteles visszafizetni.

(11) A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz nyújtott települési támogatást lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni, ezért a lakhatási célra nyújtott települési támogatásban részesülő személy védendő fogyasztónak minősül, amelyről kérelemre igazolást állít ki a jegyző.

2015. március 01. napjától az Szt. nem tartalmaz részletszabályokat a (korábbi) lakásfenntartási támogatással kapcsolatban.

A támogatás feltételrendszere az 5/2015. (II. 27.) önkormányzati rendeletben került szabályozásra az Szt. felhatalmazása alapján. A rendelet a települési támogatások egyik típusaként határozza meg a **lakhatási támogatást** az Szt. korábbi szabályrendszerét alapul véve.

Helyzetkép:

A lakásfenntartási támogatás az egyik olyan ellátási forma volt, ami az Szt. 1993-as megalkotásánál megfogalmazódott.

A 2021. január 1. napjától hatályos Szt. a normatív, és az alanyi lakásfenntartási támogatás szabályait tartalmazta, a helyi lakásfenntartási támogatásra való jogosultság a törvény erejénél fogva 2021. március 31. napjával megszűnt. A normatív lakásfenntartási támogatás feltételrendszerét, a törvény konkrétan meghatározta, az alanyi lakásfenntartási támogatást pedig az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személyek részére kellett megállapítani. A normatív és az alanyi lakásfenntartási támogatás 90%-a a központi költségvetésből visszaigényelhető volt.

E támogatási formák elsősorban a közüzemi költségek, valamint az adósságállomány felhalmozódásának elkerülését szolgálták.

Ugyanezen célt szolgálja ma is – az önkormányzat rendeletében szabályozott – , települési támogatás keretein belül adható lakhatási támogatás, azonban a támogatás teljes összege az önkormányzatot terheli.

Adatok:

34. sz. táblázat – A lakásfenntartási támogatásban, lakhatási támogatásban

részeseülők száma

Év	Ellátásban részeseülők száma/fő	Támogatásra felhasznált összeg (Ft)
2018	118	3.836.000
2019	103	3.344.000
2020	100	3.284.000
2021	76	3.452.000
2022	55	3.902.000

A lakhatási támogatásban részeseülők száma évről évre csökken, de így is jelentős a jogosultak száma, valamint a támogatásra fordított összeg. A 2022. évi felhasznált összeg emelkedését indokolja, hogy március hónaptól a havi támogatási összeg 4.000,3- Ft-ról 6.000,- Ft-ra megemelésre került.

Feladatok:

A lakhatási támogatás prevenciós célt valósít meg a rezszi hátralék felhalmozódásának megelőzése és a lakhatás megőrzése szempontjából, ezért fontos, hogy e támogatási forma valamennyi települési rászorulóhoz eljusson.

4.1.8.2. Lakhatást veszélyeztető adósság kezelésének támogatása**8/A. §**

(1) Ezen alcím alkalmazásában adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó áramdíjtartozás.

(2) A lakhatás elősegítése érdekében adósság kezelési támogatásban részesíthető az arra jogosult igénylő, ha Mezőkovácsháza közigazgatási területén bejelentett lakcímmel vagy tartózkodási hellyel, a nevén áramfogyasztási mérővel rendelkezik.

(3) Adósságkezelési támogatásra jogosult az a személy, akinek

- a) az adott ingatlanban életvitelszerűen tartózkodik,
- b) az ingatlannal egyező címen lévő elektromos áramfogyasztási mérőóra a nevén van,
- c) elektromos áramfogyasztással összefüggő felhalmozott tartozása van,
- d) a szolgáltatás még nem került kikötésre,
- e) a felhalmozott hátralék tekintetében a szolgáltatóval részletfizetési megállapodást kötött,
- f) védendő fogyasztói státusszal rendelkezik,
- g) előre fizetős mérőórával rendelkezik.

(4) A kérelemhez csatolni kell

- a) a szolgáltató által megküldött igazolást a részletfizetés elfogadásáról,
- b) védendő fogyasztói státuszról szóló igazolást.

(5) A támogatás mértéke a szolgáltatóval kötött részletfizetési megállapodás szerint fizetendő havi részlet 50 %-a, legfeljebb 15.000,- Ft/hó.

(6) Az adósságkezelési támogatás települési támogatásként természetbeni formában, a szolgáltatóknak történő közvetlen utalással állapítható meg.

(7) A támogatást 12 hónapra – ha a részletfizetés időtartama ennél kevesebb, akkor azzal egyező időtartamra – kell megállapítani, oly módon, hogy a tárgyhó 15-ig beérkezett kérelem esetében a tárgyhót követő hónap 1. napjától, míg a 15-e után érkezett kérelem esetében a kérelem beérkezését követő második hónap 1. napjától kell megállapítani.

(8) A támogatásban részesülő minden hónap utolsó napjáig köteles a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központnál igazolni a havi részlet ráeső részének befizetését.

(9) A támogatás megszűnik a jogosult kérelmére, vagy ha a havi részlet ráeső részét nem fizette meg, az azt követő hónap első napjától.

Adatok:

34/b. sz. táblázat – A lakhatást veszélyeztető adósság kezelésének támogatásában részesülők száma

Év	Ellátásban részesülők száma/fő	Támogatásra felhasznált összeg (Ft)
2022	0	0

A támogatási forma 2022. évben került bevezetésre.

4.1.8.3. Gyógyszertámogatás

8/B. §

- (1) Gyógyszertámogatásra jogosult az a személy, aki
- Mezőkovácsháza közigazgatási területén bejelentett lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik,
 - életvitelszerűen Mezőkovácsházán lakik,
 - tartós, vagy krónikus betegsége miatt állandó gyógyszerek szedése szükséges,
 - havi igazolt gyógyszerköltsége eléri
 - egyedül élő esetén a jövedelme 10 %-át,
 - többszemélyes háztartás esetén az egy háztartásban élők egy főre jutó jövedelme 25 %-át,
 - az Szt. 49. §-a szerinti közgyógyellátásra nem jogosult.
- (2) A kérelemhez csatolni kell
- a házi orvos igazolását az állandó jelleggel szedett gyógyszerekről,
 - a gyógyszertár igazolását az a) pont szerinti gyógyszerek költségéről,
 - teljes bizonyító erejű nyilatkozatot arról, hogy közgyógyellátásban nem részesül.
- (3) A támogatás mértéke a havi igazolt gyógyszerköltség 50 %-a, legfeljebb 15.000,- Ft/hó.
- (4) Egy háztartásban egyszerre több személy is jogosult lehet gyógyszertámogatásra.

(5) A gyógyszer-támogatás pénzbeli ellátásként kerül megállapításra. Kifizetése elsősorban folyószámlára történő átutalással, az ügyfél kifejezett kérésére házipénztárból készpénzzel történhet.

(6) A támogatást 12 hónapra kell megállapítani oly módon, hogy a tárgyhoz 15-ig beérkezett kérelem esetében az adott hónap első napjától, míg a 15-e után érkezett kérelem esetében a kérelem beérkezését követő hónap első napjától kell megállapítani.

(7) A támogatás megszűnik a jogosult kérelmére, vagy a jogosultsági feltételek megszűnése esetén, melyet köteles bejelenteni a változást követő 15 napon belül. A jogosulatlanul felvett támogatást köteles visszafizetni.

34/c. sz. táblázat – Gyógyszer-támogatásban részesülők száma

Év	Ellátásban részesülők száma/fő	Támogatásra felhasznált összeg (Ft)
2022	21	798.487

A támogatási forma 2022. évben került bevezetésre, a támogatási formának létjogosultsága van.

4.1.9. Rendkívüli települési támogatás

az Szt. 45.§ (3)(4)-(5) bekezdései alapján:

Fogalom:

- *A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.*
- *Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.*
- *A rendkívüli települési támogatás kérelemre és hivatalból – különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére – is megállapítható.*

- 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 9. §-a alapján:

4.1.9.1. Rendkívüli települési támogatás

9. §

(1) Az önkormányzat rendkívüli települési támogatást állapít meg a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.

(2) Az egy alkalommal nyújtott rendkívüli települési támogatás összege legalább 3000 Ft.

(2a)

(3) Időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd különösen az a személy,
a) akinek a háztartásában az egy főre jutó jövedelem legfeljebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-a vagy

b) egyedülálló személy esetén jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének legfeljebb 200%-a.

(4) Továbbá létfenntartási gonddal küzd az a rendkívüli élethelyzetbe került személy, akinek ezzel összefüggésben

a) nem várt kiadása keletkezett vagy

b) jövedelme az előző három hónap átlagjövedelméhez képest 20 %-kal csökkent.

(5) A (4) bekezdés alapján igényelt támogatási kérelemhez mellékelni kell a többletkiadásokat vagy a jövedelemcsökkenést és a rendkívüli élethelyzetet bizonyító dokumentumokat. Amennyiben azok a kérelem benyújtásakor nem állnak rendelkezésre, a Sztv. 17. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel utólagos elszámolási kötelezettséget kell előírni.

(6) Rendkívüli élethelyzetre hivatkozással az igénylő rendkívüli támogatás iránti kérelmét az arra okot adó körülmény bekövetkeztét követő 90 napon belül nyújthatja be. A határidő elmulasztása a (4) bekezdés alkalmazása szempontjából jogvesztő.

(7) A rendkívüli települési támogatás nyújtható pénzbeli ellátásként (meghatározott esetben utólagos elszámolásra), de elsősorban természetbeni ellátásként kell nyújtani élelmiszerre, ruházatra, tűzifára, brikettre, gyermek étkezési díjának megfizetésére. A támogatás formájáról és módjáról az ellátást megállapító határozatban kell rendelkezni.

(8) Egy háztartásban élők közül egyidejűleg csak egy személy részesedhet rendkívüli települési támogatásban.

Helyzetkép:

A rendkívüli települési támogatást igénylő ügyfelek fordulnak legnagyobb számban a polgármesteri hivatalhoz és a szociális feladatokat ellátó intézményekhez. Egy rászoruló

család átlagosan évente 3-4 alkalommal él e lehetőséggel. A rendkívüli települési támogatás keretéből van lehetőség segítséget nyújtani a jövedelemhatár túllépése miatt egyéb ellátásban nem részesíthető, de élethelyzetük miatt támogatásra szoruló személyeknek is.

Adatok:

35. sz. táblázat- Rendkívüli települési támogatásban részesülők száma

Mezőkovácsházán

Év	Ellátásban részesülők száma/fő	Támogatásra felhasznált összeg (Ft)
2018	163	2.939.522
2019	194	2.674.738
2020	195	2.745.672
2021	305	4.753.730
2022	380	5.574.490

A táblázatból jól látható, hogy a rendkívüli települési támogatásban részesülők száma és az ellátási forma keretében kifizetett pénzösszeg is folyamatosan növekvő tendenciát mutat, 2021. évben drasztikusan megugrott. A hirtelen ugrás vélhető oka lehet, hogy a pandémia negatív gazdasági következményei ekkorra csúcsosodtak ki.

Feladatok:

A rendkívüli települési támogatás az a támogatási forma, amely gyakorlatilag bárki számára adható, ha nehéz élethelyzetbe kerül. E lehetőség fenntartása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az Önkormányzat bármely, váratlan esemény bekövetkeztekor segítséget tudjon nyújtani.

4.1.9.2. Iskolakezdési támogatás

(1) Évente egy alkalommal iskolakezdési támogatásra jogosult az a mezőkovácsházi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, életvitelszerűen a településen tartózkodó, gyermekét saját háztartásában nevelő szülő, törvényes képviselő, akinek gyermeke vele közös laccímen lakik, nappali rendszerű oktatásban az általános iskola 1-8. évfolyamán tanul és akinek családjában a közös háztartásban élők egy főre eső havi jövedelmének összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 900 %-át nem haladja meg.

(2) Az iskolakezdési támogatás iránti kérelmet minden év augusztus 1. napjától szeptember 30. napjáig lehet benyújtani a Mezőkovácsházi Polgármesteri Hivatalban. A határidő elmulasztása jogvesztő. A kérelem a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ előzetes helyzetértékelése nélkül nyújtható be. A kérelemhez csatolni kell az egy háztartásban élők jövedelemigazolását és a köznevelési intézmény igazolását arról, hogy a gyermek az iskola 1-8. osztályos, nappali tagozatos tanulója.

(3) Az iskolakezdési támogatás pénzbeli szociális támogatás, amelynek összege gyermekenként 10.000 Ft.

A támogatási forma 2023. évben került bevezetésre, 86 kérelemre, 124 gyermek részesült támogatásban, összesen 1.240.000,- Ft értékben.

4.2. Természetben nyújtott szociális ellátások

- az Szt. 40.§-a szerint:

Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal

- a) az 50. § (1) bekezdése szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve az 50. § (2) bekezdése szerinti normatív közgyógyellátást, és*
- b) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságra való jogosultságot állapít meg.*

Az ebben a paragrafusban felsorolt ellátások közül már egyik megállapítása sem önkormányzati feladat.

4.2.1. Köztemetés

- az Szt. 48.§-a alapján:

Fogalom:

A haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül – gondoskodik az elhunyt személy közköltésén történő eltemettetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy*
- b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.*

- 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 10. §-a alapján:

10. §

(1) Köztemetésnél a helyben szokásos legolcsóbb temetés rendelhető el.

(2) Az eltemettetésre köteles személy kérelemre részben vagy egészben mentesíthető a köztemetés költségeinek megtérítése alól, amennyiben az egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelme nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 150%-át (42.750 Ft).

Helyzetkép:

A köztemetés nyújtására megállapodás áll fenn az önkormányzat és a Tajki és Társa Bt-vel. A köztemetés összege a helyben legalacsonyabb temetkezés összege.

A köztemetés során eltemettetett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, kisebb részben fordul elő, hogy a család anyagi nehézségekre hivatkozva nem tudja a temetés költségét vállalni.

Az eltemtetésre köteles személyt megtérítési kötelezettsége alól részben vagy egészben mentesíteni lehet, amennyiben a kötelezett személy családjának egy főre jutó havi nettó jövedelme nem éri el a nyugdíjminimum 150%-át.

36. sz. táblázat- Köztemetésben részesülők Mezőkovácsházán

Év	Köztemetés	
	száma	Összeg (eFt)
2018	6	589
2019	4	342
2020	5	428
2021	8	1.028
2022	8	960

Feladatok:

A köztemetéssel kapcsolatban az ellátás funkciójából adódóan az Önkormányzat célja – mint minden ellátás kapcsán – a rövid ügyintézési határidő megvalósítása.

4.2.2. Tüzelőanyag (gallyfa) támogatás

- az 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 11. § (2) bekezdése alapján

(2) Tüzelőanyagként az önkormányzati tulajdonú területekről kitermelt gally, faanyag, valamint az Önkormányzat által előállított brikett nyújtható természetbeni támogatásként.

Helyzetkép:

37. sz. táblázat- Tüzelőanyag/gallyfa támogatásban részesülők Mezőkovácsházán

Év	Tüzelőanyag/gallyfa támogatás	
	száma	mennyiség (q)
2018	218	
2019	233	
2020	219	
2021	150	3q/fő
2022	188	3q/fő

Feladatok:

Az önkormányzat tulajdonában lévő erdők, erdősávok kitermelése során keletkezett gally és tűzifa szociális célra történő további felhasználása.

4.2.3. Élelmiszer támogatás

- az 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 11. § (3)-(6) bekezdése alapján

(3)Élelmiszer támogatásként az Önkormányzat által előállított tartós, valamint megtermelt szezonális termények adhatók.

(4)Az előállító köteles értesíteni a jegyzőt a támogatásként kiadható tüzelőanyag, illetve élelmiszer mennyiségéről, felhasználhatóságának határidejéről, valamint előállítási költségéről. A támogatás jogosultak körében történő elosztásáig a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központtal együttműködve gondoskodik a termények beszállításáról és megfelelő tárolásáról.

(5) A Jegyző a (4) bekezdés szerinti tájékoztatást követően haladéktalanul értesíti a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központot, amely a megkeresést követően haladéktalanul, de legfeljebb 2 munkanapon belül megküldi javaslatát a támogatásra jogosultak köréről. Javaslatát elsősorban az Önkormányzatnál és a Járási hivatalnál szociális ellátásban részesülők körének figyelembevételével teszi meg.

(6) A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ javaslata alapján a támogatás odaítéléséről a 4. § (3) bekezdés szerinti döntésre jogosult szerv dönt. Az odaítélésnél előnyt élveznek a termények előállításában közreműködő, szociálisan rászorult személyek.

Helyzetkép:

38. sz. táblázat- Élelmiszertámogatásban részesülők Mezőkovácsházán

Év	Támogatottak száma
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság RSZTOP programját 2017. június hónapban kezdte, országos szintre 2017. decemberében emelte. Azóta rendszeres volt a 0-3 éves korosztály, a 7-14 éves korosztály és a megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára történő élelmiszercsomag osztás a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ közreműködésével. Az osztás, egy rövid időszakban, a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ koordinálása mellett, a TEF és kollégái kiegészítő tevékenységével, segítségével, a Mezőkovácsházi Fejlesztési központban valósult meg.

A program 2023. január 31-ével lezárult, 2023. második félévében még az időskorú személyek részére történt osztás.

Tekintettel arra, hogy az érintett korosztályoknak a havi, illetve negyedévente történő adomány nagy segítség volt, 2022-ben a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ felvette a kapcsolatot a Magyar Vöröskereszt szervezetével és az élelmiszermentő akciója keretében próbálta a megszűnő, országos programot pótolni. A partner áruházlánc belső rendelkezései miatt ez a program is megszűnt 2023. nyarán. Ezt követően az Intézmény a Magyar Élelmiszerbankkal kötött szerződést az úgynevezett „élelmiszermentésre”, mely

keretében egy másik élelmiszerlánc közreműködésével napi szinten juttatunk élelmiszeradományt a rászoruló családoknak, személyeknek.

4.2.4. Magánszemély vagy szervezet által felajánlott támogatás

- az 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 11. § (8) bekezdése alapján

(8) Magánszemély vagy szervezet által történő támogatás felajánlás esetén - amennyiben a felajánlást tevőnek egyéb kikötése nincs - (5)–(7) bekezdésben foglaltakat értelemszerűen kell alkalmazni.

Helyzetkép:

Az önkormányzat feladat-ellátási megállapodást kötött az Adományok Háza Egyesülettel, akik elsősorban ruhaadományokkal segítik a rászorulókat.

A Vöröskereszt helyi szervezetével a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ együttműködik adománygyűjtésben és az adományok rászorultak részére történő közvetítésében.

Feladatok:

A civil szervezetekkel történő együttműködést erősíteni és adománygyűjtés szervezése önállóan vagy civil szervezetekkel együttműködve.

4.3. Szociális szolgáltatások – szociális alapszolgáltatások

A szociális szolgáltatásokat az Szt. mellett szintén a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 5/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet szabályozza.

A szociális alapszolgáltatások célja, hogy a saját otthonukban élők részére információt, segítséget és támogatást nyújtsanak az önálló életvitelük fenntartásához, a kialakult probléma megoldásához, ezáltal hozzájárulnak a szociális biztonság megteremtéséhez.

Szociális szolgáltatások

- Szt. 56. §-a alapján:

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások

- Szt. 57. § (1) bekezdése és az 59. §-a alapján:

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,*
- b)*
- c) az étkeztetés,*
- d) a házi segítségnyújtás,*
- e) a családsegítés,*
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,*

- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

(2) A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a) az otthonápolási szolgálattal,
- b) a pártfogó felügyelői szolgálattal, valamint a büntetés-végrehajtási szervezetnél működő pártfogó felügyelővel,
- c) fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,
- d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

- 5/2015 (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 12. § (1) bekezdése alapján:

12. § (1) Az Önkormányzat a szociálisan rászoruló személyek részére biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alábbi alapszolgáltatásokat:

- a.) étkeztetés
- b.) házi segítségnyújtás
- c.) család és gyermekjóléti szolgálat
- d.) támogató szolgálat
- e.) nappali ellátás
- f.) gyermekek napközbeni ellátása
- g.) család és gyermekjóléti központ

Térítési díjak

- 5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 19. §-a alapján:

19. § Ha az Szt. és a Gyvt. másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért, gyermekek napközbeni ellátásáért és az étkeztetésért térítési díjat kell megfizetni. A térítési díjak mértékét az önkormányzat külön rendelete határozza meg.

Az önkormányzati rendelet 12. § (1) bekezdés a), b), d) e.) és f.) pontjai szerinti szolgáltatásért térítési díjat kell fizetni, a többi ellátást az önkormányzat térítésmentesen nyújtja.

4.3.1. Étkeztetés

- az Szt. 62. §-a alapján:

Fogalom:

(1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- d) szenvedélybetegségeik, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

(3) Az étkeztetés szolgáltatási formái

- a) a szociális konyha és
- b) a népkonyha.

2011-től változott a törvényi szabályozás a tekintetben, hogy az étkeztetés esetében jogosultsági feltételként a jövedelmi helyzet nem határozható meg.

-5/2015. (II. 27.) sz. önkormányzati rendelet 13. §-a alapján:

13. § (1) Étkeztetésre jogosultság feltételei:

a) Kora alapján:

- aa) az egyedül élő 75. életévét betöltött személy
- ab) a 80. életévét betöltött személy, függetlenül attól, hogy egyedül él, vagy sem

b) Egészségi állapota alapján:

- ba) ételei elkészítésében állandó segítségre szoruló személy,
- bb) az ORSZI szakvélemény szerinti 79 %-ot meghaladó mértékű egészségkárosodott, vagy az OOSZI szakvélemény szerint I. rokkantsági csoportba tartozó személy, vagy a NRSZH szakvéleményében megállapított 50 %-os egészségkárosodott,
- bc) az az ágyhoz kötött személy, akinek ez az állapota tartós, előreláthatóan 3 hónapot meghaladó időtartamú.

c) Fogyatékosága, pszichiátriai betegsége alapján:

- ca) fogyatékosági támogatásban részesülő személy
- cb) olyan pszichiátriai beteg, aki
 - cba) gondnokság alatt áll vagy
 - cbb) korábban szakosított intézményi elhelyezett volt vagy
 - cbc) aki tartós, legalább 3 hónapot meghaladó gyógykezelés alatt áll és ételei elkészítéséhez állandó segítségre szorul, jogosultsága legfeljebb 6 hónapra áll fenn

d) Szendélybetegsége alapján:

- da) pszichiáter szakorvos szakvéleményével igazolt szenvedély-betegségben szenvedő személy

e) Hajléktalan személy

(2) Az önkormányzat az étkeztetést

a) A Napközi Konyháról vagy az Idősek Klubjából történő elvitellel, vagy az Idősek Klubjában, helyben fogyasztással,

b) az étel házhoz szállításával biztosítja. Házhoz szállításra csak abban az esetben van lehetőség, amennyiben az étkeztetést igénybe vevő egészségi állapota miatt nem képes az étel elvitelére és ezt a tényt a háziorvos által kiállított igazolással alátámasztja, ápolási díjat rá tekintettel nem állapítottak meg, valamint nincs hozzátartozója, illetve hozzátartozói méltányolható indokkal az étel szállítását részére nem tudják biztosítani. „Méltányolható indok:” hozzátartozó életvitelszerűen nem tartózkodik a településen, tartósan beteg, illetve teljes munkaidős foglalkoztatásban vesz részt, továbbá aki ápolási díjban részesül és mellette napi 4 órában foglalkoztatott.

Helyzetkép

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ napi egyszeri meleg étkeztetést biztosít a szociálisan rászoruló ellátást igénybe vevők részére. A szolgáltatás igénybe vehető az Idősek Klubjában helyben fogyasztással és a Napközi Konyháról vagy az Idősek Klubjából történő elvitellel. Házhoz szállítással csak abban az esetben lehet igénybe venni, amennyiben az étkeztetést igénybe vevő egészségi állapota miatt nem képes az étel elvitelére és ezt a tényt a háziorvos által kiállított igazolással alátámasztja, ápolási díjat rá tekintettel nem állapítottak meg, valamint nincs hozzátartozója, illetve hozzátartozói méltányolható indokkal az étel szállítását részére nem tudják biztosítani. „Méltányolható indok:” hozzátartozó életvitelszerűen nem tartózkodik a településen, tartósan beteg, illetve teljes munkaidős foglalkoztatásban vesz részt, továbbá aki ápolási díjban részesül és mellette napi 4 órában foglalkoztatott.

Az intézmény a szolgáltatást saját főzőkonyhája útján biztosítja. A helyben fogyasztás kulturált, erre a célra kialakított étkező helyiségben történik.

Az ellátásra vonatkozó igény benyújtásakor a szociális rászorultságot -az önkormányzati rendelet alapján - az intézményvezető vizsgálja.

Az intézmény az időskorú ellátottak mellett étkeztetést biztosít az egészségi állapotuk, fogyatékoságuk vagy szenvedélybetegségük miatt rászorulóknak, valamint a hajléktalan személyek számára is.

A szolgáltatásért fizetendő személyi térítési díjat az ellátást igénybe vevők jövedelmük arányában fizetik. Az ellátást igénylők szociális rászorultságának vizsgálata minden esetben megtörténik. Az intézmény a szolgáltatás minőségének megítéléséről rendszeresen végez elégedettségi vizsgálatot. Minőségi, mennyiségi kifogás esetén a panasz kivizsgálása és annak lehetőség szerinti orvoslása megtörténik.

Adatok

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ által nyújtott szociális étkeztetésre vonatkozó adatok a házi segítségnyújtással együtt találhatóak

A településen a Humán Szolgáltató Központ Elek fenntartó a Dél-Békési Étkeztetési Centrum intézményén keresztül is nyújt szociális étkeztetési szolgáltatást, 2023-ban, a felülvizsgálat időpontjában 133 fő igénylővel. 2022. december 31-i állapot szerint 91 fő

vette igénybe a népkonyhai szolgáltatást, ami átlagosan napi 21 fő igénybevevőt jelent. Sajátos egyházi jogviszonyban 2 fő konyhai kisegítőt foglalkoztatnak.

A Mezőkovácsházán támogatott lakhatást igénybe vevő 60 fő fogyatékkal élő személy részére a Körös-menti Integrált Szociális Intézmény Békés Vármegye, Forrás Alapszolgáltatási Központja biztosít szociális étkeztetést, az igénybevevő lakhelyén vagy a Központban történő fogyasztással.

Feladatok

Az intézmény alapvető célja, az étkeztetéssel és az ételmezéssel kapcsolatos jogszabályok betartásával a minőség folyamatos biztosítása, növelése. Ezért a szolgáltatás minőségének megítéléséről rendszeresen szükséges az elégedettség felmérése.

A személyi térítési díjak összege 2016. évtől 2020. évig folyamatosan emelkedett, 2021. évben az étkezési térítési díjak a 2020 évihez viszonyítottnak a jogszabályi korlátozás értelmében nem változtak. Az egyre dráguló közüzemi díjak és a dráguló nyersanyag árak tették indokolttá, hogy 2017-ben a térítési díjak esetében az addigi 5 jövedelem kategória helyett hat kategória került megállapításra.

Az emelkedő étkezési térítési díjak miatt az alacsony jövedelemmel rendelkezők részére szükség lehet a méltányossági térítési díjszökkentés vagy - elengedés jogintézményének kidolgozására.

4.3.2. Házi segítségnyújtás

- az Szt. 63. §-a alapján:

Fogalom:

63. § (1) Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

(2) A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

(3) Szociális segítség keretében biztosítani kell

a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,

b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,

d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

(4) Személyi gondozás keretében biztosítani kell

a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,

b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,

c) a (3) bekezdés szerinti feladatokat.

Helyzetkép

Az intézmény a házi segítségnyújtás szolgáltatást szakképzett területi gondozókkal biztosítja a településen élő idős, egészségi, fizikai, mentális állapotuk, illetve fogyatékoságuk miatt rászorulókat ellátását *önálló életvitelük fenntartása érdekében.* Az

ellátást igénybe vevők ezzel a segítségnyújtási formával megszokott környezetükben biztosítva látják életvitelük fenntartását.

Évek óta többségében a 80 év feletti nők veszik igénybe a házi segítségnyújtás szolgáltatást, többségük egyedül él, illetve hasonló helyzetben lévő házastárssal, nélkülözve a családi segítséget.

Az ellátás igénybevételét megelőzően az intézmény vezetője vizsgálja az ellátást igénylő gondozási szükségletét (jogszabály által meghatározott szempontrendszer alapján), mely meghatározza az ellátás tartalmát. Gondozási szükségletük alapján a házi segítségnyújtást igénybe vevők jelentős része jelenleg napi minimum 1 óra ellátásban részesül. Az ellátás tartalmát tekintve személyre szabottan, egyéni gondozási terv alapján valósul meg. Az intézmény igény szerint ellátja az átmeneti időre szóló segítségnyújtást is, melyre rendszerint rövidebb kórházi tartózkodás után kerül sor.

A gondozók szakképzettsége 100 %-os, továbbképzésük folyamatos. A fluktuáció mértéke 2020-ig minimális volt, ami az igénybe vevők biztonságérzetéhez járult hozzá.

Érezhetően emelkedett a demenciában, illetve daganatos betegségben szenvedő ellátást igénylő idősök aránya. Hosszabb távon fel kell készülni a progresszív betegségben szenvedők ellátásának biztosítására, ami napi több órás szakképzett gondozói jelenlétet igényel.

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ szükség esetén az illetékes gyámhivatallal is felveszi a kapcsolatot a családi háttérrel nélkülöző idősök helyzetének, érdekképviselőjének javítása érdekében. Továbbá együttműködik a települési és területi egészségügyi és bentlakásos ellátást biztosító intézményekkel.

A szolgáltatásért fizetendő térítési díjat az ellátást igénybe vevők jövedelmük arányában fizetik. A házi segítségnyújtás jelenlegi legmagasabb személyi térítési díja 570 Ft/óra. A térítési díjak 2016. évtől 2020. évig folyamatosan emelkedtek, 2021-ben a jogszabályi rendelkezés értelmében nem módosultak a 2020. évihez viszonyítva.

A fizetendő térítési díjak méltányosságból történő csökkentésére jelenleg nincs lehetőség, hasonlóan az étkeztetéshez, célszerű a térítési díjcsökkentés vagy - elengedés jogintézményének megvizsgálása.

Feladatok

Az intézmény alapvető célja az ellátást igénybe vevők fizikai, egészségügyi és mentális állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, az annak leginkább megfelelő, személyre szabott ellátás minél magasabb színvonalon történő megvalósítása. Az intézmény a gondozók továbbképzésekor nagy figyelmet fordít azon képzésekre, melyek segítségével az idős, valamint fogyatékos ellátást igénybe vevők napi problémáinak, nehézségeinek kezelésében, érdekeik érvényesítésében a gondozók komplex, professzionális segítséget nyújthatnak.

Folyamatos feladat az intézmény szolgáltatásainak megismertetése, az információ nyújtása, a hozzáférhetőség biztosítása a településen élő időskorú lakosok számára.

Adatok

39. sz. táblázat - Étkezés és házi segítségnyújtás

Év	Étkeztetésben részesülő /fő	Házi segítségnyújtásban részesülő/fő	Étkeztetésben és házi segítségnyújtásban részesülő/fő	Ellátottak összesen/fő	Változás előző évhez
2018	207	84	39	330	-1
2019	234	87	56	377	+47
2020	244	88	44	376	-1
2021	218	83	47	348	-28
2022	241	75	41	357	+9

40. sz. táblázat - 65 év és annál idősebb lakónépesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	65 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2018	1214	30	2,47
2019	1174	28	2,38
2020	1193	31	2,59
2021	1279	31	2,42
2022	1237	31	2,51

41. sz. táblázat - Alapellátás: szociális étkezés + házi segítségnyújtás + étkezés és házi segítségnyújtás

Év	férfi									nő								összesen	
	0-5 éves	6-14 éves	15-18 éves	19-39 éves	40-59 éves	60-69 éves	70-79 éves	80-x éves	Együtt :férfi	0-5 éves	6-14 éves	15-18 éves	19-39 éves	40-59 éves	60-69 éves	70-79 éves	80-x éves		Együtt :nő
2018				2	12	42	27	33	116					22	41	66	86	215	331
2019				4	9	42	35	22	112					20	43	66	89	213	325
2020.				3	8	41	39	24	115				1	23	51	63	94	232	347
2021				3	5	33	41	26	108				2	18	54	77	89	240	348
2022				2	4	31	46	24	107				2	17	61	79	91	250	357

42. sz. táblázat - Gondozási órák száma

gondozási szükséglet/óra	2018	2019	2020	2021	2022
1 óra	69	73	59	62	58
2 óra	9	9	4	7	13
3 óra	3	2	1	2	2
4 óra	3	3	1	2	2

Házi segítségnyújtás szolgáltatást a Humán Szolgáltató Központ Elek egyházi fenntartású intézménye is nyújt a településen. 2022-ben 191 fő vette igénybe, akik közül 51 fő férfi, 140 fő nő. A szolgáltató a szolgáltatást 24.fő munkajogviszonyban lévő szociális gondozóval és 12 fő sajátos egyházi jogviszonyban foglalkoztatottal végzi.

2022 óta a Kovásházi Református Szolgáltató Központ is véges házi segítségnyújtás szolgáltatást városunkban. Ellátotti létszámuk 2022. december 31-i adatok alapján 199 fő, melyből 59 fő férfi és 140 fő nő. A szolgáltatás igénybevétele térítési díj mentes. A szolgáltató az ellátást 19 fő munkaviszonyban és 7 fő sajátos egyházi jogviszonyban lévő munkavállalóval biztosítja.

A Körös-menti Integrált Szociális Intézmény Békés Vármegye, Forrás Alapszolgáltatási Központ Mezőkovásháza kapacitása a házi segítségnyújtás területén 60 fő. Szakmai létszámuk: 1 fő intézményvezető, 1 fő vezető gondozó, 4 fő szociális gondozó. A szolgáltatás igénybevételére térítési díj fizetése ellenében van lehetőség (jövedelemtől függően).

4.3.3. Családsegítés

- az Szt. 64. §-a alapján:

Fogalom:

64. § (1) A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

(2) A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

(3) A (2) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (4) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.

(4) A családsegítés keretében biztosítani kell

a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,

c) a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

- d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- g) a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti készenléti szolgálatot az (1) bekezdés szerinti személyek számára,
- i) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetenedzseri feladatokat.

(5)

(6) Családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető. A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.

(7) A család- és gyermekjóléti szolgálat az ellátási területén - felkérésre - közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában.

(8) A Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonhatja a nem járásszékhely településen működő család- és gyermekjóléti szolgálatokat. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket.

Helyzetkép és adatok

Család-és Gyermekjóléti Szolgálat

Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat – keretében működtethető.

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ család- és gyermekjóléti szolgálat szakmai egysége látja el a lakosság körében a családsegítői és gyermekjóléti szolgáltatói feladatokat.

43. sz. tábla a Család és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásait igénybe vevő ügyfelek száma az elsődleges probléma szerint (nem halmozott adat)

Probléma megnevezése	2018	2019	2020	2021	2022
Életviteli	39	15	7	23	24
Családi-kapcsolati konfliktus	26	22	9	6	4

Családon belüli bántalmazás	0	4	0	2	2
Elhanyagolás	36	14	0	11	8
Lelki-mentális	16	25	9	23	27
Beilleszkedési nehézség	7	0	0	12	14
Magatartás, teljesítményzavar	0	0	0	2	2
Foglalkoztatással kapcsolatos	0	0	0	2	1
Fogyatékoság	4	0	0	5	6
Gyermeknevelési	21	31	16	22	18
Anyagi	42	32	31	48	38
Egészségi	18	12	12	12	12
Ügyintézési	32	30	28	23	24
Információkérés	25	12	18	27	24
Egyéb	0	6	3	0	0
Szenvedélybetegség	1	0	0	13	18

A család- és gyermekjóléti szolgálatnál továbbra is a legmagasabb számban anyagi problémák miatt kérnek segítséget, ami gyakran egyéb problémák következménye (pl. általánosan rossz szociális helyzet, családi kapcsolatok hiánya, díjhátralék, munkanélküliség, gyermekeit egyedül nevelő szülő nehézségei stb.) Ez rámutat a pénzbeli és természetbeni ellátások szükségességére is. Az anyagi nehézségeken túl gyermeknevelési problémákkal és családi, kapcsolati zavarokkal keresik fel a család- és gyermekjóléti szolgálatot. Kiemelkedő az elmúlt két évben a lelki-mentális problémák számának emelkedése, a gyermekkorúaknál a beilleszkedési problémák számának emelkedése, ami a pandémia során megoldásként jelentkező online oktatási forma eredményeként várható folyamat volt.

Megemlítendő a családi, kapcsolati problémák mélysége, mely újabb, más típusú segítő tevékenységet követel, a családterápia, mediáció és az évek óta hiányzó pszichológus szakember alkalmazásának fontosságát húzza alá. Ezek közül az intézmény keretei között a mediáció érhető el. Az ügyfelek pszichés állapota, terheltsége, még abban az esetben is megnehezíti a velük folytatott érdemi segítő munkát, ha a segítő kapcsolat nem amiatt kezdődött.

Speciális helyzetű ügyfelekkel végzett családsegítés

1. Díjhátralékkal küzdők

A hátralékos helyzet kezelését segíti a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló helyi rendelet, amely lehetőséget ad rendkívüli települési támogatás formájában a

díjhátralékok részbeni vagy teljes kiegyenlítésére a rendkívüli élethelyzetbe került személyek esetében. A szolgálat feladata a hátralékos kliensekkel való kapcsolatfelvétel, rendkívüli települési támogatás iránti kérelmek előkészítése és továbbítása, illetve a célzott felhasználás segítése. Korábbi években lehetőség volt civil szervezetekhez hátralékkezelő pályázatot benyújtani, amelyek célja a szolgáltatók felé felhalmozott tartozások csökkentése, a szolgáltatás visszakapcsolásának segítése, jelenleg ilyen jellegű pályázatok benyújtására nincs lehetőség. A díjhátralékosok esetében szinte kizárólag a rendkívüli települési támogatás nyújt anyagi segítséget és az új lakhatást veszélyeztető adósság kezelésének támogatása az áramszolgáltató felé felhalmozott hátralék rendezése.

2. Munkanélküliek, aktív korú álláskereső:

A munkanélküliek elhelyezkedésének érdekében a Szolgálat leginkább közvetítő tevékenységével, a segítő folyamat során tanácsadással tud segítséget nyújtani. A település fokozottan érintett terület a munkanélküliség tekintetében, ezért az elmúlt évek során több EU forrásból megvalósuló elhelyezkedést, felzárkóztatást célzó projekt is megvalósult, váltakozó kimeneti eredményekkel. A településen szociális foglalkoztatást, szintén támogatott projekt keretén belül, egy munkáltató biztosított, ami a megváltozott munkaképességű személyek számára hozott, korábban szinte nem is létező lehetőséget.

3. Egyéb hátrányos helyzetben levők:

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szakemberei információnyújtással, tanácsadással segítik a *szenvedélybetegeket és a pszichiátriai betegeket*. Ellátásuk az általános segítő szolgáltatás keretein belül történik, szükség esetén a megfelelő szolgáltatásba közvetítéssel.

Az intézmény kliensei között jelen vannak, de lakosságszámhoz viszonyított arányaiban csekélyebb mértékben a *fogyatékkal élő* emberek, vagy az őket ellátó családtagok, hozzátartozók. A fogyatékkal élő személyek önálló életvitelének megtartása melletti segítségnyújtás a Támogató Szolgáltatással együttműködve történik.

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ szerepe, hatása az ellátórendszerben:

A szociális és gyermekvédelmi alapellátások együttműködését, egymásra épülésének folyamatosságát és teljességét jelenti elsősorban Mezőkovácsháza Város és az ellátott települések, valamint a gyermekek védelmének érdekében a Mezőkovácsházai Járás tekintetében. Az intézményegységek a törvényi szabályozás szerint biztosítják az alapellátások folyamatos működését, és a rászoruló célcsoport számára az igénybevétel és az egyéni problémára való gyors reagálás lehetőségét. Az egységek közötti interprofesszionális együttműködés miatt a lakókörnyezetben és a lakáson kívül is gyorsan és hatékonyan reagál a kialakult problémás helyzetre, a speciális életkörülményekre. Az alapszolgáltatások hozzájárulnak az ellátottak otthonában történő teljes körű ellátáshoz, lehetővé téve ezzel az otthontartást és a bent lakásos intézményi körbe való bekerülés esetleges elkerülését, szükség esetén annak segítségét. A szociális ellátásokban megjelenő új igényekre, szükségletekre reagáló ellátórendszer a megromlott állapotban lévő idős személy családtagjainak is egyfajta megoldást jelent a hétköznapi életben. Az testi, mentális állapot hanyatlása nem teszi lehetővé a mindennapi élethez való eredményes alkalmazkodást. Fizikai aktivitásuk megváltozik, nagy az izoláció veszélye, emiatt az Idősek Klubja egyre nagyobb szerepet tölt be a személyközpontú, életminőség megőrzésére irányuló tevékenységek biztosításában. Az alkalmazott speciális módszerek, a képesség megőrzésre és fejlesztésre irányuló programok, a személyi és eszköz feltételek által a rászoruló személyek komplex ellátása

biztosított. A szociális háló komplexitása a támogató szolgáltatás biztosításával teljesül, hisz a speciális segítségnyújtás, a fogyatékos személy teljes körű ellátása és speciális szükségleteinek kielégítése ez által valósul meg.

Az intézmény hálózat és a szolgáltatások kiépítésénél fontos alapelv, hogy minden rászoruló személy, gyermek, idős és fogyatékossgal élő számára biztosított legyen az egyéni problémáját figyelembe vevő, szükséglet alapú illetve a speciális szolgáltatás akadálymentes elérhetősége, a feltárt szükségletekre rugalmasan, gyorsan tud reagálni, oly módon, hogy a kliens lakókörnyezetben és a lakáson kívüli ellátása, egyéb szolgáltatások elérése az életvitel önállóságának megtartása mellett megvalósuljon a segítségnyújtás révén. Az elérhetőség teljes körű biztosítása által a szolgálat elősegíti a mentális problémával, anyagi nehézséggel, életviteli problémával küszködők vagy fogyatékos személyek integrációját a meglévő intézmény hálózatba. Az intézmény szolgáltatásai lehetővé teszik, hogy a rászoruló személyek komplex, összehangolt és az egyéni élethelyzetekre speciálisan alkalmazható segítséget kapjanak. A komplex, egyéni szükségleteket figyelembe vevő, és az azokra reagáló szolgáltatások hozzájárulnak az egyéni problémából eredő hátrányok csökkentéséhez, kiegyenlítéséhez, az alapvető jogainak biztosításához, önálló életvitelük elősegítéséhez, az esélyegyenlőség megteremtéséhez. Az általános egészségi állapotnak és a fogyatékossgal jellegének megfelelő szociális ellátásokhoz, fejlesztő tevékenységekhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeit biztosítja.

A társadalmi esélyegyenlőség megteremtésével az intézmény hozzájárul a települések népességmegtartó képességének növeléséhez. A minőségi alapellátások biztosításával lakóhelyen és a térségben is megvalósul a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

- Az ellátásban részesített településeken folyamatos a valamennyi rászoruló, szociális problémával élő, hátrányos helyzetű gyermek, család és fogyatékkal élő személy felkutatása, a velük való kapcsolatfelvétel és a szolgáltatások ajánlása. Az ellátott településeken a munkatársak folyamatos kapcsolatot tartanak a meglévő szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásban dolgozó szakemberekkel, a házi orvosokkal, az önkormányzatok, járási hivatalok munkatársaival, hogy az adott településen az ellátórendszerrel, intézményhálózatról lehetőleg minden lakos tájékoztatást, információt szerezzen a hatékony, egyéni igényeknek is megfelelő gyors segítség lehetőségéről.

- Minőségi segítő-hálózat szervezése és működtetése, amely segítséget nyújt az igénybevevők egyéni problémáira, életviteli, életfenntartási szükségleteinek kielégítéséhez. A segítséssel a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a mindennapi élettevékenységek szinten tartása, lehetőség szerinti jobbá tétele történik, illetve a fogyatékos személyek számára egyfajta biztonságot nyújt, a korábbi magány, elszigeteltség érzését csökkenti.

- A Támogató Szolgálat által biztosított szállító szolgáltatáshoz való hozzájutás megszervezése és működtetése a társadalmi kirekesztettség megelőzését szolgálja. A térségben jelenleg a tömegközlekedési eszközök, az infrastruktúra nem áll olyan fejlettségi szinten, hogy egy mozgásában korlátozott vagy fogyatékossgal élő személy akadályoztatottság nélkül tudjon folyamatos közlekedésben részt venni. A szállító szolgálat igénybevétele lehetőséget jelent az életminőség javítására szolgáló fejlesztéseken való megjelenésre, a szabadidős programokban való részvételre, kulturális programokon való megjelenésre, melyhez a személyi segítséget is igénybe vehetik.

- Az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása.
- Információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájárulás biztosítása, mely által cél, hogy az ellátási területen élők számára segítséget nyújtsunk a legközvetlenebbül fenyegető negatív hatások kivédésében, illetve az önálló probléma megoldás elősegítésében.
- Az intézmény a vármegyei járási és önkormányzati szervekkel, Mozgáskorlátozottak Egyesületével történő folyamatos kapcsolattartása során az egyéni állapotnak megfelelő támogatásokról, igénybe vehető kedvezményekről, az azokhoz való hozzájutásról naprakész információval szolgál kliensei számára.
- Az intézmény által nyújtott ellátások lehetővé teszik az igénybevevők számára, hogy pozitív irányba terelődjön az életképük, a családok funkcióit fenntartsuk, ne érezzék a kirekesztettséget, „teljes értékű” emberként vegyenek részt a mindennapok ügyeiben, életük vitelében.
- Tanácsadások, fogadóórák megtartása, személyes kapcsolattartások és kiegészítő-fejlesztő program szervezése az ellátásban részesülők számára. Cél, hogy a segítségre szorulóknak hozzájussanak a megfelelő információkhoz, támogatásokhoz, kiegészítő-fejlesztéshez, akiknek azt anyagi lehetősége, életkora, a szülők kapacitásának hiánya, a támogató környezet, kapcsolatrendszer hiánya nem teszi ezt lehetővé.
- Egyéni igények, sajátosságok alapján közösen kidolgozott fejlesztési terv alapján javasolt, illetve igényelt foglalkozások biztosítása.
A foglalkozások egyéni és csoportos formában történnek, melyeken a hozzátartozók, törvényes képviselők is jelen lehetnek.
- Szakmai műhelyek, megbeszélések során nyílik lehetőség a jogszabályi változások megbeszélésére, a jogszabályok gyakorlatban történő alkalmazásának megbeszélésére. Az együttgondolkodás során közös szakmai standardok felállítása jelent nagy segítséget.

Prevenció

Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek, tanulásban akadályozott vagy sajátos nevelési igényű gyermekek számára fejlesztő foglalkozások, korrepetálások, vizsgákra való felkészülés lehetőségének biztosítása az oktatási intézménnyel, fejlesztő pedagógussal történő egyeztetést követően.

Csoportos sport és szabadidős foglalkozások, fejlesztések, tréningek szervezése, megtartása segíti az ellátottakat és családtagjaikat az oktatási intézménybe való beilleszkedésben, a felnőtt korosztálynál a mindennapi tevékenységek, életviteli ügyek intézésében, szenvedélybetegségeik leküzdésében.

Az év jeles napjaihoz kapcsolódó, társadalmi beilleszkedést elősegítő szabadidős programok szervezése, mely az egyén számára biztosítja a csoportban való részvételt, akár önsegítő (kortárs) csoportok kialakítását is.

Az igény szerint a programokban közreműködő szakemberek:

- családsegítők, esetmenedzserek
- terápiás munkatársak, gondozók

- az ellátást igénybevevő szakorvosa, fejlesztő orvosa, gyógypedagógusa
- egyéb tanácsadó

Prevenációs tevékenységeivel az intézmény nagy létszámban éri el elsősorban a gyerekeket, de a felnőtt/idős korú lakosságot is. Fontos iránynak tartjuk szolgáltatásaink ilyen irányú fejlesztését, hiszen a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés a település összes lakosára kell, hogy vonatkozzon. Prevenációs programjaik nem problémákra és hiányokra kínálnak szolgáltatásokat, hanem az azt látogató családok, gyermekek, idősek számára plusz erőforrást jelentenek: egy közösség kialakulásának esélyét, a szabadidőben értékes programok megélésének lehetőségét, elfogadó feltöltődést adó közeget. A prevenciót szolgálja a nyári szünet szinte teljes idejét lefedő nyári szünidei tábor.

Együttműködés más intézményekkel

Az intézmény gyermekvédelmi és szociális feladatai mentén széles körű kapcsolatrendszerrel működik, már csak azért is, mert a Család és Gyermekjóléti Központ a Mezőkovácsházi Járás 18 településén végzi feladatait.

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ együttműködik:

- Mezőkovácsháza Város Önkormányzat
- Békés vármegyei Kormányhivatal Mezőkovácsházi Járási Hivatal
- Békés Vármegyei Kormányhivatal
- Mezőkovácsházi Rendőrkapitányság
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Egészségügyi Szolgáltatók
- Oktatási, nevelési intézmények
- Közüzemi szolgáltatók
- Fejlesztési, Innovációs, Oktatási és Közösségi Központ
- Magyar Vöröskereszt Békés Vármegyei Szervezetének Mezőkovácsházi csoportja
- Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal elhelyezést érintő esetekben
- Közművelődési Intézmények
- Civilszervezetek
- Bentlakásos-, elhelyezést nyújtó intézmények vezetőivel, munkatársaival
- Magyar Élelmiszerbank Egyesület

Család és Gyermekjóléti Szolgálat:

1. A Mezőkovácsháza Fáy A. u. 30-32. szám alatt működő Központ esetmenedzserével, támogató szolgáltatás munkatársaival, naponta, személyes megbeszélések alkalmával, esetenként telefonon
2. A Mezőkovácsháza, Fáy u. 30. és 5800 Mezőkovácsháza, Tánicsics M.u.19. telephelyen működő Idősek Klubjának munkatársaival folyamatos a napi személyes és telefonos kapcsolattartás, kölcsönös a jelzés észlelt probléma esetén
3. A Mezőkovácsháza Alkotmány 38. szám alatti védőnői szolgálat 3 munkatársával a kapcsolat személyes, telefonos, írásos formában történik. Gyakoriak a közös családlátogatások nehéz körülmények között élő várandós anyák, és csecsemők esetében.

Idősek Klubja:

4. A Mezőkovácsháza Fáy A. u. 30-32. szám alatt működő család és gyermekjóléti szolgáltatás családsegítőjével, naponta, személyes megbeszélések alkalmával,

esetenként telefonon kölcsönös a jelzés észlelt probléma esetén, támogató szolgálat vezetőjével, 3 gondozójával hetente több alkalommal személyes megbeszélések történnek a közös esetekről

Házi segítségnyújtás:

5. A Mezőkovácsháza Fáy A. u. 30-32. szám alatt működő család és gyermekjóléti szolgáltatás családsegítőjével, Központ esetmenedzserével naponta, személyes megbeszélések alkalmával, esetenként telefonon, támogató szolgálat vezetőjével, 3 gondozójával hetente több alkalommal személyes megbeszélések történnek a közös esetekről

Az ellátott településeken lévő együttműködés kapcsolatrendszere:

Battonya:

Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet – Családsegítő Szolgálat 5830 Battonya, Hősök tere 4.

Védőnői Szolgálat – 5830 Battonya Fő u. 76.

Mikes Kelemen Katolikus Gimnázium és Szakképző Iskola, Általános Iskola és Óvoda – 5830 Battonya Fő u. 68.

ESZESZ Gyermekorvosi Rendelő- 5830 Battonya, Fő u.76.

Battonya Város Önkormányzata- 5830 Battonya, Fő u.91.

Magdu Lucián Román Általános Iskola és Óvoda – 5830 Battonya Fő u. 121.

Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda – 5830 Battonya, Hunyadi u. 54.

Biztos Kezdet Gyerekház - 5830 Battonya, Hősök tere 8.

Kisdombegyház:

Kisdombegyház Község Önkormányzata-5837 Kisdombegyház, Kossuth. u. 77.

Család és Gyermekjóléti Szolgálat, 5837 Kisdombegyház, Kossuth. u. 77.

Falugondnoki szolgáltatás-5837 Kisdombegyház, Kossuth. u. 77.

házi orvos - 5837 Kisdombegyház, Kossuth. u. 81-83.

Védőnő - 5837 Kisdombegyház, Kossuth. u. 81-83.

Magyardombegyház:

Magyardombegyház Község Önkormányzata -5838 Magyardombegyház, Nagy u. 61.

Család és Gyermekjóléti Szolgálat-5838 Magyardombegyház, Nagy u. 61.

házi orvos -5838 Magyardombegyház Nagy u. 49.

Védőnő - 5838 Magyardombegyház Nagy u. 49.

Kunágota:

Kunágota Község Önkormányzata- 5746 Kunágota, Rákóczi u.9.

Kunágotai Szociális Szolgáltató Központ és Konyha- 5746 Kunágota, Rákóczi út 6.

Idősek Klubja- 5746 Kunágota, Rákóczi út 6.

- 5746 Kunágota, Rákóczi u. 47.

Bereczki Máté Általános Iskola 5746 Kunágota, Rákóczi út 11.

Kunágotai Óvoda - 5746 Kunágota, Árpád u. 66.

Mozgáskorlátozottak Helyi Egyesülete-5746 Kunágota, Rákóczi u.31.

Védőnő - 5746 Kunágota, Dózsa 70.

Végegyháza:

Végegyháza Község Önkormányzata- 5811 Végegyháza, Széchenyi u. 2.
 ADA - 5811 Végegyháza, Széchenyi u. 8.
 Kaszaperi Humán Szolgáltató és Gondozási Központ- 5811 Végegyháza, Béke 60.
 Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola és Óvoda 5811 Végegyháza,
 Széchenyi u. 24.
 Védőnő 5811 Végegyháza, Béke 58.
 házi orvos- 5811 Végegyháza, Béke 58.

Mezőkovácsháza:

Mezőkovácsháza Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala- 5800
 Mezőkovácsháza, Árpád u. 176.
 Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde 5800 Mezőkovácsháza,
 Ifjúsági ltp. 1.
 Mezőkovácsházi Hunyadi János Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium 5800
 Mezőkovácsháza, Sármezey u. 63
 Idősek Klubja- 5800 Mezőkovácsháza, Fáy u.30.
 Házi orvosok:
 -5800 Mezőkovácsháza, Táncsics 28.
 - 5800 Mezőkovácsháza, Árpád 167.
 - 5800 Mezőkovácsháza, Rózsa u.2.
 -5800 Mezőkovácsháza, Árpád 119.
 házi gyermekorvos-5800 Mezőkovácsháza, Alkotmány u.50.
 VIS Medica Kft. Járóbeteg Szakrendelő Intézet- 5800 Mezőkovácsháza,
 Alkotmány 38.
 Országos Mentőszolgálat -5800 Mezőkovácsháza, Árpád u.167.
 Mezőkovácsházi Rendőrkapitányság 5800 Mezőkovácsháza, Árpád u. 198.

Dombegyház:

Gyerekléti Szolgálat -5836 Dombegyháza, Kossuth u. 2.
 Gondozási Központ- 5836 Dombegyháza, Felszabadulás 3.
 Idősek ápolást-gondozást nyújtó intézménye- 5836 Dombegyháza, Felszabadulás
 3.
 házi orvos -5836 Dombegyháza, Kossuth u. 2.
 Védőnői Szolgálat – 5836 Dombegyház, Kossuth u. 2.
 Hollósy Kornélia Egységes Óvoda és Bölcsőde – 5836 Dombegyháza, Béke u. 39-
 41-
 Balsaráti Vitus János Általános Iskola – 5836 Dombegyház, Aradi u. 9.
 Dombegyház Község Önkormányzata – 5836 Dombegyház, Tavasz u. 3.

Mezőhegyes:

Mezőhegyes Város Önkormányzata, 5820 Mezőhegyes, Kozma F. u. 22.
 Mezőhegyesi ÁMK Alapszolgáltatási Központ - 5820 Mezőhegyes, Kossuth u.20.
 Gyermek Házi orvos -5820 Mezőhegyes, Hild J. u.5.
 Mezőhegyesi Technikum és Kollégium 5820 Mezőhegyes, Kozma F. u. 23.
 Mezőhegyesi József Attila Általános Iskola és Kollégium - 5820 Mezőhegyes,
 Béke park 1.
 Mozgáskorlátozottak Mezőhegyesi Egyesülete-5820 Mezőhegyes, Béke p. 1.
 Vakok és Gyengénlátók Kistérségi Klubja- Ómezőhegyes, 36/1.

Védőnői Szolgálat - 5820 Mezőhegyes, Hild J. u.5.

Kevermes:

házi orvos 5747 Kevermes, Március 15. út 2.

Szent Orsolya Római Katolikus Általános Iskola és Óvoda – 5747 Kevermes, Battonyai u. 6.

Kevermesi Családsegítő, Gondozási és Szociális Központ – 5747 Kevermes, Battonyai u. 2.

Védőnő 5747 Kevermes, Battonyai u. 1.

Kevermes Nagyközség Önkormányzata - 5747 Kevermes, Március 15. út 2.

Dombiratos:

házi orvos 5745 Dombiratos, Széchenyi 42.

Védőnő 5745 Dombiratos, Széchenyi 42.

Dombiratos Község Önkormányzata – 5745 Dombiratos, Széchenyi 42.

Nagykamarási Gondozási Központ - 5745 Dombiratos, Széchenyi 42.

Magyarbánhegyes:

Magyarbánhegyesi Mesevár Óvoda – 5667 Magyarbánhegyes, Árpád u. 48.

házi orvos – 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 84.

Humán Szolgáltató Központ – 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 70.

Család és Gyermejkölési Szolgálat – 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 56.

Védőnő– 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 84.

Magyarbánhegyesi Kossuth Lajos Általános Iskola – 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 58.

Dr. Illyés Sándor EGYMI Magyarbánhegyesi Tagintézménye – 5667 Magyarbánhegyes, Kossuth u. 81.

Almáskamarás:

Kunágotai Szociális Szolgáltató Központ és Konyha – 5747 Almáskamarás, Dózsa 54.

Almáskamarás Községi Önkormányzat – 5747 Almáskamarás, Dózsa 54.

házi orvos – 5747 Almáskamarás Szent István Park

Károlyi Gáspár Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola – 5747 Almáskamarás Szent István Park

Kunágotai Óvoda Almáskamarási Telephelye - 5747 Almáskamarás, Dózsa 43.

Védőnő – 5747 Almáskamarás, Szent István Park

Kaszaper:

Kaszaperi Humán Szolgáltató és Gondozási Központ – 5948 Kaszaper, Árpád u. 19.

Mátyás Király Katolikus Általános Iskola és Óvoda – 5948 Kaszaper, Szent Gellért tér 2.

Védőnő - 5948 Kaszaper, Árpád u. 52.

Kaszaper Község Önkormányzat - 5948 Kaszaper, Szent Gellért tér 1.

házi orvos 5948 Kaszaper, Árpád u. 52.

Medgyesbodzás

Védőnő 5663 Medgyesbodzás Széchenyi u. 38/1.

házi orvos - 5663 Medgyesbodzás Széchenyi u. 38/1.

Mesekuckó Óvoda - 5663 Medgyesbodzás Széchenyi u. 40.
 Medgyesbodzás Község Önkormányzat 5663 Medgyesbodzás Széchenyi u. 38.
 Nagykamarási Gondozási Központ - Család és Gyermejkölési Szolgálat - 5663
 Medgyesbodzás Széchenyi u. 45.

Medgyesegyháza:

Medgyesegyháza Város Önkormányzata - 5666 Medgyesegyháza, Kossuth tér 1.
 Gondozási Központ - 5666 Medgyesegyháza, Luther u. 1.
 Védőnői Szolgálat - 5666 Medgyesegyháza, Luther u. 1.
 házi gyermekorvos - 5666 Medgyesegyháza, Luther u. 1.
 háziorvos - 5666 Medgyesegyháza, Luther u. 1.
 Schéner Mihály Általános Iskola - 5666 Medgyesegyháza, Luther u. 7.
 Medgyesegyházi Varázserdő Óvoda - 5666 Medgyesegyháza, Hősök u. 2.

Nagybánhegyes

Kaszaperi Humán Szolgáltató és Gondozási Központ – 5668 Nagybánhegyes,
 Kossuth 64.
 Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola és Óvoda -5668
 Nagybánhegyes, Kossuth 66.
 Védőnő 5668 Nagybánhegyes, Erzsébet K. u 27/A.
 Nagybánhegyes Község Önkormányzata 5668 Nagybánhegyes, Kossuth 64.
 háziorvos - 5668 Nagybánhegyes, Erzsébet K. u 27.

Nagykamarás

Nagykamarási Gondozási Központ – 5751 Nagykamarás Petőfi 24.
 Nagykamarás Község Önkormányzata 5751 Nagykamarás Kossuth 2.
 háziorvos - 5751 Nagykamarás Mikszáth 2/a
 Védőnő 5751 Nagykamarás Petőfi 18.
 Nagykamarási Általános Iskola - 5751 Nagykamarás Ady 1.
 Nagykamarási Óvoda 5751 Nagykamarás Ady 9.

Pusztatölaka

Kunágotai Szociális Szolgáltató Központ és Konyha – 5665 Pusztatölaka, Tavasz
 u. 28.
 Védőnő 5665 Pusztatölaka Tavasz u. 28.
 Pusztatölaka Község Önkormányzata - 5665 Pusztatölaka, Felszabadulás u. 10.

Feladatok:

A kialakított kapcsolat rendszer erősítése, egymás segítése, kiegészítése.
 A Családok Átmeneti Otthona és a Gyermek Átmeneti Otthona esetében további
 ellátási szerződéskötés lehetőségének vagy az ellátás biztosításának megvizsgálása. Az
 évek óta hiányzó pszichológus szakember alkalmazási lehetőségének megvizsgálása, akár
 több települési önkormányzat összefogásával, tekintettel arra, hogy szakképzett,
 szabadkapacitású szakember nem áll rendelkezésre megyei szinten sem. 2023.
 szeptembertől a Pedagógiai Szakszolgálatnál pénteki napokon rendelkezésre áll
 pszichológus 2 óra általános iskolai és 2 óra gimnáziumi segítő órában.

4.3.4. Közösségi ellátás

- az Szt. 65/A §-a alapján:

Fogalom:

Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás. Keretében biztosítani kell a lakókörnyezetben történő segítségnyújtással az önálló életvitel fenntartását, a meglévő képességek megtartását, fejlesztését, a pszicho szociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást, terápiás kezelést, megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében; továbbá szenvedélybetegek számára a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat, és kríziskezelést.

Helyzetkép:

2009. január 1-jétől nem kötelező feladat az önkormányzatnak. Szendvedélybetegek Közösségi ellátására a Battonyai ESZESZ Intézmény rendelkezik engedéllyel.

Feladatok:

A kötelező szociális alapszolgáltatások biztosítása során szerzett tapasztalat, hogy egyre több lakost érint valamely szenvedélybetegség, így hosszútávon a közösségi ellátás fejlesztése indokolt, hogy ezen személyek a későbbiekben ne terheljék sem a szociális, sem az egészségügyi ellátórendszert.

Az ápolás-gondozást nyújtó intézményi férőhelyek kiváltásáról szóló hosszú távú koncepció úgy rendelkezik, hogy Magyarországon legkésőbb 2036-ig meg kell szűnnie a fogyatékosággal élő, pszichiátriai betegek, továbbá szenvedélybeteg személyek számára ápolást-gondozást nyújtó, a célcsoportok vonatkozásában engedélyesenként 50 főnél nagyobb bentlakásos intézményi formának, és helyét át kell, hogy vegyék a közösségi alapú ellátási formák. A kiszervezési folyamat eredménye előreláthatóan az lesz, hogy a kiköltözéssel érintett, de az ellátórendszer segítségére szoruló személyek magas számban jelennek meg szükségleteikkel. Települési szinten a szenvedélybetegek közösségi ellátásának fejlesztési lehetőségét szükséges a jövőben megvizsgálni.

A fogyatékkal élő személyek társadalmi integrációját szintén közösségi alapú ellátási formával tudjuk megvalósítani. Esetükben az integrációt a szociális foglalkoztatás biztosítaná a legoptimálisabb mértékben.

4.3.5. Támogató szolgáltatás

- az Szt. 65/C. §-ai alapján:

Fogalom:

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén: speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése, információnyújtás, és a személyi szükségletektől függően segítségnyújtás az élet bármely területén.

Helyzetkép és adatok:

2009 januárjától az önkormányzatnak nem kötelezően ellátandó feladata a támogató szolgáltatás, azonban önként vállalt feladatként az önkormányzat biztosítja ezt a szolgáltatást a településen élőknek. A támogató szolgálat a fogyatékos személyek önálló életvitelét elősegítő, speciális alapellátási szolgáltatás, amely az elmúlt évek során egyértelműen bebizonyította szükségességét. Szolgálatunk alapvető feladata a fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációjának és rehabilitációjának elősegítése, valamint kapcsolatképességük javítása, a családi kapcsolataik erősítése. A fogyatékos személyek társadalmi beilleszkedését döntően az önálló életvitel elsajátítása segíti elő. Alapvető célunk ennek az önálló életvitel elsajátításának segítése teljes mértékben figyelembe véve a fogyatékossg jellegét és súlyosságának mértékét. A társadalom világába történő integráció segítése történhet lakáson belül, valamint lakáson kívül, ami a támogató szolgálat esetében személyi segítség és speciális szállítás útján valósul meg.

A támogató szolgáltatás, gondozás, készségfejlesztés, tanácsadás, szállítás, felügyelet, gyógypedagógiai segítségnyújtás, háztartási segítségnyújtás és esetkezelés szolgáltatási elemeit biztosítja.

Támogató Szolgálatunk Mezőkovácsháza város mellett még három települést, Kunágótát, Battonyát és Végegyházát látja el.

Támogató Szolgálatunk dolgozói létszáma továbbra is az előírt minimum szakmai létszámmal működik. A tárgyi feltételek a székhelyen és minden telephelyen biztosítottak a működéshez. A szállításához használt gépjármű jól felszerelt és rendelkezik a jogszabályban előírt, a speciális szállításához megfelelő feltételekkel.

Minden dolgozó rendelkezik a munkaköréhez előírt szakképesítéssel, munkájához szükséges munkaköri leírással. A szolgálat dolgozói részére jogszabályban előírt támogató szolgálati képzés megszerzésével jelenleg a szolgálat szakmai vezetője rendelkezik.

A kötelezően teljesítendő feladatmutató a támogató szolgálatoknál évek óta nem változott, ahogy a feladategységek meghatározása sem. A támogató szolgálatok finanszírozásánál az alaptámogatás összege is maradt az előző években megszokott 3 000 000,- Ft. A feladatmutatóra járó támogatás 2020. évtől egységesen 2500,- Ft/feladategység volt. 2023. január 1-től az évek óta nem emelt finanszírozás 3.410,- Ft/feladategységre emelkedett.

44. sz. táblázat Támogató Szolgálatot igénybe vevők száma és szolgáltatástípus szerinti megoszlásuk

év	ellátottak száma	személyi segítség	személyi szállítás	személyi szállítás és segítség együttes igénybevétele
2018	43	-	3	40
2019	41	-	1	40
2020	43	-	4	39
2021	43	-	8	35
2022	41	-	7	34

45. sz. táblázat Támogató Szolgáltatást igénybe vevők fogyatékoságuk szerint

év	mozgás	hallás	látás	értelmi	autista halmozott	egyéb
2018	23	1	2	12	5	-
2019	23	1	2	11	4	-
2020	22	1	1	12	4	3
2021	17	0	1	13	5	0
2022	15	0	1	13	6	0

Feladatok:

Igény esetén az ellátás lehetőségéről az információ eljuttatása minden érintetthez, lehetőség szerint az ellátási terület bővítése. A megnövekedett szállítási igények miatt gépkocsiveető további alkalmazási lehetőségének felmérése.

4.3.6. Utcái szociális munka

- az Szt. 65/E. §-ai alapján:

Fogalom:

Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét

Helyzetkép

Településünkön hajléktalan személyről, ténylegesen utcán élő személyről nincs információ, azonban a szinte teljes mértékben elégtelen lakhatási körülmények között élő személyekre nagy figyelmet kell fordítani. Az elégtelen lakhatási körülmények között élő személyek száma évente megközelítőleg 10 fő, akik befogadotként, szívdességi lakáshasználóként bontásra ítélt, gyakran nyílászáró, és előfordul, hogy fal nélküli ingatlanban élnek, melyek már nem igazán minősülnek lakóingatlanoknak. Az ingatlan közművesítettsége nem biztosított, mely hatással bír a benne lakó személy napi minimum szükségleteinek kielégítésére, az egészségi állapotára, valamint aktív korú személy esetén a munkaerő piacon történő megjelenésére, részvételére. Az ilyen személyek nagy többsége munkahellyel nem rendelkezik, a szociális ellátórendszerre és a település által nyújtott segélyezési rendszerre támaszkodik.

Feladatok:

A szociál- és nyugdíj politikáért felelős miniszter a -10°C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet, tartósan 27°C feletti napi középhőmérséklet vagy egyéb időjárási körülmények esetén a meteorológiai szolgálat második szintű veszélyjelzése esetén a regionális diszpécserközpontokon keresztül vörös kód figyelmeztetést ad ki. Vörös Kód elrendelése esetén Intézményünk az időjárási körülményeknek megfelelő intézkedéseket megteszi, téli időszakban az idősek nappali ellátásának Táncsics utcai telephelye kerül

kijelölésre olyan személyek esetén, akiknek az időjárási viszonyok miatt az élete és testi épisége megóvásához szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét biztosítani kell. Az ellátás ideje alatt intézményi jogviszony nem jön létre. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a Szociális Ágazati Portálon a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet tesz közzé

A tudomásunkra jutott személyek felkeresése, kiemelten a kritikus időjárási viszonyok között, az ilyen személyek felkutatása és figyelemmel kísérése miatt együttműködés a Mezőkovácsházi Rendőrkapitánysággal és a házi orvosokkal. Hosszú távon a lakhatási problémák felszámolása önkormányzati, akár komfort nélküli férőhelyek kialakításával.

4.3.7. Nappali ellátás

- az Szt. 65/F. §-a alapján:

Fogalom:

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a, tizennyolcadik életüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b, az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközben tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését.

Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási vagy ápolási díjban részesül.

A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-d) pontja szerinti önkormányzatok ellátási kötelezettségét.

a) Az Idősek Klubja

- az Szt.65/F. § (1) bek. a) pontja alapján

Fogalom:

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,*

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

Helyzetkép:

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ a székhelyén valamint a pályázati forrásból felújításra került Táncsics 19. szám alatti önkormányzati tulajdonú épületben biztosítja az idősök nappali ellátását.

A klubot látogatók átlag életkora 80-85 év. Előző évekhez képest kissé emelkedett az átlag életkor, mely a település elöregedő tendenciáját alátámasztja. A nappali ellátást igénylők esetében szintén érezhető a demenciára jellemző tüneteket mutató idősök számának emelkedése, ami hatással van az ellátás tartalmára is. Jellemzően egyedül élnek, vagy legalább is napközben a családtagok elfoglaltsága miatt egyedül vannak. Sokuknak állandó ellenőrzést igénylő krónikus betegségeik vannak (diabetes, szív-és érrendszeri panaszok, stb.). Az egészségügyi problémák miatt rendszeres kapcsolatban vagyunk a házi orvosokkal. Az ellátást igénybe vevőknek rendszeresen ellenőrizzük a vérnyomásukat, szükség esetén vércukor szintet mérünk. Kérés esetén a gondozónők elkísérik az idősöket a házi orvoshoz, segítenek a gyógyszerek kiíratásában és kiváltásában, valamint sok esetben hivatalos ügyintézésben is segédkeznek.

Az intézmény a szolgáltatás biztosításával hozzájárul az időskorúak társas kapcsolatainak megtartásához, - ezzel lecsökkentve az izoláltság érzetét, - segítséget nyújt az önálló képességük minél hosszabb ideig való fenntartásához. Ezen célok elérése érdekében a klubtagok számára egyebek mellett rendelkezésre állnak a különböző szórakoztató elektronikai, kulturális eszközök is.

A klubban lehetőség van napi egyszeri meleg étel igénybevételére. A két telephelyen működő Klub az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, az igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyt ad a közösségi szervezésű programoknak, mely során biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

Az ellátást igénybe vevők részére sajtótermékeket, könyveket, kártya-és társasjátékokat biztosítunk. A jeles napokat (Idősök világnapja, Karácsony, névnapokat, születésnapokat) ebben az évben is megünnepeltük a szigorú szabályok betartása mellett. A nagyobb ünnepeken a klub rendezvényeit támogató szponzorok segítségével minden klubtagunk értékes ajándécsomaggal térhet haza otthonába. Sokakat vonzanak a helytörténeti előadások, egészségügyi ismeretterjesztő előadások, és a bűnmegelőző előadások is.

A foglalkozások a szabadidő hasznos eltöltésére fókuszálnak. Mindig az a cél, hogy a meglévő képességeket és készségeket megtarthassuk, és amennyiben lehetséges fejlesszük különböző finom motorikus funkciót megtartó technikákkal, és memóriát szinten tartó fejlesztő játékokkal, gyakorlatokkal.

46. sz. táblázat Nappali ellátás (idősök) férőhelye és kihasználtsága

év	engedélyezett férőhely	betöltött férőhely szám
----	------------------------	-------------------------

2018	30	28
2019	30	31
2020.	30	31
2021	30 (20+10)	31 (21+10)
2022	30 (20+10)	31 (21+10)

Feladatok:

A prevenciós szemlélet erősítése. A programok összeállításánál a szellemi-, fizikai aktivitás megőrzése, a társas kapcsolatok kialakítása, megőrzése. Az intézmény célja a meglévő szolgáltatások színvonalának megtartása, illetve növelése, további szolgáltatások bevezetésének lehetősége a jogszabályi előírásokkal összhangban. Hatékony kommunikáció, információnyújtás a továbbiakban is, amivel a településen élő idősök értesülnek a városban lévő programokról.

Az intézmény más települések idős klubjaival való kapcsolattartása folyamatos, a tapasztalatok megbeszélése elősegíti az ellátás minőségének növelését.

A klubhelyiségek bútorzatának cseréje, mely alkalmazkodik az időskorú, krónikus betegségben szenvedő ellátott szükségleteihez.

b) A fogyatékosok nappali intézménye

- az Szt. 65/F. § (1) c) pontja alapján:

Fogalom:

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) – az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését

Helyzetkép:

Fogyatékosok nappali intézménye a településen nem található, legközelebbi, ellátást biztosító nappali intézmény Békéscsabán található, ahová a Támogató Szolgálat megállapodás alapján biztosítja a napi bejutást a fogyatékkal élő személyek számára.

Feladatok:

Az értelmi fogyatékosok esetében is alapvető cél az ellátást igénybe vevők személyre szabott, komplex ellátása, az ellátás színvonalának megtartásával, növelésével, az ellátáshoz való hozzájutás, eljutás biztosításával.

Továbbra is biztosítanunk kell a fogyatékkal élő személyek számára a speciális nappali intézményekbe történő eljutást. Az igénybevevők száma évről – évre emelkedik, a szolgálat rendelkezésére áll ugyan 2 db, akadálymentesített gépjármű, azonban ehhez a tárgyi feltételhez nem áll rendelkezésre két gépjármű vezető.

A Körös-menti Integrált Szociális Intézmény Békés Vármegye Forrás Alapszolgáltatási Központ Mezőkovácsháza fogyatékos személyek nappali ellátását biztosítja a Mezőkovácsháza Árpád utca 120. szám alatti ingatlanban. Elsősorban 18 év feletti korosztályba tartozó felnőtt fogyatékos személyek részére kíván ellátást nyújtani. Az intézmény 60 fő befogadására alkalmas.

Az ingatlanban működő fejlesztő foglalkozásban a támogatott lakhatáshoz kapcsolódó fogyatékos személyek vehetnek részt.

Az Alapszolgáltatási Központ támogató szolgáltatást is működtet a telephelyen, mely a támogatott lakhatásba történő kiköltözés okán szükségszerű és indokolt. A szolgáltatás keretében 60 fő fogyatékkal élő személy segítségét látja el. A támogató szolgálat tevékenységei: személyi segítség, személyszállítás, információnyújtás, tanácsadás.

A Mezőkovácsházi Református Egyházközség a TOP Plusz 3.3.2-21. számú, „Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése” elnevezésű pályázata pozitív elbírálásban részesült, melynek köszönhetően a Táncsics utca 50. szám alatti ingatlan felújítása folyamatban van, átadási határideje 2024. május 31. Az épületben fogyatékos személyek nappali ellátása szolgáltatás kerül kialakításra, melyet a későbbiekben terveznek kibővíteni fejlesztő foglalkoztatásra, akkreditált foglalkoztatóval. Mind a fejlesztő foglalkoztatásban résztvevők, mind a dolgozói létszám tekintetében mezőkovácsházi lakosokkal kívánják feltölteni, mellyel hozzájárulnak a település foglalkoztatottságának növeléséhez.

c) A pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek nappali intézménye

- az Szt. 65/F.§ (1) b) pontja alapján:

Fogalom:

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b)– az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését

Helyzetkép:

Szenvedélybetegek nappali intézménye és a pszichiátriai betegek nappali intézménye a településen nem található, jelenleg erre a szolgáltatásra igény nem merült fel.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2015-ben újjá alakult Mezőkovácsházán. Drogellenes stratégiáját és cselekvési tervét 2020. évet követően szükséges összehangolni a Nemzeti Drogellenes Stratégiával. Pandémia miatt ülései nem lettek megtartva.

d) Nappali melegedő

- az Szt. 65/F. § (1) bekezdése alapján:

Helyzetkép:

A nappali melegedő a településen nem található, jelenleg erre a szolgáltatásra igény nem merült fel. Nem kötelező önkormányzati feladat.

4.3.8. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

- az Szt. 65 §-a alapján:

Fogalom:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell:

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult az egyedül élő 65 év feletti személy; az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Helyzetkép és adatok:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Körös-menti Integrált Szociális Intézmény Békés Vármegye biztosítja városunkban 2018. július 16. napjától. A jelzőrendszer vegyes rendszerben működik, Gerendás és Gádoros településeken a Gondosóra Program keretében, míg a mezőkovácsházi, békési, békéscsabai, sarkadi kistérségek településein SOS segélyhívó készülékek kihelyezésére van lehetőség (424 db). A készenlétet 57 fő gondozó látja el megbízási szerződéssel.

4.4. Szociális szolgáltatások – szakosított ellátási formák

- az Szt. 57. § (2) és 66. §-a szerint:

57. § (2) *A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást*

- a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- b) a rehabilitációs intézmény,
- c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),
- d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),
- e) a támogatott lakhatás
- f) az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

66. § (1) *Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.*

(2) *A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – gondozási tervet kell készíteni.*

4.4.1. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

- az Szt. 80. §-a alapján:

Fogalom:

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények – a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével – ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- a) időskorúak gondozóháza;
- b) fogyatékos személyek gondozóháza;
- c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;
- d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;
- e) éjjeli menedékhely;
- f) hajléktalan személyek átmeneti szállása;

a) Időskorúak gondozóháza

- az Szt. 82. §-a alapján:

Fogalom:

Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetőek fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Helyzetkép:

A településen nem biztosított ellátási forma, igény nem merült fel. Legközelebb Körösladányban működik Idősek Átmeneti Otthona.

b) Fogvatékosok gondozóháza

- az Szt. 83. §-a alapján:

Fogalom:

A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetőek el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Helyzetkép:

A településen nem biztosított ellátási forma. A vizsgálati időben 2 esetben merült fel az ellátásra igény, ami a hozzátartozó egészségi állapota, kórházi kezelése miatti tehermentesítést valósította volna meg.

Feladat:

Felmerülő igények miatt célszerű az ellátás lehetőségeinek feltárása.

c) Pszichiátriai betegek átmeneti otthona

- az Szt. 83/A. §-a alapján:

Fogalom:

A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

Helyzetkép:

2013. január 1-je óta a szolgáltatás biztosítása állami feladat.

d) Szenvedélybetegek átmeneti otthona

- az Szt. 83/B. §-a alapján:

Fogalom:

A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakókörnyezetében nem oldható meg.

Helyzetkép:

A településen nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a legoptimálisabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

4.5. Hiányos vagy hiányzó ellátások, ellátási formák – végrehajtás, teendők, tervek

Az Szt. alapján Mezőkovácsháza Város Önkormányzata ellátja a kötelező feladatait, melyek vizsgálata során az alábbi hiányosságok, további fejlesztési lehetőségek kerültek feltárásra:

- a Támogató szolgálatnál egy fő gépkocsivezető alkalmazása
- az önkormányzati tulajdonú lakásállomány felújítása, korszerűsítése.

Az Szt. alapján ellátott kötelező feladatok mellett a felmerülő igények miatt az alábbi, nem kötelező szolgáltatások biztosításának lehetőségét meg kell vizsgálni:

- Szenvedélybetegek közösségi ellátása
- Családok átmeneti otthona
- Gyermek átmeneti otthona

Az Önkormányzat biztosítani szeretné ezeket az ellátásokat, a lehetőségek feltárása folyamatos ennek érdekében.

V. EGYES CSOPORTOK SAJÁTOS PROBLÉMÁIHOZ KAPCSOLÓDÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, ILYEN ELLÁTÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE

A **Helyi Esélyegyenlőségi Program** célcsoportjai szinte teljes mértékben lefedik a lenti célcsoportokat. (A helyi szociálpolitika célcsoportjai is lefedik az esélyegyenlőségi törekvések célcsoportjait). Az esélyegyenlőség célcsoportjai közül nem tekintjük a szociálpolitika célcsoportjának:

- a nőket, hisz a szociálpolitikai intézkedések helyi szinten direktben nem a nők helyzetének javítását szolgálják, azonban indirekt módon pl. a bölcsődei férőhelybővítés, a kisgyermek nevelését célzó támogatások mégis a nők csoportját célozzák;
- a mélyszegénységben élőket és romákat, hisz a cigányság száma viszonylag alacsony a településen, ezért nem külön feladatként jelentkezik a problémáik kezelése, hanem a roma emberek problémáit kezeli az ellátórendszer. A mélyszegénységben élők egyes problémáit emeltük ki, mint díjhátralék, hajléktalanság, munkanélküliség; és ezekre igyekszik választ találni helyi szinten a szociálpolitika rendszere.

Díjhátralékkal küzdők

Az adósságkezelő tevékenység során a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat vizsgálja a hátralék keletkezésének okait. Megoldást keres a problémára külső és belső erőforrások figyelembevételével, segít az ügyintézésben, figyelemmel kíséri kliensei további életvitelét. A gazdálkodási szokások racionalizálásában, munkakeresésben együttműködik klienseivel.

A hátralékos helyzet kezelését segíti a települési támogatásokról szóló helyi rendelet, amelynek segítségével (hátralékcsökkentést célzó rendkívüli települési támogatás) nagyobb összegű tartozások kiegyenlítésére is van reális lehetőség.

Az eladósodott háztartások teher-mentesítése miatt szükséges és indokolt a tevékenység.

Idősek

Az idősellátás összetett rendszerében jelenleg az **alapellátások**, (étkezés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás) biztosítottak, az átmeneti ellátás nem.

Gyermekek

A gyermekek ellátása inkább a gyermekvédelmi rendszerben valósul meg, de természetesen ez szorosan összekapcsolódik a szociális ellátások rendszerével. 2016-tól a veszélyeztetett gyermekekkel való törődés a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak is egyik alapvető feladatává vált.

A pénzügyi ellátások területén az önkormányzat tevékenységének keretében egy segélyezési rendszernek tekinthetők a gyermekvédelmi, illetve a szociális juttatásokat biztosító települési támogatások.

Fogyatékkal élők

A fogyatékos személyek számára **elérhető a támogató szolgáltatás**, amely nem kötelező önkormányzati feladat.

A Hivatalhoz és az intézményekhez beérkező információkérések, igények alapján egyértelműen látszik, hogy a településen csak részben megoldott a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. Típusában, és mennyiségében is több lehetőség lenne szükség.

VI. NEM ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ELLÁTÁSBAN, EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK

A rendszerváltás körüli, és azt követő időkben egyre nagyobb számban jöttek létre civil, non-profit szervezetek. A szociális területen feladatokat felvállaló és ellátó szervezetek jellemzője az volt, hogy a hiányzó ellátási formákra fordítottak figyelmet, illetve a biztosított ellátások mellett kínáltak alternatív megoldási módokat, vagy az ellátórendszer jogszabályi megfogalmazása előtt egy adott problémára kerestek választ, mely alapjául szolgálhatott a továbblépésnek, a törvényi meghatározásnak, a szükségletek felmérésének. Napjainkban az egyházak egyre nagyobb szerepet játszanak a feladatok felvállalásában.

Ezzel párhuzamosan, a társadalmi, gazdasági változások következtében egyre több szociális eredetű, vagy szociális jelleget magában hordozó problémacsoport került felszínre. Növekedett az állam, az önkormányzatok szerepvállalása, egyre több kötelezettség hárult a településekre, és a létrehozott intézményekre.

Ebben a helyzetben önmagától adódott, hogy a szolgáltatást biztosító szervezetek, illetve az arra kötelezett önkormányzatok keresték az együttműködést. Erre egyaránt lehetőséget ad a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény is. Mindemellett jellemző mára, hogy azon ellátások esetében, ahol pályázati rendszerben kapható állami támogatás, vagy nem befogadáshoz kötött, ugyanolyan eséllyel jutnak feladathoz civil szervezetek, mint állami, önkormányzati fenntartók.

6.1. Ellátási kötelezettség teljesítése szerződések megkötésével

Az Önkormányzat preferálja a más önkormányzatokkal, vagy nem önkormányzati fenntartókkal kötendő szerződések útján biztosított ellátásokat.

Bizonyos ellátási formák kihasználtsága saját intézmény fenntartásával nem lenne kihasználta a település sajátosságai miatt. Ezekben az esetekben célszerű ellátási szerződés megkötése.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az együttműködések megkötéséhez sikeresen található partner. A fenti összefoglaló megerősíti, hogy az önkormányzat kész a más fenntartókkal való együttműködésre, és hogy az ellátások körét folyamatosan bővíti.

6.2. A különböző ellátó szervezetek együttműködésének módjai, keretei

A szociális tárgyú törvények alapvetően előírják együttműködési kötelezettségeket, melyek azonban csak egy alapot adnak a körültekintő, professzionális munkához. A nagyobb kapcsolatrendszer, magasabb számú együttműködés megalapozhat egy teljesebb segítő tevékenységet, szorosabb szociális hálót.

A civil szervezetek tekintetében, Mezőkovácsháza város önkormányzata, karitatív feladatok ellátására, együttműködési megállapodással rendelkezik, a mezőkovácsházi Adományok Háza Egyesülettel és a Megújuló Békés Megyéért Egyesülettel. A karitatív tevékenységeket is ellátó egyesület részére ingyenes ingatlanhasználati támogatást nyújt.

Szociálpolitikai Kerekasztal

- Szt. 58/B § (2) bekezdése alapján

A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat vagy társulás, illetve a fővárosi önkormányzat jogszabályban meghatározottak szerint helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre.

A Szociálpolitikai Kerekasztal nem működött a településen. Tekintettel arra, hogy kötelezően működtetendő, létrehozásáról a Képviselő-testület 2021. szeptember 23-án rendelkezett.

VII. A SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉNEK IRÁNYAI

7.1. Teendők a szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében

Az ellátási rendszer folyamatos átalakítása abba az irányba mutat, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap a betegek, kliensek otthonukban való gondozása, az alapellátás nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körű kihasználásával. Továbbá az a tény is ezt támasztja alá, hogy a közigazgatás és az önkormányzati intézményrendszer átalakítása közepette úgy látszik, a szociális alapellátás tartósan önkormányzati feladatkörben marad.

Az átmeneti vagy tartós bentlakást nyújtó intézményi formák felé az elvárás egyre inkább a családi környezet biztosítása (amihez ugyanazokat a feltételeket szükséges megteremteni, mint az esetenként több száz főt ellátó intézmények esetében). Amennyiben ezek a korszerűbb intézményi modellek egyre szélesebb körben teret hódítanak, szükséges, hogy az alapellátást biztosító intézmények lépést tartsanak az újonnan alakuló intézmények színvonalával.

7.2. A szociális ellátások fenntartása-működtetése finanszírozási kérdései

Az intézményi feladatellátás keretei

Az Önkormányzat a szociális és gyermekjóléti ellátással összefüggő feladatait kettő intézmény által látja el: a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ és a Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde. Ezek az intézmények gazdaságilag nem önállóak, gazdálkodásukkal összefüggő feladatait a Mezőkovácsházi Polgármesteri Hivatal látja el.

Mivel a gyermekek átmeneti elhelyezésének, családok átmeneti otthonának biztosítása megállapodás alapján történik, az erre fordított keretből a beérkező számlák utólagos kifizetésével finanszírozottak az ellátások.

7.3. A jogszabályban előírt szakmai minimumfeltételek megteremtése

A tágabb értelemben vett feltételek megteremtése nemcsak a jogszabályok által előírt minimum megteremtését tűzi ki célul, hanem hosszabb távon gondolkodva a folyamatosan változó szakmai, lakossági igényeknek való megfelelést is.

7.3.1. Az intézményekben dolgozók képzése, továbbképzése

Az Szt. 92/B. § (1) e) pontja értelmében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben az állami fenntartó feladata gondoskodni a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről. A Rendelet 3. számú melléklete, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú melléklete határozza meg a megfelelő szakképzettségnek minősülő végzettségeket, illetve az azzal rendelkezők arányát az intézményekben. Amint ez a korábbi fejezetekből kiderül, az intézményekben dolgozók rendelkeznek a szükséges képesítésekkel.

7.3.2. Szakmai minimum feltételek megteremtésére vonatkozó feladatok:

A Rendelet előírja azokat a tárgyi, működési feltételeket, amelyeknek meg kell hogy feleljen egy intézmény.

E feltételrendszer hiánytalan megteremtése azt a célt szolgálja, hogy az ellátottak az intézmény szolgáltatásainak megfelelő körülmények között és környezetben, elegendő számú és végzettségű szakembertől kapják meg a számukra megfelelő segítséget. 2011 júliusától a működési engedélyeztetési eljárás lefolytatásában a Kormányhivatal Hatósági és Gyámügyi Osztály az illetékes.

VIII. A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZENDŐ VÁLLALT FELADATOK, TERVEK ÖSSZEFOGLALÁSA, AZOK MEGVALÓSULÁSA

A végzendő feladatok sorát az intézmények és a Hivatal tapasztalata, a felmerülő igények, az Önkormányzat Képviselő-testületének szakmai irányultsága, és a szolgáltatások biztosítása érdekében eddig végzett tevékenysége, határozatai alapozzák meg.

SWOT analízis alkalmazása során a szociális terület erősségei (azok az összetevők, amelyek magas színvonalúak), gyengeségei (azok a területek, amelyek nem kellően vagy nem kielégítően működnek, fejlődnek), lehetőségei, valamint a veszélyei felmérésre kerülnek, rendszerbe kerülnek az ellátó rendszerről a rendelkezésre álló információk. A módszer lehetővé teszi, hogy a település szociális ágazata megvizsgálja a működésében érdekeltek, érintettek véleményét, értékelje jelenlegi helyzetét, megállapítsa, hogy milyen lehetőségek előtt állnak.

Az erősségek és a gyengeségek a települési ellátó rendszer belső jellemzőiből fakadnak, a változás lehetősége és felelőssége az adott szolgáltatást nyújtóé. A lehetőségek és a veszélyek pedig a szervezete környezetéből erednek, ezekre így nincs közvetlen hatással. Fontos azonban a lehetőségek kihasználása, a fenyegetések, veszélyek átranzformálása lehetőségekké. Emellett fontos még a fejlesztendő területek és a lehetőségek összekapcsolása.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - a meglévő ellátó rendszer a kötelező feladatokon túl is vállalt önkormányzati szociális ellátások - kiépült és sokszínű alapellátás - Megújult, ésszerűsített intézményi infrastruktúra - Az intézmények szakemberei, a dolgozók tudása, szakismerete - Több szolgáltató együttes jelenléte a településen - Szándék a közös feladatellátásra, partnerség a társintézmények között 	<ul style="list-style-type: none"> - a szociális ellátó rendszer strukturális és finanszírozási rendszerének gyakori változása, alacsony finanszírozás - hiányzó szolgáltatások: demens nappali ellátás, fejlesztő foglalkoztatás, CSÁO, GYÁO, szenvedélybetegek közösségi ellátása, - szakemberhiány (pszichiáter, pszichológus, gyógytornász) - a bentlakásos, az átmeneti gondozást és a nappali ellátást nyújtó intézmények várólistáinak
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - pályázati forrásokból fejlesztés - az ellátó rendszer tudatos fejlesztése - civil szervezetek és egyházak bevonása, más önkormányzatok bevonása a szociális szolgáltatásokba 	<ul style="list-style-type: none"> - forráshiány a tervezett fejlesztésekre - szakemberek elvándorlása a társadalmi és anyagi megbecsülés hiánya miatt - negatív attitűd az ellátó rendszer szereplőivel szemben - az országos és a járási mutatókhoz képest is kimagaslóan magas, fokozott előregedés - munkalehetőség hiánya, szakképzett munkaerő és a munkaerő utánpótlás nagymértékű hiánya - preventív intézkedések nem kielégítő volta

A társadalmi kohézió erősítése, az oktatási, nevelési programok fejlesztése, kiterjesztése, az esélyegyenlőségi programok megvalósítása segítik a lakosság életkörülményeinek javítását.

A jól működő, széleskörű tájékoztatás fenntartása fontos, mert az egyre szélesebb társadalmi réteg felé kell eljuttatni az információkat a városban működő szociális szolgáltatásairól.

8.1. Folyamatosan végzendő feladatok

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

A feladatokat az Önkormányzat évente elvégezte, és a továbbiakban is célul tűzi ki.

- Az intézmények szakmai tevékenységének évenkénti, átfogó ellenőrzése és értékelése.
- A törvények, kormány- és minisztériumi rendeletek változása esetén, ha szükséges, az önkormányzati rendeletek módosítása mihamarabb megtörténik, ami az elmúlt években több ízben végbe is ment.
- Az Önkormányzat feladata az intézmények működésének, szabályzatainak ellenőrzése. Amennyiben az intézményekben bármilyen, a szabályzatokat is érintő változás történik, annak átvezetésére nagy hangsúlyt fektetünk.

- Az információáramlás kiszélesítése a lakosság felé: az Önkormányzat honlapján található szociális ellátással összefüggő információk folyamatos bővítése, frissítése. Az intézmények saját weboldalának működtetése.
- Az egyre szélesebb felhasználói kör következtében hangsúlyt kell fektetni az elektronikus ügyintézésre.
- Az ágazaton belüli humán-erőforrás fejlesztése. Nemcsak a létszámok fejlesztését jelenti, hanem a valós helyzethez való igazodást, racionalizálást.
- A kialakult kapcsolatrendszerek megtartása, a partneri kapcsolatok erősítése.
- A szociális feladatokat ellátó intézményrendszer színvonalasabb ellátásához szükséges feltételek biztosítása.
- A szféra nem önkormányzati működtetőinek minél nagyobb szintű bevonása a település ellátórendszerébe.

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- A támogatások relatív értékének megtartása, emelése és új ellátási formák bevezetése szükség szerint.
- Annak szem előtt tartása, hogy a segélyek célzottan a legrászorultabbakhoz jussanak el, illetve hogy a segélyek összege ezen csoportoknak valódi segítséget nyújtson.
- Szükség esetén programok kidolgozása az ellátások fejlesztésére.

Intézményi ellátás

- A térítési díjak nyugdíjakhoz/jövedelemhez viszonyított arányának kialakítása és megtartása
- Az intézményi ellátás színvonalának fokozatos emelése.
- Az intézmények informatikai felszereltségének, technikai felszereltségének javítása.
- A látens, a szociális ellátórendszer látókörében eddig meg nem jelent rászoruló réteg felkutatása, elérése, támogatása.
- A lakossági igények folyamatos figyelemmel kísérése a visszajelzések alapján.
- Az intézmények közötti együttműködés segítése, kiemelten az önkormányzati és civil intézmények együtt dolgozását, egymást kiegészítve.

8.2. A 2023-2024 közötti időszakra tervezett feladatok

- Szociálpolitikai Kerekasztal aktív működtetése a település szociálpolitikai céljai megvalósítása érdekében
- Települési támogatási rendszer évenkénti felülvizsgálata
- Egyházi és civil szervezetekkel való szorosabb együttműködés
- A működési engedély felülvizsgálata az ellátási terület vonatkozásában. Jelenleg a működési engedélyünkben ellátási kötelezettségünk van Kaszaper, Kunágota, Magyarbánhegyes, Nagybánhegyes, Végegyháza, Dombegyház települések vonatkozásában.

8.3. Közép, illetve hosszútávon elvégzendő feladatok

2025-2028:

Intézményi ellátás

- Idősek bentlakásos otthona Reformátuskovácsházán,
- Demens ellátás biztosítása Mezőkovácsházán
- A fejlesztő foglalkoztatás igénybevételi lehetőségének kiszélesítése
- Átmeneti áthelyezések hozzáféréseinek biztosítása